

SUHOKRANJSKE *Poti*

Glasilo Občine
Žužemberk

Št. 61
Leto XXI.
Pomlad 2016

10. seja občinskega sveta

Do kdaj se bo dražila voda?

Svetniki zavrnilo predlagani skupni organ medobčinskega inšpektorata

Žužemberški svetniki so 18. decembra na 10. seji občinskega sveta obravnavali elaborat novomeške Komunale in potrdil nove cene, ki bodo veljale od 1. januarja prihodnjega leta. Največja težava pri oskrbi s pitno vodo predstavljajo enormne izgube na 82-kilometrnem omrežju zaradi dotrajanih vodovodov in posredno zaradi velikega stroška za nabavljeno vodo. Rešitev problematike vode v Suhi krajini je obnova kritičnih odsekov in čim večja izraba lastnih vodnih virov, ki bo zagotavljala nižjo ceno vode za uporabnike. Jože Papež, predsednik odbora za okolje, prostor, komunalo in promet, je dejal, da je odbor potrdil povišanje cen, in sicer bodo občani odslej plačevali dražje položnice za vodarino v višini petih in omrežnino v šestih odstotkih. Da je elaborat »pišmouhovsko« narejen, je dejal svetnik Jože Zupančič, ki se ni strinjal s omenjeno podražitvijo, svetnik Anton Koncilja pa je menil, da bo morala novomeška Komunala poiskati rezerve in zmanjšati stroške obratovanja in dodal, da je premalo naredila na izgubi vode. Župan Franc Škufca je svetnikom spremembo cene vodarine in omrežnine plastično prikazal s primerom štiričlanske družine z mesečno porabo 30 m³ vode, ki bo po novem elaboratu mesečno plačevala za okoli 1,38 evra več. Po krajši razpravi in številnih kritikah, predvsem opozicijskih svetnikov so svetniki pre-

dlog podražitve sprejeli z osmimi glasovi za in s šestimi glasovi proti. So pa svetniki z večino glasov začasno zavrnilo predlagani osnutek novega odloka o ustanovitvi organa skupne občinske uprave- Medobčinskega inšpektorata za redarstvo Mestne občine Novo mesto, občine Dolenjske Toplice, občin Mirna Peč, Straža in Žužemberk, a ne brez pomislekov in predlogov, kako naj bi bodoči skupni organ v sedanji ali drugačni obliki deloval v dobro in korist občanov Suhe krajine. Svetnice in svetniki so po pričakovanjih manj časa posvetili obravnavi predloga sklepov 4. dopolnitve načrta razpolaganja z zemljišči in stavbami za leti 2015 in 2016 in predlogu sklepov o odtujitvi in pridobitvi nepremičnin in podali soglasja k znižanju izhodiščnih cen nepremičnin. Po poročilu župana o opravljenih nalogah so svetniki podali tudi vprašanja in tudi pobude. Med temi je izstopala pobuda svetnika Mitje Mavsarja za razširitev in rekonstrukcijo »Rošljevega ovinka« v Srednjem Lipovcu, ki je nevaren in ogroža prometno varnost. Mavsarja je zanimalo tudi financiranje političnih strank ter delo in zadolžitve podžupana Jožeta Šteingla. Svetnik Dušan Papež je pohvalil delo mag. Jelke Mrvar in celoten projekt Parka znanih Suhokranjcev in izrazil željo po širši podpori takšnega pomembnega projekta.

■ Urednik

Foto: S. Mirtič

Iz grafa vodovodnih okvar v občini Žužemberk je razvidno, da je bilo v letu 2015 na vodovodnem omrežju 114 vodovodnih okvar, kar predstavlja 18 % vseh okvar od skupno 632. Vir: Komunala Novo mesto d.o.o.

OBVESTILO

Občina Žužemberk, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk objavlja »**Javni razpis za dodelitev sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva in podeželja v Občini Žužemberk v letu 2016**«.

Besedilo javnega razpisa je objavljeno na spletni strani www.zuzemberk.si in na oglasni deski občine. Vlogo lahko dobite v sprejemni pisarni Občine Žužemberk ali na spletni strani www.zuzemberk.si.

Predmet razpisa:

UKREP 1: Pomoč za naložbe v opredmetena ali neopredmetena sredstva na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo

Podukrep 1.1 Posodabljanje kmetijskih gospodarstev

Podukrep 1.2 Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov

UKREP 2: Pomoč za naložbe v zvezi s premestitvijo kmetijskih poslopij

Vlogo je potrebno oddati do 20. 4. 2016!

Župan:

■ Franc Škufca l.r.

ZAHVALA

SPV Občine Žužemberk se zahvaljujejo za prejeta kolesa, ki so jih darovali občani. Dobili smo 8 koles. Nekatera izmed koles je šola že servisirala in jih usposobila za varno vožnjo.

Za podarjena kolesa se zahvaljujemo:

- **Jarc Jolandi**, Grajski trg 30 (1 kolo),
- **Družini Slak**, Vrta 22 (6 koles),
- **Družini Plut**, Stranska vas 22 (1 kolo).

■ SPV Občine Žužemberk

Obvestilo!

V letu 2016 velja spremenjen delovni čas v ZRC-ju:

- vsako sredo od 7.00 do 17.00
- vsako prvo soboto v mesecu od 8.00 do 12.00

Informacije: 07-3885 191, 031 777 880 (Tomaž Fabjan)

BESEDA ŽUPANA

Ne glede na zmanjšana finančna sredstva, ki jih dobimo s strani države, so naši načrti za leto 2016 zelo ambiciozni. V zimskem obdobju smo pripravljali pravne podlage in dokumentacijo za izvedbo številnih projektov, ki jih nameravamo izvesti v letošnjem letu.

Najpomembnejši projekti so sledeči: »Suhokranjski vodovod« (nadaljevanje izgradnje), izvedba druge faze projekta stabilizacije plazov na LC do reke Krke v Žužemberku z izvedbo odvodnjavanja, pločnika, javne razsvetljave in kanalizacije; izvedba druge faze rekonstrukcije in asfaltiranje ceste Kleč-Polom-Žvirče, izbira izvajalca in sama izvedba infrastrukture v Dolgi vasi (vodovod, kanalizacija, javna razsvetljava), rekonstrukcija in asfaltiranje LC Dolga vas, rekonstrukcija in asfaltiranje LC Lazina-Hinje, gradnja fekalne kanalizacije Dvor, gradnja fekalne kanalizacije Mačkovec, pridobitev zemljišč in izgradnja gasilskega regijskega poligona v opučenem kamnolomu na Kleku, po pridobitvi gradbenega dovoljenja sledi razpis za izbiro izvajalca za mrliški vežici v Šmihelu in v Velikem Lipju (odkupe zemljišč in služnosti imamo že vse urejene) in še veliko manjših projektov. Poleg omenjenih projektov naj omenim, da bomo vzporedno z izgradnjo »Suhokranjskega vodovoda« rekonstruirali in na novo asfaltirali veliko cest.

Ne glede na to, da je pred nami ogromno projektov, pa smo zelo dejavni tudi na drugih področjih. Mislim, predvsem na prijave na razpise, na katere smo se prijavi, če omenim le najpomembnejše: Interreg (program sodelovanja Slovenija-Hrvaška), Slovenija za državljane (Slovenija-Srbija-Slovaška), LAS STIK in drugi. Iz teh razpisov lahko računamo, da bi pridobili sredstva za izvedbo novih projektov. V pripravi so tudi razpisi za društva in kmete, ter za gozdne ceste in poti v sodelovanju z Zavodom za gozdove.

Kot lahko vidite, je pred nami veliko dela in veseli smo, da je tako. Razvoj občine pa je razviden na vsakem koraku. S sodelavci iz občinske uprave se trudimo in se bomo še naprej trudili, da bo razvoj enakomeren po vsej občini.

Zavedati pa se moramo, da bomo lahko le složni premagali vse izzive, ki so pred nami. Kljub željam nekaterih, ki pošiljajo prijave na vse možne naslove s ciljem, da bi določene projekte zavrli ali onemogočili, je naša volja jasna in trdna. S tega mesta prej omenjenim sporočam, da jim ne bo uspelo, saj ljudje hitro prepoznajo, kdo dela v korist občine in njenih občanov in kdo proti njej.

Ob tej priložnosti bi rad čestital vsem občankam in občanom ob 1. maju, prazniku dela, vrednoti, ki je v teh časih še kako pomembna.

■ Vaš župan **Franc Škufca**

Pa smo ga končno dočakali, »Suhokranjski vodovod« namreč. V mesecu aprilu, takoj po podpisu pogodbe o sofinanciranju z ministrstvom za okolje, naj bi nadaljevali z izgradnjo daleč največjega in najpomembnejšega projekta v zgodovini naše občine. Z omenjenim projektom bomo zagotovili preskrbo s zdravim pitno vodo vsem občanom Občine Žužemberk, poleg tega pa bodo z izvedbo vodovoda ustvarjeni pogoji za še hitrejši gospodarski razvoj naše občine.

V lanskem letu je bilo izvedenih veliko projektov, med njimi so najpomembnejši: rekonstrukcija in asfaltiranje prve faze ceste Kleč-Polom-Žvirče, izvedba prve faze projekta stabilizacije plazov na LC do reke Krke v Žužemberku, priprava projekta infrastrukture (vodovod, kanalizacija, javna razsvetljava) v Dolgi vasi, priprava dokumentacije za projekta kanalizacija na Dvoru in rekonstrukcija ceste Sadinja vas-Dvor in še veliko drugih manjših projektov.

NE SPREGLEJTE

Stran 9

NAŠ POGOVOR

z go. Tanjo Fabjančič

Stran 32

PARK ZNANIH

SUHOKRANJCEV

Suhokranjci na mednarodnem sejmu

V soboto, 30. januarja, je na Gospodarskem razstavišču zaprl vrata mednarodni sejem Natour Alpe-Adria. Poleg številnih turističnih društev, organizacij, podjetij in različnih ponudnikov dobrot s podeželja z območja širše Dolenjske, Posavja, Bele krajine in Kočevsko-Ribniškega so sodelovali tudi Suhokranjci s Turističnim društvom Suha krajina, Društvom kmečkih žena Suha krajina Žužemberk in drugimi. V soboto, 30. 1. 2016, je bila tudi odmevna glavna predstavitev suhokranjske ponudbe s številnimi animacijami in povabilom na Trške dni 2016. ■ **Urednik**

Stran 34

Pogovor

z go. Cvetko Lovše

11. seja Občinskega sveta občine Žužemberk

Zavrnilo poslovni plan Komunale

Na zadnji 11. seji Občinskega sveta Občine Žužemberk je bilo po pričakovanjih največ diskusije glede Poslovnega plana Komunale Novo mesto za leto 2016, saj se večina svetnikov ni strinjala s poslovnim planom, enormnimi izgubami vode in s tem povezanim negativnim izidom. Župan Franc Škufca se je zavzel za enotno ceno vode, ki naj bi bila v vseh občinah. Občina Žužemberk ima zaradi starega vodovodnega omrežja veliko okvar, kar posledično pomeni tudi izgubo. Po obširni predstavitvi plana direktorja novomeške Komunale Gregorja Klemenčiča je dodatna pojasnila svetnikom podal tudi Istok Zorko, vodja vodooskrbe na Komunali. Razvejano omrežje 164,34 km² velike občine Žužemberk je namreč dolgo okoli 85 km, vodovodne cevi dotrajane, zato so pogoste okvare. Tako je bilo v minulem letu na omrežju 114 okvar, ki so posledično vplivale na ceno vode. Izgubo mora občina pokriti iz občinskega proračuna, pa tudi občani z višjo komunalno položnico. Po besedah Škufce pa bi z lanskoletno izplačano božičnico Komunale dejansko lahko pokrili negativen rezultat žužemberške občine, ki se planira v višini 16.604 evra. Vodovodne izgube v občini Žužemberk so lansko leto znašale kar 43,12 %, kar je v primerjavi z novomeško občino, ki ima vodne izgube v višini 18,34 % in štirikrat daljšim vodovodnim omrežjem, izredno veliko. Rezultat pa bi bil veliko boljši, če bi imela občina porabnika z veliko količino vode, kar bi vodno izgubo zmanjšalo, ne da bi posegali v samo omrežje. Izgubljena voda je obremenjena tudi s stroškom porabljene energije, zato je nujna obnova obstoječih vodovodov (kar bo prinesel projekt Suhokranjski vodovod) in večja izraba lastnih vodnih virov, saj kar 90 % vode dobivamo iz sosednje občine, vodnega zajetja Globočec.

Suhokranjska podoba (ne)razvitosti

V občini je okoli 25 km dolgo omrežje staro med 30 in 50 let, kar 18 km pa je staro več kot 50 let. Še leta 1975 Suha krajina v osnutku zakona o ukrepih za pospeševanje razvitih območij v SR Sloveniji ni bila posebej

imenovana. Komunalna ureditev je močno zaostajala za drugimi območji v Sloveniji. Od 42 vasi in naselij, kolikor jih je bilo na območju tedanje KS Žužemberk, so imeli vodovod le v 8 vaseh, v eni pa so imeli vodo napeljavno iz vaškega vodnjaka. Vsa naselja in vasi so bili brez kanalizacije. Od 84 kilometrov lokalnih cest in krajevnih poti niti ena ni bila asfaltirana. Asfaltirana ni bila niti regionalna cesta Dvor-Kočevje. Več kot polovica vasi in naselij je imela zelo slabo elektriko, po vaseh so bili še transformatorji z močjo enega kw. Telefonska zveza je bila le v Žužemberku in na Dvoru, en aparat pa so imeli v Šmihelu. Tudi šolstvo je delalo v težkih razmerah. Pouk je bil dvozmenski, šolarji so bili večinoma vozači, nekateri pa so pešali v šolo in nazaj po več kilometrov. Vse šole so bile brez telovadnic, matična šola je uporabljala dom TVD Partizana, primanjkovalo pa je učil in opreme. V kraju ni bilo organiziranega otroškega varstva, malčki so bili v neprimernih prostorih. Več kot polovica zaposlenih se je vozila na delo drugim, tako so delavci Litostroja na poti izgubili povprečno kar štiri ure. To je le nekaj podatkov pred štirimi desetletji. Od takrat so bili seveda narejeni koreniti premiki, gotovo na bolje. Tudi s pomočjo občanov, ki so se udarniško, z veliko odrekovanja trudili, da je kolo napredka za ureditev osnovnih življenjskih pogojev prišlo v njihovo vas. Tako so se tudi vaščani Plešivice pred pol stoletja v vas pripeljali po gozdni poti le z vprego. Sami so z lastnimi sredstvi, ob pomoči tedanje KS in gozdnega gospodarstva, v vas pripeljali elektriko in gozdno pot tudi razširili. V sedemdesetih letih so zgradili tudi velikanski 200.000 l rezervoar za vaški vodovod in vse to udarniško. Zato so skrajno žaljive in neumestne besede svetnika, da občina ni vseh teh letih ni naredila nič. Pri vseh akcijah, vključno z vodovodnim omrežjem, so sodelovali vaščani, krajan, občani, mladi in stari, udarniško in brezplačno, s pomočjo tedanje KS in občine.

Svetniki so na 11. seji potrdili tudi predlog usklajenega odloka o OPPN za kamnolom Vrh pri Križu, nad Poljanami pri Žužemberku, ki je bil javno razgrnjen in na katerega so lahko občani podali pripombe. Investitor Gostgrad bo tako lahko pričel s koriščenjem naravnega kamna z letno proizvodnjo med 20 in 30 tisoč m³. Občinski svet je sprejel tudi letna programa za kulturo in šport za leto 2016 v višini 137 tisočakov, potrdil predlog odloka o dopolnitvi letnega načrta pridobivanja zemljišč in stavb, potrdil odlok o porabi proračunske rezerve za leto 2016, dopolnil načrt razvojnih programov in potrdil 7 % povišanje (predlagano 15%) ekonomskih cen programov predšolske vzgoje v občini. Cene v vrtcu Žužemberk in Prevole naj bi se povečale zaradi povečanih stroškov (plač zaposlenih, regresa, jubilejnih nagrad, prevoza in prehrane). Svetniki in svetnice so podali tudi soglasje k imenovanju direktorice Zdravstvenega doma Novo mesto **Alenke Simonič**. V točki vprašanja in pobude se je svetnik Mitja Mavsar zavzel in podal pobudo za ureditev vaškega centra v Malem Lipovcu ter ureditev pešpoti ob reki Krki.

■ Urednik

Zelena luč za suhokranjski vodovod

Ministrica za okolje in prostor, Irena Majcen, je 18. marca podpisala sklep o sofinanciranju projekta »Oskrba s pitno vodo Suhe krajine«. Takoj, ko bodo izvajalci predložili bančne garancije, naj bi ministrstvo pripravilo pogodbo o sofinanciranju. Podpis pogodbe pa Občina Žužemberk pričakuje najkasneje v roku treh tednov, kar pomeni, da se bo največji projekt v zgodovini občine Žužemberk lahko nadaljeval. Pogodbo o izgradnji suhokranjskega vodovoda so župani občine Dobropolje, Dolenjske Toplice, Mirna peč, Kočevje in Žužemberk podpisali 1. avgusta 2014.

■ Urednik

JAVNI RAZPIS

Občina Žužemberk, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, objavlja začetek postopka javnega razpisa športnih, kulturnih, kmetijskih, upokojenskih, turističnih, invalidskih in humanitarnih ter ostalih društev v Občini Žužemberk v letu 2016. Razpis je odprt **od 4. 4. 2016 do 3. 5. 2016**.

Razpisna dokumentacija je na voljo na sedežu občine ali na spletni strani Občine Žužemberk, www.zuzemberk.si.

■ Občina Žužemberk

Novi sodelavci v Občinski upravi

ROMAN KREN:

S 1. 7. 2015 se je našemu kolektivu, potem, ko je dotedanji sodelavec Tadej Lupšina odšel na drugo delovno mesto v domači kraj, pridružil Roman Kren, po izobrazbi diplomirani ekonomist, doma iz Mačkovca pri Dvoru, ki zaseda delovno mesto višjega svetovalca za finance in gospodarstvo. Svoje delo opravlja v nazivu višji svetovalec III.

Roman se je lahko zelo hitro vključil v delovno področje, ki ga pokriva v občinski upravi Občine Žužemberk, saj je imel že izkušnje iz podobnih delovnih nalog, ki jih je opravljal na Ministrstvu, kjer je bil predhodno zaposlen.

Za prihod v občinsko upravo Občine Žužemberk se je odločil, ker meni, da lahko s svojo energijo veliko pripomore k razvoju domače občine, kjer je bil že do sedaj zelo aktiven v lokalnem gasilskem društvu, kjer opravlja naloge blagajnika.

Njegovo delovno področje pokriva naslednje najpomembnejše naloge:

- sodelovanje pri oblikovanju sistemskih rešitev in drugih najzahtevnejših gradiv,
- samostojna priprava zahtevnih analiz, razvojnih projektov, informacij, poročil in drugih zahtevanih gradiv,
- vodenje najzahtevnejših upravnih postopkov ter samostojno opravljanje drugih zahtevnejših nalog,
- zbiranje, urejanje in priprava podatkov za oblikovanje zahtevnejših gradiv,
- vodenje in odločanje v zahtevnih upravnih postopkih na I. stopnji,
- organiziranje del v računovodstvu,
- preverjanje skladnosti dokumentov (računov, pogodb, naročilnic, potnih nalogov) z zakonskimi določili, ki urejajo to področje,
- izvajanje nalog v zvezi s pripravo proračuna načrta, razvojnih programov ter vseh drugih dokumentov, povezanih s proračunom in spremljanje porabe proračunskih sredstev in priprava ustreznih poročil,
- obdelovanje podatkov za izdelavo mesečnih likvidnostnih načrtov,
- vodenje poslovnih knjig,
- finančno-računovodske naloge,
- izvajanje nalog s področja javnih naročil z izvedbo izbirnega postopka,
- odgovornost za zakonitost in pravilnost postopkov z delovnega področja,
- spremljanje zakonodaje na delovnem področju in sodelovanje pri pripravi podzakonskih aktov,
- kontrola izvrševanja proračuna s pripravo zaključnega računa,
- priprava ustreznih aktov in poročil za občinski svet, nadzorni odbor, odbor za gospodarstvo, kmetijstvo, turizem, proračun...in ministristvo,
- vodenje in kontrola izvrševanja najemnih pogodb in drugih pogodbenih obveznosti,
- sodelovanje pri kontroli projektov, sofinanciranih s strani SVLR,
- sodelovanje na sejah odborov in občinskega sveta (obravnavanje zadev iz naštetih področij),
- knjiženje izpiskov UJP,
- druga dela po navodilih nadrejenega.

TOMAŽ FABJAN:

Kar nas je zaradi upokojitve 7. 11. 2015 zapustil dolgoletni sodelavec Martin Grčar, je bil za njegovega naslednika na javnem natečaju izbran Tomaž Fabjan, po izobrazbi komunalni inženir, doma iz Novega mesta. Tomaž zaseda strokovno-tehnično delovno mesto koordinator za komunalno, promet in okolje.

Glede na to, da je bil pred prihodom v občinsko upravo Občine Žužemberk zaposlen v družbi, ki je projektirala vodovodne in kanalizacijske sisteme ter ostale projekte za Občino Žužemberk, je bila odločitev zanj lažja, saj je lahko takoj prišel za delo, tako da je bilo obdobje uvajanja res kratko, posledično pa je bil za občane Občine Žužemberk skozi celotno obdobje zagotovljen nemoten servis.

Na podlagi dosedanjih izkušenj smo prepričani, da bo svojega predhodnika dostojno nadomestil in da bodo občani z njegovim delom in z delom celotne občinske uprave zadovoljni.

Glede na poznavanje delovnega področja in dosedanje izkušnje bo lahko veliko pripomogel k razvoju naše Občine.

Njegovo delovno področje pokriva naslednje najpomembnejše naloge:

- vodenje in sodelovanje v postopkih javnega naročanja, podelitve koncesij, sklepanja javno-zasebnih partnerstev,
- sodelovanje pri pripravi predpisov in drugih strokovnih gradiv s področja upravljanja cestnega omrežja,
- priprava večletnih in letnih programov upravljanja cestnega omrežja,
- izvajanje različnih strokovnih nalog s področja upravljanja cestnega omrežja,
- priprava gradiv za Občinski svet občine Žužemberk ter njihova predstavitev,
- izvajanje nalog koordinacije in nadzora vzdrževanja cestnega omrežja,
- izvajanje nalog koordinacije in nadzora javnih poti in drugih javnih površin,
- izvajanje nalog koordinacije in nadzora vzdrževanja nesvetlobne prometne signalizacije,
- izvajanje nalog na področju investiranja v cestno omrežje,
- izdelava projektnih nalog, naročanje in spremljanje izdelave dokumentacije za pridobitev upravnih dovoljenj,
- spremljanje in koordiniranje izgradnje objektov na terenu ter zagotavljanje nadzora,
- priprava dokumentacije za tehnični pregled objektov, pridobitev uporabnih dovoljenj, predaja objektov upravljavcem,
- spremljanje realizacije plana in priprava podatkov za izdelavo proračuna, rebalansa proračuna, polletnega poročila, zaključnega računa in drugih poročil s področja dela,
- spremljanje in nadziranje porabe sredstev pri posrednih proračunskih porabnikih ter obveščanje vodje o morebitnih nepravilnostih ter predlaganje ustreznih ukrepov,
- sodelovanje z drugimi organizacijami pri terenskem usklajevanju del,
- sodelovanje v projektnih skupinah,
- vodenje baz podatkov s področja dela,
- sodelovanje oziroma vodenje različnih projektov iz delovnega področja,
- izvajanje ostalih nalog po navodilih nadrejenega.

Investicije na področju infrastrukture v letu 2016

V letu, v katerega smo že kar dodobra zakorakali, smo si v občinski upravi zadali kar nekaj projektov. Investicije poskušamo v čim večji meri združevati, izvajati sočasno gradnjo z ostalo infrastrukturo ter tako celovito obnavljati posamezne odseke s čim večjim prihrankom.

Suhokranjski vodovod

Projekt oskrbe z vodo Suhe krajine se bo po vsej verjetnosti po lanskem začetku terenskih del lahko nadaljeval konec meseca marca. Do takrat namreč računamo na podpis pogodbe o sofinanciranju.

Ob gradnji vodovoda računamo še na sočasno rekonstrukcijo ceste Mačkovec pri Dvoru z delom Sadinje vasi ter na območju Dvora.

Lokalne ceste

Breg

Po plazu septembra 2014 so stekle aktivnosti za odpravo posledic plazu. Dela še vedno potekajo, opravljena je I. faza sanacije z bistvenim delom sanacije - kamnito zložbo. V sklopu del je predvidena tudi fekalna kanalizacija za bližnje objekte ter pločnik za pešce vse do prehoda pri osnovni šoli. Predviden zaključek del je v jeseni 2016.

Cesta Kleč – Polom – Žvirče

V letu 2015 se je izvedla razširitev ter asfaltiranje prvih 800m lokalne ceste s smeri Žvirč. V kolikor ne bo težav s pridobivanjem soglasij lastnikov bližnjih zemljišč, predvidevamo v letu 2016 nadaljevanje gradnje, in sicer za naslednjih 800m, tako da bi v dveh letih rekonstruirali in asfaltirali celotno traso ceste na območju občine Žužemberk.

Dolga vas

V letu 2015 je bila izdelana projektna dokumentacija ter v januarju 2016 izdano gradbeno dovoljenje za novogradnjo vodovoda in kanalizacije na desnem bregu reke Krke, in sicer na območju Dolge vasi. V sklopu izvedbe fekalne kanalizacije in vodovoda je predvidena tudi rekonstrukcija lokalne ceste z javno razsvetljavo ter izvedbo priključkov vseh vodov na posamezne parcele.

Veseli nas, da je k investiciji pristopil tudi Elektro Ljubljana, saj na tem območju predvideva novo transformatorsko postajo ter podzemne elektro vode.

Državne ceste

Direkcija za ceste je v letošnjem letu pristopila k izvedbi razpisa za oporni zid pri gasilskem domu Dvor. Datum pričetka del ter nadaljevanje rekonstrukcije ceste v celotnem poteku čez naselje Dvor še ni znan.

Foto: Slavko Mirtič

Fekalna kanalizacija

Sprejeta je bila nova UREDBA O ODVAJANJU IN ČIŠČENJU KOMUNALNE ODPADNE VODE. Komunala pripravlja laičen povzete za javnost

■ Tomaž Fabjan, Koordinator za komunalo, promet in okolje

Mreža postajališč za avtodome na sejmu v Nemčiji

Vseslovenski projekt Mreža postajališč za avtodome po Sloveniji je v enem letu aktivnosti postavil dobre temelje za prihodnje delo. V začetku letošnjega leta se je predstavil na največjem sejmu za turizem in prosti čas CMT Stuttgart 2016.

V projekt so vključene slovenske občine, ki jih družijo zavest, da so popotniki z avtodomi dragocene gostje, ki si želijo raziskovati in doživeti Slovenijo od blizu in nikakor ne le z avtoceste.

V občinah-partnericah se v tem trenutku popotnik z avtodomom lahko ustavi na skoraj stotih različnih lokacijah. Ponekod ima možnost oskrbe, drugje lahko le brezskrbno prenoči, nekje pa mu nudijo vse udobje, ki ga na popotovanju in raziskovanju potrebuje.

Poleg številnih občin-partneric je poleg nosilne Mirne tudi Občina Žužemberk.

■ Petra Krnc

POLICIJA SVETUJE • POLICIJA SVETUJE • POLICIJA SVETUJE

Na območju občine Žužemberk smo policisti s PP Dolenjske Toplice v letu 2015 obravnavali skupno **68 kaznivih dejanj**, med katerimi izstopajo kazniva dejanja premoženjske kriminalitete, ki jih je največ. Tako smo obravnavali:

- 30 tatvin,
- 19 velikih tatvin (vlomov),
- 5 goljufij,
- 3 poškodovanja tuje stvari,
- 2 kazniva dejanja nedovoljenega lova,

ter kazniva dejanja povzročitev lahke telesne poškodbe, povzročitev hude telesne poškodbe, grožnje, ponarejanje denarja, nasilje v družini, poskus uboja, odstranitev ali poškodovanje uradnega znamenja, kršitev nedotakljivosti stanovanja.

Leto 2016 pa se je, glede premoženjskih kaznivih dejanj, v primerjavi s preteklim letom, precej slabo začelo, saj smo samo na območju občine Žužemberk v prvih dveh mesecih letošnjega leta obravnavali kar **22 vlomov** in 3 tatvine.

Velike tatvine oziroma vlomi v stanovanjske hiše in vikende so se zgodili v Žužemberku, Brinovi Gori, Plešivici nad Dvorom, Vrhu pri Križu, največ, kar 14, pa jih je bilo na Dvoru in njegovi okolici, kjer je bilo vlomljeno v 13 vikendov in svečomat, in to v dobrem tednu dni. Storilci so iz objektov odnašali denar, zlatnino, hrano, pijačo, cisterne za vino, akumulatorje, razno električno in vinogradniško orodje in v enem primeru celo strelno orožje, v nekaj primerih pa so storilci le pregledali notranjost objekta, ne da bi kaj odtujili.

Žal je zelo težko ali skoraj nemogoče zagotoviti sto odstotno varnost, saj storilci izkoristijo sleherno nepredvidnost ali pozabljivost stanovalcev (nezaklenjena ali odprta vrata, okna, izgubljeni ključi, ključi v cvetličnih lončkih,

pod predpražnikom, ...) in če ne najdejo druge možnosti za vstop v objekt, plezajo preko balkonov, teras, tudi streh, se splazijo skozi kletna okna, jaške za dovoz kurjave ali pa kar razbijejo steklo oken in vrat, pogosto z uporabo kovinskih palic, montirnega železa ali močnejših izvijačev tudi sama vrata, pri tem pa povzročijo nemalo škode.

Kadar storilci vlomijo v stanovanjsko hišo, najpogosteje iščejo denar in zlatnino, za katero dobro vedo, da jih ljudje hranijo v omarah in predalcih v spalnici, kjer storilci razmečejo tudi ležišče in privzdignejo vzmetnice, v dnevni sobi ali kopalnici in tako sploh nimajo težkega dela, saj se osredotočijo na omenjene prostore. V redkih primerih preiščejo tudi otroške sobe, iz katerih odnesejo otroške hranilnike, za pregled omenjenih prostorov pa potrebujejo le nekaj minut. Policisti svetujemo, da doma ne hranite večjih vsot denarja in dragocenega nakita, če to res ni nujno potrebno. Če pa že, denar in zlatnino shranjujte na takšnih mestih, na katere storilec ne bo pomislil, saj ne bo izgubljal dragocenega časa za iskanje po vseh skritih kotičkih vašega doma. Predvsem pa nikoli in nikomur ne razlagajte, kaj vse imate doma.

Vlomi v stanovanjske hiše se dogajajo tako v dopoldanskih in popoldanskih urah, najpogosteje pa, ko se zmrača, do hiše pa pristopajo s tiste strani, kjer je najmanj možnosti, da bi bili opaženi.

Iz vikendov in zidanic pa storilci najpogosteje odnašajo najrazličnejše orodje in opremo (vinogradniško orodje, prazne cisterne za vino, motorne žage, električno orodje, hrano, pijačo, agregate, ...), zato vam svetujemo, da predmete, za katere ni nujno potrebno, da jih imate v svojem vikendu ali zidanci, raje vzemite domov in jih vsakič sproti prinesite na vikend.

Če pa ob povratku domov ali v vikend ugotovite, da ste v času vaše odsotnosti imeli nepovabljenega gosta, nikar ne vstopajte v objekt, da vidite, ali je vse na svojem mestu, saj boste s tem uničili dragocene sledove, ki jih je pustil storilec in ki bi lahko pripomogli k odkritju storilca kaznivega dejanja. Počakajte na prihod policistov in kriminalistov, nato pa boste skupaj z njimi pregledali prostore in ugotovili, kaj manjka.

Policisti svetujemo vsem občanom, da ob odhodu od doma preverijo, če so zaprta vsa okna (tudi v zgornjih nadstropjih) in vrata (tudi balkonska), ključev vhodnih vrat pa ne puščajte v cvetličnih lončkih, pod predpražnikom, v žlebovih, ..., saj jih bodo storilci hitro našli. In če veste, da vaših sosedov trenutno ni doma, popazite malo tudi na njihovo premoženje in pogledajte občasno okoli njihove hiše ali vikenda. Če opazite karkoli sumljivega, kar bo zmotilo vaš mir in občutek varnosti, osebo ali vozilo, ki ne »sodi« v vašo okolico, si zapomnite podrobnosti, zabeležite znamko in registrsko številko vozila ter nemudoma obvestite policiste na PP Dol. Toplice na tel. št. 07 3843890, po elektronskem naslovu pp_dolenjske_toplice.punm@policija.si ali na številko 113.

V kolikor pa želite, da se vodja policijskega okoliša zgledi pri vas doma, ker ste postali žrtev kaznivega dejanja, potrebujete pomoč ali nasvet policije, imate konkretne varnostne probleme na območju vaše lokalne skupnosti, želite predlagati ukrepe ali dejavnosti za izboljšanje varnosti v vašem okolju ali ker želite neformalni razgovor, pa lahko pišete na elektronski naslov edvard.kramar@policija.si.

■ Edvard Kramar

VODJA POLICIJSKEGA OKOLIŠA

Naša anketa

Povsod je lepo, a doma je najlepše. Revija Finance je naredila zanimiv statistični izbor in objavila lestvico 211 občin v Sloveniji, kje se najbolje živi. Statistično gledano v Občini Žužemberk življenje niti ni tako slabo, saj smo od 210 občin v zlati sredini, na 92 mestu. Lestvica zajema različne kazalnike: gospodarsko moč občin in občanov, možnosti zaposlovanja, kje živijo najbolj zdravi, mladi občani z najvišjimi plačami, kje je največ ločitev, pa tudi, kje je največ potresov in dežja, starost avtomobilov, kje jih največkrat prebuja sonce, kje je najmanj kriminala, pa tudi dostopnost stanovanj in vsa osnovna infrastruktura, kakšne so možnosti zaposlitve. Na lestvici s kazalnikom stanovanj brez osnovne infrastrukture (voda, komunalna opremljenost, ceste) je žal naša občina na repu lestvice. Kako pa ste zadovoljni z bivanjem v občini vi?

Slavka Nahtigal, profesorica razrednega pouka

Življenje v Občini Žužemberk je danes dobro, zlasti za našo generacijo, ki je zrasla iz skromnih, delovnih družin. Tudi naša občina, kot nekoč nerazvito območje, se danes ponaša z urejenimi naselji.

Brezposelnosti v Križih – tako imenujemo sosesko Vrhovega, Dolnjega Križa, Vrha in Gornjega Križa, skorajda ni. Službe, ki jih opravljamo, pa so težke, na terenu, nedeljske, nočne, izmenske in podobno.

Veseli me, da se je ohranilo gasilsko društvo, ki je center kulturnega in družabnega življenja. Mlada ekipa skrbi za prijetno druženje gasilcev in vseh prebivalcev Kriške planote.

Dobro so organizirani šolski prevozi, v Žužemberku imamo krasne zdravnike in patronažno službo, zobozdravnike in veterinarje.

Želeli bi več podpore domačim pridelovalcem hrane, malim kmetom, obrtnikom in podjetnikom, zlasti za obnovljive vire energije in bolj dostopno kmetijsko-pospeševalno službo.

Pogrešamo en večji nakupovalni center ali več manjših, konkurenčnih v centru Žužemberka.

Jole Adrijanić, upokojenec

V prelepi Suhi krajini, obdani z grički in z našo prekrasno reko Krko, menim, da je možno lepo preživeti. Sam kraj s svojo industrijo omogoča preživetje mnogim družinam iz bližnje in daljne okolice. Ne samo industrija, tudi kar nekaj večjih kmetij se nahaja v žužemberški občini. Neizkoriščen je potencial lesne industrije, kar je razvidno iz ogromne količine izvoženega lesa.... Sama lega ob bregovih reke Krke omogoča poleg ribarjenja, čolnarjenja tudi kampiranje, ki pa na žalost ni uresničeno. Sam osebno pogrešam trgovino s tehničnimi stvarmi, pa ne mislim samo aparate, tudi kako drobnarijo. Drugače je ponudba kar zadovoljiva. Po vse ostalo, kar ni tu, je treba v N.mesto, Trebnje ali Lj. Infrastruktura je sedaj dokaj urejena (popravljenе ceste, kanalizacija, čistilna naprava, prostor za odlaganje kosovnega materiala, napeljana je optika in na večjem področju tudi vodovod), le da se ljudje pritožujejo, da se vse draži, nam upokojencem pa se pokojnine ne dvigajo. Glede na nekatere zadeve, financirane iz EU, so le-te premalo izkoriščene in propagirane. V občini se veliko dogaja, veliko aktivnih društev, ki celoletno popestrijo življenje v Žužemberku. Če pogledamo udeležbo na trških dnevih ali kulturnih in turističnih dogajanjih, ko kar ne moreš verjeti, koliko mladine je v naši bližnji in daljni okolici. V poletnih dneh, ko huda vročina pripeka, je vse mlado in staro v reki na Loki in se hladi ob tudi športnih dogajanjih, kjer je vse veliko lepše in bolj zanimivo. Kar se tiče varnosti in kriminalitete na našem področju, je intenzivnost različna, se pa zadnje čase dogaja, da se je število vlomov v poslopja znatno povečalo. Osebno menim, da je premalo policijskih patrol videti na terenu, kar pa glede na begunsko krizo ni čudno, vsi so preusmerjeni drugam. Povzetek: s soprogo sva oba upokojenca, ki sva prej živela v Lj in sedaj živiva v Žužemberku, ker nama je tu všeč in dobro, kajti na deželi se lažje diha....

Dušan Mikec, upokojenec

Življenje na vasi je danes nekoliko drugačno, ne družimo se, kot je bilo to nekoč, stroji nam naredijo marsikaj, kar smo nekoč z rokami. Tako sosed ni več takšen, kot je bil, ko smo potrebovali njegovo pomoč. Dobro je, da se vsaj upokojenci družimo na raznih prireditvah in srečanjih. Vasi so danes urejene, imamo asfalt tako rekoč do praga. V naši vasi tudi javno razsvetljavo, ki

smo jo sofinancirali in opravili tudi prostovoljna dela. Manjka nam le kanalizacija in popravilo ceste skozi vas. Kritična je cesta iz Sadinje vasi proti Dvoru in nepregledno križišče, ko se ta cesta priključi na glavno. Cesta, ki vodi proti Žužemberku, pa potrebuje zaščito, da kamenje ne bi padalo na cesto. Društvo upokojencev in ostala društva v občini nudijo marsikaj, da nam je bolj prijetno in smo tudi bolj ustvarjalni. Tudi povezava med generacijami poteka preko društev. Dvorana na Dvoru nam sicer nudi prostor za kulturno udejstvovanje, a je za starejše in invalide neprimerna, saj ima kar nekaj napornih stopnic do dvorane. Zaposlovanje je tema, ki je vedno aktualna. Dejstvo je, da se starost dviga in imamo kar nekaj starejših. Čeprav se je v preteklem letu upokojilo manj ljudi, je še vedno premalo delavnih mest za mlade. K sreči je vsaj REVOZ, ki zaposluje, a do kdaj bo to, ne vemo. Lepo je, da imamo lepo pokrajino in urejeno okolico. Ni čudno, da je vse več ljudi, ki so bili vikendaši in so danes prebivalci naših vinskih gor. Pohvaliti je potrebno delo delavcev, ki skrbijo za urejanje cest, delo komunalnega odlagališča in predvsem delo osebja zdravstvenega doma.

Mojca Obrstar, dipl. vzgojiteljica predšolskih otrok

Z življenjem v naši občini sem kar zadovoljna. Vesela sem, da smo v povprečju uvrščeni tako visoko na lestvici. Vendar ne smemo spregledati, da je to statistika, ki jo težko prenesemo v vsakdanje življenje. Med nami so tudi ljudje, ki tega ne občutijo, morda so na pragu revščine ali na robu obupa. Menim, da bi bilo zelo pomembno, da bi se odgovorni zavzeli za take in jim pomagali prebroditi težave. Ravno tako je naša občina zares močna na posameznih področjih, žal pa je na nekaterih področjih precej pod povprečjem in slednjim bi bilo v prihodnje potrebno nameniti več pozornosti.

Na nek način smo za uspešnost občine odgovorni prav vsi občani. Zelo neodgovorno ravnamo z odpadki, saj jih velik delež prebivalstva sploh ne ločuje ali jih na zna. Za samo počutje bi lahko poskrbeli z večjo udeležbo na različnih družabnih srečanjih ali pa bi jih lahko organizirali več – tako bi postali tudi bolj povezani. S strani občine pa bi si želela čim več pozitivnih spodbud in uspešno izpeljanih projektov... Kot vzgojiteljica bi si zelo želela, da bi se več sredstev namenjalo za področje predšolske vzgoje; kot krajanka KS Hinje pa bi opozorila na ceste, ki so ponekod dotrajane, v zimskem času pa žal pogosto slabo očiščene – celo do šole in vrtca, kamor v zgodnjih jutranjih urah otroke pogosto peljemo kar v »celo«. Rezultat lahko jemljemo kot pohvalo, nikakor pa to ni največ, kar se da doseči. Vsi, ki lahko kakorkoli vplivajo na položaj naše občine na takih lestvicah, bi morali to vzeti kot izziv in si prizadevati, da bi se v prihodnje povzpeli še višje.

NAŠ POGOVOR

z go. Tanjo Fabjančič, vodjo vrtca pri OŠ Žužemberk

Kam segajo začetki predšolske vzgoje v Žužemberku? Kako se je razvijala od začetka do danes?

Zgodovino Vrtca Žužemberk je leta 2006 v raziskovalni nalogi predstavila ga. Olga Longar, vzgojiteljica in dolgoletna vodja vrtca. Začetki organizirane predšolske vzgoje v Žužemberku segajo v leto 1966, ko je v prostorih Krajevne skupnosti pričel delovati oddelek, v katerega je bilo prvotno vključenih 14 otrok. Na tej lokaciji je bilo organizirano varstvo do konca decembra 1968, ko se je oddelek z 19 malčki preselil v kletne prostore Iskrinega stanovanjskega bloka. Potrebe po organiziranem varstvu so z rastjo podjetja Iskra hitro naraščale, uveden je bil drugi oddelek in tudi popoldansko varstvo. Sredstva za ureditev prostorov in otroškega igrišča s toboganom, peskovnikom in gugalnicami so prispevala podjetja Iskra, TIS Novo mesto in krajevna skupnost. Varstvo je bilo zagotovljeno za 40 otrok in ker je bilo vsako leto več odklonjenih, so se v začetku sedemdesetih let začela prizadevanja za izgradnjo Vrtca. Oktobra 1975 so se začela gradbena dela na lokaciji sedanjega vrtca (Jurčičeva ulica 41) in 7. 11. 1976 so se krajani veselili otvoritve montažnega vrtca s tremi igralnicami, ki je lahko sprejel do 60 otrok. Zgrajen je bil s samopripevkom ter s prispevkom Skupščine otroškega varstva Novo mesto in KS Žužemberk. Finančnih sredstev je bilo malo, prvotno je bila zagotovljena le osnovna in najnujnejša oprema, tako da je ureditev igrišča in s tem povezane stroške prevzela krajevna skupnost. Takratni ravnatelj OŠ Žužemberk g. Ciril Kosmina in strokovni delavci ter krajani, ki so opravili mnogo prostovoljnih ur, so uspeli, da je Žužemberk dobil nov, lep vrtec v prijetnem in zdravem okolju, ki je s svojo lokacijo in prostranim vrtom z igrali otrokom omogočal veliko bivanja na prostem.

Okolica vrtca je svojo današnjo podobo dobivala postopno. Leta 1981 je bilo zasajeno drevje in grmičevje, ki nam danes nudi najboljšo zaščito pred močno poletno pripeko, urejena so bila nova igrala in asfaltirana ploščad. Ob 30-letnici je bila postavljena nova žična ograja, leto kasneje Grahkova hiška, leta 1998 pa je bil dograjen nov, velik peskovnik s streho. Leta 2002 so bile postavljene lesene nadkrite terase pri dveh igralnicah, igrišče pa je bilo bogatejše za pet novih lesenih igral. V naslednjih letih je na igrišču sledila postavitve vodnjaka in lesenih mizic s klopmi. Sami prostori vrtca so bili deležni sprotih vzdrževalnih del in manjših adaptacij ter prilagoditev in menjave opreme in pohištva.

A žal je vrtec v Žužemberku že po nekaj letih postal premajhen in potrebno je bilo iskati nove možnosti za vključitev otrok, predvsem tistih z Dvora, kjer je leta 1983 začel delovati oddelek družinskega varstva pri ge. Jelki Škufca, 4 leta kasneje pa še pri ge. Veri Gliha. Leta 1986, ob 20.

obletnici organiziranega predšolskega varstva, je bila otvoritev prizidka pri stavbi nekdanje podružnične šole na Dvoru, kjer sta prostor dobila dva oddelka predšolskih otrok. Kljub odprtju oddelkov na Dvoru so bile v Žužemberku potrebe po varstvu še vedno večje od prostih mest, zato je bilo leta 1994 odprto družinsko varstvo pri Brulčevih, kjer še danes domujeta dva oddelka naših najmlajših varovancev. Leto kasneje je z ureditvijo prostorov v Stari šoli, za kar si je močno prizadevala ravnateljica ga. Jelka Mrvar, selitev enega oddelka v te prostore začasno rešila prostorsko stisko, tako da je bilo varstvo omogočeno vsem otrokom. Postopoma smo v prostore Stare šole preselili še dva oddelka, nazadnje Mravljice, ki so svoje novo domovanje v stari šoli dobile leta 2013.

Veliko prelomnico je pomenilo tudi leto 2006, ko je bila na Dvoru odprta nova podružnična šola s prvotno tremi oddelki vrtca, kasneje pa je bila v igralnico preurejena še ena učilnica.

Prihajate iz Novega mesta. Kako ste se navadili na delo v Žužemberku?

Še v času, ko sem delo opravljala v šoli, mi je delo izven kraja bivanja pomenilo veliko prednost, saj je tako lažje ločevati službeno in osebno življenje. Mislim, da sem se v kolektiv, ki je bil ob mojem prihodu v Žužemberk številčno kar precej manjši kot sedaj, hitro vključila, bila sem toplo sprejeta, tako da me na začetna leta vežejo zelo prijetni spomini. Z nekaterimi sodelavkami smo si zrasle še posebej blizu in vedno se razveselim, ko jih srečam ob opravkih na šoli ali pa ob kakšni drugi priložnosti, saj jih je kar nekaj že upokojenih. Ob neformalnem druženju, za katerega smo si znale in hotele vzeti čas, je bilo vedno veliko smeha in dobre volje, imele pa smo tudi možnost spregovoriti o težavah v zvezi z delom. Takšni pogovori po pouku ali na kakšni kavici so bili neke vrste intervizija, s pomočjo katere smo domov odhajale z lažjimi nahrbtniki, ne v smislu fizične teže, ampak obremenjenosti v zvezi z delom.

Sicer pa imam Žužemberk v lepem spominu še iz otroških let, ko smo se po dolini Krke vozili proti Ljubljani. Podoba gradu nad prelepo Krko se mi je od nekdaj zdela pravljica. V letih, odkar delam tu, je kraj vidno napredoval. Z veseljem spremljam in se veselim vsake pridobitve, ki za krajane pomeni večjo kvaliteto življenja, kraju pa nudi še lepšo podobo.

Vsakodnevna vožnja na delo mi ne predstavlja velike ovire, saj rada vozim, čas med vožnjo pa izkoristim za premislek o vsem, kar me tisti dan čaka. Velikokrat se mi med vožnjo porodijo tudi kakšne zanimive ideje in rešitve.

Se nam lahko na kratko predstavite (vaši hobiji, prosti čas)?

Pridevniki, ki bi me dobro opisali, so: pozitivna, energična, realna, a tudi zahtevna. Sem poštena, pri delu se trudim biti pravična. Po horoskopu sem tehničnica, s čimer opravičujem dejstvo, da se včasih pri kakšni zadevi težko odločim, ker resnično »tehtam« in poskušam videti različne vidike določene zadeve.

S partnerjem sva pred prihodom sina Lenarta vrsto let živela v dvojnini. Obema je blizu narava, zato sva vikende preživljala v odkrivanju lepote Slovenije, med počitnicami pa sva se vsako leto odpravila na kakšno daljše potovanje. Z rojstvom sina se je najino življenje precej spremenilo, vendar v določeni meri še vedno poskrbim za lastne interese in za stvari, ki me poleg preživljanja časa z družino osrečujejo in polnijo z energijo.

V OŠ Žužemberk ste svojo poklicno pot začeli kot učiteljica angleščine. Kako je potekala vaša pot na OŠ Žužemberk ter nato v vrtcu?

Letos septembra bo minilo 20 let, odkar sem začela svojo poklicno pot na OŠ Žužemberk, kjer sem do leta 2009 poučevala angleški jezik,

po dokončanem študiju socialnega dela pa sem na šoli v polovičnem obsegu opravljala tudi delo svetovalne delavke. Delo z otroki mi je bilo v velik izziv, poučevala sem resnično z veseljem, na ure sem se vedno znova rada pripravljala, iskala sem nove načine in poti, kako določeno snov približati učencem. Vesela sem bila, da mi je bilo vsako leto zaupano razredništvo, saj je delo z oddelkom kljub veliki odgovornosti res posebno poslanstvo. Na generacije, ki sem jih kot razrednik vodila, imam res lepe spomine, saj sem se vedno trudila ustvariti čimveč možnosti, da smo izven šolskih prostorov preživljali sproščene skupne trenutke. Izleti, športni dnevi, delovne akcije, pohodi, šole v naravi in zaključni oddelčni pikniki so nudili možnost spoznavanja otrok in njihovega življenjskega sveta ter navezovanja pristnih stikov z njimi. Poseben izziv mi je bilo tudi vodenje šolske skupnosti, ki je delovala povezovalno med učenci samimi in med učenci ter učitelji. Z veseljem se spominjam organizacije šolskega pustovanja, srečanj med učitelji in učenci ob dnevu učiteljev, delavnic ob tednu otroka, začetkov dobrodelne tržnice, solidarnostnih akcij, novoletnega plesa, počitniških dejavnosti, ... Največja dodana vrednost vseh teh dejavnosti pa je bila v vključevanju otrok, ki sicer v šoli niso imeli možnosti pozitivne potrditve oziroma so bili učno manj uspešni. Tedanji ravnateljici ga. Jelka Mrvar sem izjemno hvaležna za vse spodbude, vesela sem, da mi je omogočala, da sem lahko delala to, pri čemer sem resnično uživala. Na moji strokovni poti mi je bila velik mentor in učitelj, tako v letih, ko sem poučevala, kot tudi v času, ko sem na šoli delala kot svetovalna delavka.

Kdo ali kaj vas je navdušilo za delo v vrtcu? Kdaj ste prevzeli vodenje vrtca?

Priložnost za delo v vrtcu se mi je ponudila čisto nepričakovano, junija 2012, ko mi je tedanja ravnateljica ga. Jelka Mrvar ponudila, da prevzamem vodenje vrtca oziroma delo pomočnice ravnateljice za vrtec, ker se je ga. Olga Longar z upokojitvijo odločila zaključiti dolgoletno uspešno vodenje vrtca. Ponudba me je resnično presenetila, a sem jo, tako kot vsak drug izziv, sprejela z veliko mero odgovornosti in zavzetosti. Zavedala sem se, da se s to odločitvijo v veliki meri odpovedujem tistemu, pri čemer sem do tedaj resnično uživala in se predajala – neposrednemu delu z otroki. In to je bilo tisto, kar sem v začetku na novem delovnem mestu resnično pogrešala.

Ali je bilo težko prevzeti vodenje vrtca?

Vrtec mi ni bil popolna neznanka, saj sta bili obe hiši (vrtec in šola) zelo povezani, strokovni delavci smo se videvali na izobraževanjih in družabnih oziroma neformalnih srečanjih, tako da sem kadrovsko zasedbo poznala. Večjo neznanko mi je predstavljalo samo življenje in organizacija dela v vrtcu, zato sem se najprej lotila študija zakonodajnih podlag ter kurikula za vrtec, ki predstavlja osnovo. Mislim, da sem kar hitro spoznala sistem, tako da menjava vodstva (tako ravnateljice kot tudi vodje vrtca), ki ni imelo izkušenj s področja predšolske vzgoje, ni bistveno vplivala na kakovost dela v vrtcu.

Kaj vam je predstavljalo največji izziv?

Želja, da bi me nove sodelavke sprejele kot zaupanja vredno osebo, kljub temu, da nisem izhajala iz vzgojiteljskih vrst in da sem vrtec šele začela dobro spoznavati. To je pomenilo opazovati, spremljati, spraševati in se učiti, v prvi vrsti od sodelavk in izhajati iz utečenih praks in pristopov.

Še vedno pa mi izziv predstavlja to, da v vrtcu ohranimo vse dobro, kar so strokovni delavci in vodstvo gradili vrsto let in da napredujemo tam, kjer smo lahko še boljši, uspešnejši.

Kaj obsega delo vodje vrtca?

V mojem primeru se organizacijsko in pedagoško vodenje vrtca prepleta z opravljanjem nalog in dejavnosti svetovalnega dela. Žal vse

prevečkrat opažam, da organizacijske naloge močno prevladujejo, saj so te tiste vrste, ki običajno ne morejo počakati. V prvi vrsti se čutim odgovorna za kakovost dela z otroki, ki so nam zaupani v vzgojo in varstvo. To pomeni, da pred začetkom novega šolskega leta skupaj s sodelavci pripravim letni delovni načrt, nato pa skrbim za realizacijo nalog in dejavnosti.

Kaj vas najbolj veseli pri vašem delu?

Vesela sem zadovoljnih obrazov otrok, njihovih staršev in vzgojiteljic, kar pomeni, da delamo dobro.

Osrečuje me neposredno delo z otroki. Zelo rada grem nadomeščat v oddelke, vendar to običajno pomeni, da takrat vse ostalo moje delo počaka. In pridejo obdobja, ko je tega včasih res veliko.

Ko sem lansko pomlad v enem oddelku dlje časa nadomeščala odsotnost vzgojiteljice in s tem imela tudi možnost sodelovati pri načrtovanju dela v oddelku, se je v meni spet prebudil tisti pedagoški eros, ki me je spremljal vsa leta poučevanja in spet sem začutila, kako blizu mi je neposredno delo z otroki. Če bi bila vzgojiteljica, bi se verjetno najbolje lahko izživela pri delu z otroki v 2. starostnem obdobju.

Neposreden stik z delom v skupini mi je dobrodošel tudi s tega vidika, da dobim izkušnjo iz prve roke o tem, kako je biti odgovoren in voditi skupino 14, 19, 21 ali celo 24 predšolskih otrok. Tako znam bolje ceniti trud vzgojiteljic in napor, ki ga vlagajo v delo.

Kaj vidite pri vašem delu kot oviro / težavo?

Največja težava našega vrtca je povezana s prostorskimi pogoji dela. V Žužemberku resnično potrebujemo nov vrtec, saj bo stavba na Jurčičevi letos stara 40 let, kar je za montažni objekt že kar častitljiva starost. Igralnice so majhne, primanjkuje nam prostora za izvajanje gibalnih dejavnosti in shranjevanje, tla so v precej slabem stanju, zaradi dotrajanosti stavbnega pohištva prihaja do velikih toplotnih izgub, poleti pa do pregrevanja prostorov. Smo pa ponosni na velik vrt z igrali in peskovnikom z bogato naravno senco, ki jo v vročih poletnih dneh s pridom izkoriščamo.

V enoti Stara šola domujejo trije oddelki v prostorih, ki so bile prvotno učilnice, stropi so leseni. Tudi prostori v enoti stara šola ne nudijo optimalnih možnosti za izvajanje vseh dejavnosti. Zelo dobrodošel bi bil večnamenski prostor za izvajanje gibalnih dejavnosti, saj je šolska telovadnica v dopoldanskem času večinoma zasedena.

Vrtec na Dvoru je v pritličju stavbe podružnične šole, ki je bili zgrajena leta 2006. Žal se ob projektiranju vrtca še ni kazala sedanja demografska slika, tako da so bile prvotno za vrtec predvidene tri igralnice, a se je kmalu pokazala potreba, da v učilnico v pritličju namestimo še en oddelek vrtca. Žal trenutno tudi štirje oddelki na zadoščajo potre-

bam, tako da že nekaj let starši najmlajše dvorske otroke vozijo v varstvo v Žužemberk.

Prostori vrtca na Dvoru so lepi, zračni in svetli, skratka takšni, kot bi si jih lahko le želeli. A ko pride čas za popoldanski počitek otrok, se hitro izkaže, da žaluzije niso najbolj primerna zatemnitev, lepa sončna lega je sicer zelo dobrodošla, a brez ustreznega senčenja poleti povzroča močno pregrevanje igralnic. Bivanje in delo v takšnih razmerah je naporno tako za otroke kot tudi za delavke. Senčila, za katera smo letos že drugo leto zbirali denar na dobrodelnem koncertu, so resnično potrebna.

Zavedamo se, da je pri delu z otroki pred vsemi materialnimi pogoji na prvem mestu vzgojitelj s svojo osebnostjo, čutom za vsakega otroka in odgovornostjo za njegov optimalen razvoj na vseh področjih. Naše strokovne delavke so navajene delati v danih pogojih in razmerah, so zelo ustvarjalne pri uporabi odpadnega materiala, veliko kvalitetnih didaktičnih sredstev izdelajo same. Vendar pa resnično upamo, da bo naša ustanoviteljica Občina Žužemberk, ki je seznanjena s perečo problematiko, čimprej začela izvajati dejavnosti v zvezi z gradnjo novega vrtca v Žužemberku. Tako bi otrokom lahko nudili še boljše pogoje za bivanje v vrtcu in njihov vsestranski razvoj. Organizacija dela bi bila mnogo enostavnejša in racionalnejša, če bi bili vsi oddelki na eni lokaciji, kar bi bilo gotovo zelo dobrodošlo tudi pri mnogo starših, ki sedaj otroke oddajajo v dveh enotah.

Kako bi primerjali delo v vrtcu v Žužemberku in v vrtcu na Dvoru?

Največja razlika je v prostorskih pogojih dela, o čemer sva že govorili. Sicer pa s skupnim načrtovanjem določenih dejavnosti in skupnimi tematskimi sklopi skrbimo, da so otroci deležni podobnih vsebin, ne glede na to, v katerem oddelku so.

Kako poteka prehrana v vrtcu? S kakšnimi težavami?

Zdrava prehrana je bila naša večletna prednostna naloga in z zadovoljstvom ugotavljamo, da smo na tem področju naredili velik korak naprej, vsaj kar se tiče zagotavljanja zdravih obrokov, pri čemer sledimo smernicam zdravega prehranjevanja v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Otrokom ponujamo nesladkan čaj, spodbujamo pitje vode, omejujemo količino zaužitega sladkorja. Kuharice pri pripravi hrane uporabljajo manj maščob, soli in sladkorja, uporabljajo zdrave zagostitve hrane. Na jedilniku so raznovrsten kruh, testenine iz polnozrnate moke, različne kaše. Uvajamo različne domače slane in sladke namaze, kuhanih mlečnih jedi za zajtrk ne sladkamo, čokoladni posip pa nadomeščamo z mletimi lešniki ali orehi. Trudimo se, da bi otroci uživali ne le sveže sadje, pač pa tudi svežo zelenjavo, zato je pri zajtrku večkrat na jedilniku tudi surov korenček, paradižnik, paprika, koleraba, kislo zelje,...

Prehranjevalne navade se gradijo že v zgodnjem otroštvu in tu si veliko odgovornost delimo s starši, pri katerih je opaziti čedalje večjo ozaveščenost in podporo našemu prizadevanju, da otrokom nudimo zdravo in raznovrstno prehrano in se trudimo, da bi jo uživali vsi otroci. Opažamo, da so otroci v starosti do treh let najboljši jedci, potem pa se začne pojavljati izbirčnost, otroci se kar čez noč odločijo, da kakšne hrane, ki so jo prej jedli, ne bodo več uživali. Tu se pojavi še velik učinek vrstniškega posnemanja in prav je, da si vzgojiteljice na različne načine prizadevajo in iščejo načine, da otroke motivirajo, da uživajo vso hrano, oziroma jo pojedjo vsaj v minimalnih količinah. Morda nam ne uspe ne prvič, ne drugič, morda šele sedmič. Menim, da veliko otroške izbirčnosti pri hrani izhaja tudi iz družin – če namreč otroku doma ni potrebno jesti vsega, kar se skuha, oziroma se jedilnik preveč prilagaja le njegovim željam, ne pa dejanskim potrebam za zdrav razvoj, potem imamo tudi v vrtcu več težav s tem, kako otroka prepričati, da je za zdrav razvoj potrebno uživanje vse vrste hrane. Mislim, da bodo naši naslednji koraki v zvezi z zdravo prehrano usmerjeni na ozaveščanje staršev. Največjo težavo na področju prehrane v vrtcu predstavlja

omejenost z razpisi, kjer je pri izbiri dobaviteljev žal cena pomembnejše merilo kot kvaliteta.

S kakšnimi težavami se srečujete pri vpisu otrok v vrtec, prevozi, organizacijo dela v Žužemberku in na Dvoru?

Ko sem prevzela vodenje vrtca, smo imeli 11 oddelkov, a smo še isto leto zaradi povečanih potreb med letom oddelek Mravljice preselelili v Staro šolo, na Jurčičevi pa smo tako pridobili prostor za nov oddelok za najmlajše otroke. Ob začetku šolskega leta že nekaj let nimamo odklonjenih otrok, kar pomeni, da lahko mesto ponudimo vsem, ki takrat izpolnjujejo pogoje za vključitev v vrtec. Običajno v oddelkih 1-2 leti ostane še nekaj prostih mest za otroke, ki starostni pogoj za vključitev izpolnijo med letom. Sedaj imamo 12 oddelkov, od tega enega polovičnega, ki ga začnemo polniti takrat, ko se pojavi potreba. Ko bomo v aprilu zapolnili še zadnji dve prosti mesti, bo 12 vzgojiteljic in 13 pomočnic vzgojiteljic pod našimi štirimi strehami skrbelo za varstvo in vzgojo 201 otroka. Predvidoma letos ne bomo uspeli zagotoviti varstva za tri otroke, ki bodo pogoje za vključitev izpolnili od maja dalje. Težavo predstavlja tudi pomanjkanje prostih mest na Dvoru za najmlajše otroke.

In še za konec... na kaj ste najbolj ponosni pri svojem delu?

V prvi vrsti sem ponosna na to, da lahko rečem, da v vrtcu delamo kakovostno in strokovno, sodeč tudi po povratnih informacijah, ki jih dobimo s strani staršev. Otrokom nudimo širok in bogat program, ki jim resnično nudi možnosti za razvoj na vseh področjih. Sodelovanje s starši, sploh kar se tiče neformalnih oblik, je zelo dobro. Veseli nas, da je pohod z lučkami in božično tržnico postal že tradicionalen, tako kot tudi gledališka predstava, ki jo vsako leto pripravijo delavke druge enote.

Prireditve ob materinskem dnevu in zaključku šolskega leta so vedno dobro obiskane, staršem se iskrijo oči, ko ponosno gledajo in poslušajo svoje najmlajše ob nastopih.

Ponosna sem, da sem del tega kolektiva in na to, da se vsako jutro z veseljem odpravim na delo, ne glede na to, kakšni izzivi me čakajo. Tako je že od začetka moje poklicne poti in mislim, da je to največ, kar si človek lahko želi na področju poklicne sfere. Menim, da se takšna notranja naravnost gradi ob možnostih strokovnega samouresničevanja posameznika ob dobri delovni klimi in pozitivnih odnosih v kolektivu. Verjamem, da tako čuti tudi večina mojih sodelavk.

Naši vrtci so zelo kvalitetni. Kaj je tisto, kar jih najbolj odlikuje? Kaj je vodilo dela pri vseh zaposlenih?

Slovenski vrtci so z uvedbo skupnega Kurikuluma, ki pomeni strokovno podlago za delo v vrtcih dosegli kakovost, ki si jo v marsikateri bogatejši državi lahko samo želijo. Skupno vodilo vseh, katerim so v varstvo in vzgojo zaupani otroci, ki bodo nekoč gradili našo prihodnost, je skrb za razvoj vsakega posameznika, upoštevajoč njegove posebnosti in potrebe.

Vizijo Vrtca Žužemberk je že pred leti ga. Jelka Mrvar, nekdanja ravnateljica, zapisala takole: spodbujanje vsestranskega **razvoja** otrok v sodelovanju s starši, trdna **vzgoja** v varnem in zdravem okolju ter **ugled** z vodenja v povezavi s strokovno rastjo kolektiva ter z zaupanjem staršev.

Še naprej si bomo prizadevali, da bo to vodilo vseh naših zaposlenih.

Kakšni so vaši načrti za naprej osebno in poklicno?

Naj pogovor zaključim ne z načrti, pač pa z veliko skupno željo vodstva in delavk vrtca ter staršev, da bi v letu 2016/17, ko bomo obeležili petdesetletnico organiziranega predšolskega varstva v Občini Žužemberk, lahko že kaj bolj konkretno govorili o tem, kdaj, kako in kje se bo pisala nadaljnja zgodovina Vrtca Žužemberk.

Delovanje referenčne ambulante v zdravstveni postaji Žužemberk

Pogovorili smo se z diplomirano medicinsko sestro Tanjo Regina, ki deluje kot samostojni zdravstveni delavec referenčne ambulante v zdravstveni postaji Žužemberk pod okriljem dr. Zdenke Ropret ter dr. Nežke Dular. Skozi intervju nam je podrobneje opisala svoj vsakodnevni delavnik, pomen delovanja ter prednosti tovrstne ambulante.

Kaj je referenčna ambulanta?

Referenčna ambulanta je v sklopu splošne ambulante, podkrepljena z diplomirano medicinsko sestro. V timu vzajemno sodelujejo zdravnik splošne družinske medicine, srednja medicinska sestra ter diplomirana medicinska sestra. S pridobitvijo referenčne ambulante se lahko zagotavlja večja strokovnost dela. Sestra v referenčni ambulanti spremlja: protokol vodenja kroničnih bolnikov, vodi registre kroničnih bolnikov, spremlja zdravo populacijo in populacijo z dejavniki tveganja, dosega kazalnike kakovosti ter opravlja možne posege na primarni ravni. Diplomirana medicinska sestra v referenčni ambulanti izvaja določene aktivnosti v skladu s svojimi pristojnostmi, za katere je odgovorna in kompetentna. Zaradi staranja populacije posledično narašča tudi število kroničnih bolnikov. Vse večje demografske spremembe, višja izobrazba in zahtevnost bolnikov narekujejo intenzivnejše spremembe na področju delovanja splošnega zdravstva primarne ravni. Referenčna ambulanta si s prizadevnostjo lahko zgradi najboljše time, ki bodo narekovali nove temelje kakovostno opravljenega dela.

Kakšni so bili vaši začetki?

Referenčna ambulanta v zdravstveni postaji Žužemberk splošnih zdravnic; Zdenke Ropret, dr.med. spec. spl. med. ter Nežke Dular, dr. med., deluje od meseca marca 2013. Sprva je referenčno ambulanto vodila diplomirana medicinska sestra ga. Nataša Kavšček. Zaradi nastopa porodniškega dopusta sem z mesecem decembrom 2013 sama prevzela delovanje referenčne ambulante.

Ste se soočali s kakšnimi ovirami?

Seveda, skozi celotno obdobje delovanja smo se srečevali z različnimi ovirami. Tudi da-

nes, po treh letih delovanja referenčne ambulante, nam delo otežujejo različne ovire. Govorimo v smislu oddaljenosti bolnikov od ambulante in s tem neposredno odvisnostjo od bližnjih sorodnikov (prevozi, spremstva...), enkrat tedensko delovanje laboratorija (vsaka sreda od 7.30 do 10.00; ostale dni je mogoče laboratorij opraviti v ZD Novo mesto - posledično slabša prometna povezanost), staranje populacije. Izpostavila bi, da največjo oviro predstavljajo posamezniki, ki se pregleda ne udeležijo ali jemljejo naša vabila kot brezpredmetna. Še vedno se najde kar nekaj bolnikov, ki se pregleda ne udeležijo. Moram poudariti, da se delež odzivnosti z dneva v dan povečuje, kar pa predstavlja pozitivno povratno informacijo.

Ali je bil odziv povabljenih zadovoljiv?

Potrebno je priznati, da je bil začetni odziv bolnikov minimalen. Vendar pa z vsakim novim delovnim dnevom opažam, da se delež aktivno sodelujočih pri pregledih v referenčnih ambulantah drastično povečuje. Pred kratkim je v referenčno ambulanto poklical gospod in se želel naročiti na pregled v referenčno ambulanto. Na koncu pogovora je povedal, da bo kljub 20-letnemu stažu registriranega izbranega imenovanega zdravnika zamenjal omenjenega izvajalca za drugega. Tehten razlog za odločitev je bil, da njegov osebni zdravnik nima tovrstne ambulante. Proti koncu opravljenega pregleda je priznal, da se je dobro odločil in meni, da večina starejših potrebuje enak pregled v referenčni ambulanti, saj le takrat lahko bolnik brezskrbno spregovori o težavah, s katerimi se srečuje v vsakdanjem življenju.

Kakšen je vaš namen?

Namen referenčne ambulante je doseči povečanje lastnega interesa za izboljšanje zdravja.

Vedno lahko nekaj spremenimo na bolje. Premalo se zavedamo, da smo za svoje zdravje največkrat odgovorni sami. Ni zdravnik tisti, ki nas bo »pozdravil«. Zdravnik lahko napiše recept za zdravilo, ki bo učinkovito delovalo na simptome oziroma znake določene bolezni. Vendar pa se moramo zavedati dejstva, da smo ljudje tisti, ki bi morali »pogledati vase« in se vprašati, kje delamo napake. Poudariti želim, da pojavnost bolezni ne bo mogoče odstraniti oziroma omiliti njenih simptomov, temveč lahko preprečimo njihov nastanek.

Kakšen je vaš cilj?

Cilj v referenčni ambulanti je povečati kakovost in učinkovitost bolnikovih obravnav ter povečanje zadovoljstva tako bolnikov kot tudi vseh zaposlenih na primarnem nivoju. Namen referenčnih ambulant je, da se razvije model, ki definira ambulanto družinske medicine na nivoju: vsebine dela (protokoli vodenja kroničnih bolnikov, vzpostavitev registrov), organizacije dela (delitev aktivnosti in kompetenc, celostna obravnava bolnikov), kadrovske strategije (okrepljen tim, z ustrezno delitvijo dela znotraj tima). Navsezadnje pa želimo doseči, da bodo bolniki sami poklicali v smislu pozitivne skrbi za svoje zdravje in bodo v čim večjem številu pripravljeni aktivno sodelovati v procesu izboljševanja njihovega zdravstvenega stanja.

Ali bi lahko rekli, da je to nadgradnja dosedanjega dela zdravnikov družinske medicine?

Seveda gre za nadgradnjo dosedanjega dela zdravnikov splošne medicine. V referenčni ambulanti je diplomirana medicinska sestra tista, ki si mora sama organizirati delo. Sprva je bilo potrebno vse kartone opredeljenih pacientov pregledati in jih glede na zdravstveno stanje oz. bolezni povabiti v referenčno ambulanto. Naloga medicinske sestre v referenčni

ni ambulantni je, da si za bolnika vzame čas, se mu posveti, da bolnika posluša in ga ne nazadnje tudi sliši. Pogosto se zgodi, da je hipotetično rečeno bolnik »zdrav«, brez kakršnihkoli znakov ali simptomov bolezni, ampak je mogoče skozi pogovor zaznati, da vendar ni vse tako. Delo v referenčni ambulanti zahteva obravnavo bolnika celostno, to pomeni npr., da če je pacient naročen na kontrolo krvnega tlaka, ni pomembna samo merska vrednost izmerjenih meritev, temveč tudi samo počutje bolnika. Morda je v veliki večini primerov psihična obremenjenost prebivalstva glavni krivec povišanega krvnega tlaka.

Katere paciente vabite na pregled?

V referenčno ambulanto vabimo osebe stare od 30 let naprej, ki so zdravi ali imajo dejavnike tveganja (kajenje, debelost, povišan krvni sladkor, povišan lab. vrednosti, povišan krvni tlak..) ter kronične bolnike (ne glede na starost). Zgornje meje za predviden pregled v referenčni ambulanti ni. Na področju protokola vodenja v referenčni ambulanti medicinska sestra vodi različne bolnike. Mednje uvrščamo tiste, ki imajo arterijsko hipertenzijo, koronarne bole-

zni, sladkorno bolezen - tip 2, astmo, kronično obstruktivno pljučno bolezen, osteoporozo, benigno hiperplazijo prostate in depresijo.

V čemu vidite prednost referenčne ambulante?

Menim, da so referenčne ambulante postale bistvo k izboljšanju prakse v zdravstveni negi, saj je medicinska sestra tista, ki si vzame čas, da bolnika posluša in mu svetuje. Pogosto je slišati, da zdravniki splošne medicine ne slišijo zaradi temu premalo namenjenega časa. Medicinska sestra tako kroničnemu bolniku daje moč in nudi oporo v času, ko jo najbolj potrebuje.

Zakaj je dobro, da se ljudje odzovejo na vaše povabilo?

Menim, da je za vsakogar zelo pomembno, da se pregledov v referenčni ambulanti aktivno udeležuje. S preventivnimi pregledi je mogoče predčasno ugotoviti ogroženosti za različne bolezni (npr.: ogroženost za: srčno-žilne bolezni, arterijsko hipertenzijo, sladkorno bolezen, kronično obstruktivno pljučno bolezen, depresijo, osteoporozo, benigno hiperplazijo prosta-

te...). Po ugotovitvi dejavnikov tveganja si prizadevamo za zmanjšanje le-teh in po potrebi ustrezno ukrepamo (skladno s smernicami). Pri pojavu oziroma nastopu bolezni kontinuirano spremljamo potek bolezni (zboljševanje / poslabšanje zdravstvenega stanja) ter po potrebi odredimo napotitev pacienta v zdravstveno-vzgojni center.

Kaj bi povedali vsem, ki vzamejo vaše povabilo kot brezpredmetno?

Vsem, ki vam še ni uspelo opraviti pregleda v referenčni ambulanti sporočam in priporočam, da to čimprej storite. Referenčna ambulanta predstavlja prednost pri nadaljnji obravnavi pregledov pri izbranemu zdravniku. Osební zdravnik ima tako vpogled v zdravstveno stanje in ogroženost glede na ostale bolezni. Vsi poznamo rek, da je »preventiva boljša kot kurativa« - kar si razlagamo kot: boljše prej kaj ukrepati, kot pa čakati v nevednosti, kaj bi se oziroma se bo zgodilo. Zaključila bi z besedami, da smo sami pacienti tisti, ki držimo vajeti v rokah glede odnosa do zdravja in navsezadnje do samega sebe.

■ Nevenka Urbančič

Trideset pripravnikov uspešno zaključilo začetni tečaj za gasilca

- Po desetih tednih vaj in predavanj s področja:
 - gasilske taktike,
 - tehničnega reševanja,
 - vozil in opreme,
 - zaščite teles in dihal,
 - gradbeništva in preskrbe z gasilno vodo ter razvrščanja je končno napočil težko pričakovani dan "D" za nas, pripravnike.

Hladno nedeljsko jutro, na praznik vseh zaljubljenecv, smo se pripravniki, polni adrenalina, napotili proti osrednjemu gasilskemu društvu Žužemberk.

To je to! Dokazati moramo, kaj smo se naučili.

Pričakale so nas številne naloge, ki so potekale pod budnim očesom predavateljev, mentorjev, njihovih pomočnikov, naših društvenih poveljnikov ter ne nazadnje občinskega gasilskega poveljnika g. Borisa Sajevica.

Naše znanje so preverjali s pisnim preizkusom znanja ter praktičnimi vajami. Trodelni napad z motorno brizgalno ter zajem vode iz bazena, gašenje požara s penilnim sredstvom, improvizacija gašenja požara na višini ter spretnost vezave vozlov.

Po zaslugi odlične desettedenske priprave smo z lahkoto opravili vse zadane naloge.

Kot izredno usklajena skupina 30-tih tečajni-

kov nestrpnó pričakujemo tudi nadaljevalni tečaj, ki se bo pričel izvajati v letošnji jeseni.

Ob tej priliki želimo vsi pripravniki izkoristiti priložnost in se zahvaliti vsem predavateljem, mentorjem, njihovim pomočnikom in ne nazadnje našim gasilskim poveljnikom ter ostalim članom posamezni društev, ki ste si požrtvovalno odrekli svoj prosti čas in z nami preživeli dragocene izobraževalne trenutke. Z veliko mero potrpljenja in nesebičnega podajanja svojega strokovnega znanja ste nam razširili naša znanja. Še enkrat vsem skupaj iskrena hvala!

■ Nevenka Urbančič

Začrtali nove cilje

Na rednem letnem občnem zboru Prostovoljnega gasilskega društva Dvor v soboto, 6. februarja, so gasilci in gasilke strnili rezultate minulega leta ter si začrtali nove cilje.

Na rednem letnem občnem zboru Prostovoljnega gasilskega društva Dvor v soboto, 6. februarja, so gasilci in gasilke strnili rezultate minulega leta ter si začrtali nove cilje. V uvodnem delu je zbranim gasilkam in gasilcem zapel moški pevski zbor Dvorjani.

Dvorski gasilci so sicer v letu 2015 glede na poročilo poveljnika Klemna Kužnika opravili 8 intervencij, več gasilcev pa je uspešno opravilo različne tečaje in usposabljanja. Razveseljivo pa je tudi dejstvo, da je v zadnjih letih v gasilske vrste stopilo precej novih, mladih in zavzetih članov, med drugim tudi več kot dvajset mladih, na letošnjem občnem zboru. Gasilci so lahko po besedah predsednika Tomaža Obšteta upravičeno ponosni na svoje delo, saj so člani izpolnili večino načrtovanih nalog, med drugim so v celoti prenovili kuhinjo in uredili sanitarije. Predsednik se je med drugim zahvalil članicam B, mladinkam in vsem tekmovalnim ekipam, ki so prav v minulem letu dosegli velike uspehe. Sedanja avtocična znamke Tam 190 (letnik 1993) s prostornino vode 6600 l vode, ki so jo gasilci leta 2006 kupili od GRC Novo mesto, je bila v vseh teh letih skrbno vzdrževana, a je z leti dotrajala. »Pridobili smo ugodno ponudbo od podjetja Svit-Zolar za novo cisterno s podvozjem Iveco letnik 2007,« je zbranim povedal predsednik Obšteta in dodal, da bi vozilo s cisterno stalo do 120.000 evrov, okoli

43.000 evrov pa so podjetju že nakazali. Nova cisterna bo imela 5000 litrov vode, kar je ob sedanjem razvoju tehnike dovolj, da s to količino vode lokalizirajo in nadzirajo katerikoli požar, namenjen pa bo tudi prevozu pitne vode. Zbrane so po podelitvi priznanj in napredovanjih nagovorili gasilci prijateljskih društev, župan Franc Škufca in namestnik občinskega poveljnika Aleš Repar. Po uradnem delu se je občni zbor gasilcev zaključil s pogostitvijo in prijateljskim srečanjem.

■ Slavko Mirtič

PGD Dvor z novim gasilskim vozilom

Že vse od samega začetka delovanja PGD Dvor si njegovi člani prizadevajo tudi za nabavo ustrezne opreme za zaščito in reševanje ter uspešne gasilske intervencije. Poleg rednega in dodatnega izobraževanja je tako dan velik poudarek tudi na času primerni gasilski opre.

PGD Dvor je tako že v začetku tega tisočletja planiralo nakup gasilske avtocične. Načrt je bil zadan čisto iz realnih situacij, to pa je dejstvo, da v velikih delih požarnega okoliša PGD Dvor in celotne občine še ni bila urejena vodovodna infrastruktura.

Dvorskim gasilcem se je v letu 2006 uresničila velika želja. Od GRC Novo mesto smo dvorski gasilci takrat odkupili skoraj 14 let staro gasilsko avtocično. Avtocična s kapaciteto 6000 litrov vode in osnovno opremo je bila nameščena na podvozju znamke TAM 190T, letnik proizvodnje 1993. Sprva je bila v tem vozilu nameščena gasilska črpalka letnik 1963, vendar pa smo jo dvorski gasilci leta 2010 zamenjali z rabljeno, vendar mnogo mlajšo visokotlačno gasilsko črpalko.

Kljub rednemu vzdrževanju pa je zob časa pustil velike posledice na podvozju vozila, in tudi nameščeni gasilski opre.

Prvotni načrt je bil, da se navedena cisterna zamenja proti koncu leta 2016 ali v začetku leta 2017. Septembra meseca 2015 pa je prišla ugodna ponudba od podjetja Svit-Zolar za ta tip vozila, saj je bilo vozilo delno že narejeno za drugo društvo, ki pa je od dogovora odstopilo zaradi nezmožnosti finančne narave.

Takoj so bili sklenjeni dogovori in posveti znotraj PGD Dvor, kot tudi na nivoju OGP Žužemberk in GZ Novo mesto. Zaradi zelo ugodne cene smo tudi takoj pristopili k realizaciji.

5. 3. 2016 smo namreč dvorski gasilci v spremstvu župana Franca Škufce in podžupana Jožeta Šteingla na Ptujski gori prevzeli novo gasilsko vozilo - avtocično.

Avtocična z oznako GVC 16/50 je nameščena na podvozje znamke Iveco Eurocargo z 280 KM močnim motorjem. Podvozje je sicer letnik 2007 in ima prevoženo le malo čez 150.000 km. Celotna nadgradnja vozila s kombinirano vakuumsko črpalko (srednji/visoki tlak) pretočnosti 1600

l/min in vsa ostala nujno potrebna gasilska oprema je popolnoma nova.

Dvorski gasilci verjamemo, da bomo ta zelo velik finančni zalogaj za naše društvo s pomočjo občine, donatorjev, predvsem pa občanov uspešno zaključili do poletja tega leta.

Že vnaprej se vsem najlepše zahvaljujemo za finančno in tudi moralno pomoč pri nakupu nujno potrebne gasilske avtocične.

■ Tomaž Obšteta, predsednik PGD Dvor

Foto: Slavko Mirtič

42. občni zbor PGD Križi

Sredina januarja je že po tradiciji čas, ko tudi Kriški gasilci predstavimo aktivnosti društva v minulem letu in načrte za tekoče leto.

In kako predstaviti minulo leto? Ko je že kazalo, da bomo lahko zapisali, da je bilo relativno mirno, pa po novembrskem dogodku - kraji gasilskega vozila, to ni več mogoče. Čeprav so vozilo kmalu našli, je ta komaj verjetni dogodek povzročil pravcati vihar v društvu in negativno zaznamoval minulo leto za vedno. Naj ob tem omenim, da se je vozilo s popravila in zahtevnega čiščenja v domačo garažo vrnilo šele dan pred občnim zborom - sredi januarja. Izjemno negativen dogodek pa ima tudi svetlo stran: pokazala se je izjemna solidarnost sosednjih gasilskih društev, ki so nam nemudoma priskočila na pomoč. Iskrena HVALA vsem! S takšno medsebojno pomočjo in sodelovanjem tudi v prihodnje bomo vsi skupaj močnejši, naši požarni okoliši pa posledično še varnejši.

Preko minulega leta so potekale že ustaljene in vnaprej predvidene aktivnosti, tako pri delu društva kot tudi same operative. Nadaljevala so se zaključna dela na zunanosti gasilskega doma, pričele pa so se aktivnosti za izvedbo njegovega tehničnega varovanja. Trem že utečenim prireditvam smo decembra dodali še četrto - Miklavževanje in glede na uspeh upamo, da bo postalo del naše tradicije druženja. Vse skupaj je pozitivno vplivalo tudi na končno finančno stanje, ki se je glede na minulo leto vendarle nekoliko popravilo. Naj ob tem dodam še ugotovitev, da postaja doniranje dela dohodnine za društvo že kar opazen prihodek, zato ob tem naprošamo vse, ki bi 0,5 % dohodnine želeli nameniti društvu, da se za več informacij obrnejo na vodstvo društva.

Operativci smo se še naprej izobraževali, sodelovali na več različnih vajah, nekaj težav pa smo imeli s tekmovanji, saj smo se jih udeležili manj, kot smo načrtovali. Dopolnjevali smo potrebno zaščitno ter reševalno opremo in med drugim (končno) nabavili tudi dihalni aparat s pripadajočo opremo.

In kako naprej? V letošnjem letu želimo zaključiti s prenovo zunanosti gasilskega doma, nadaljevati z nabavo potrebne opreme, v teku pa so že priprave na letošnja izobraževanja, prireditve in tekmovanja, na katerih nas bodo po dolgem času zopet zastopali tudi naši najmlajši člani.

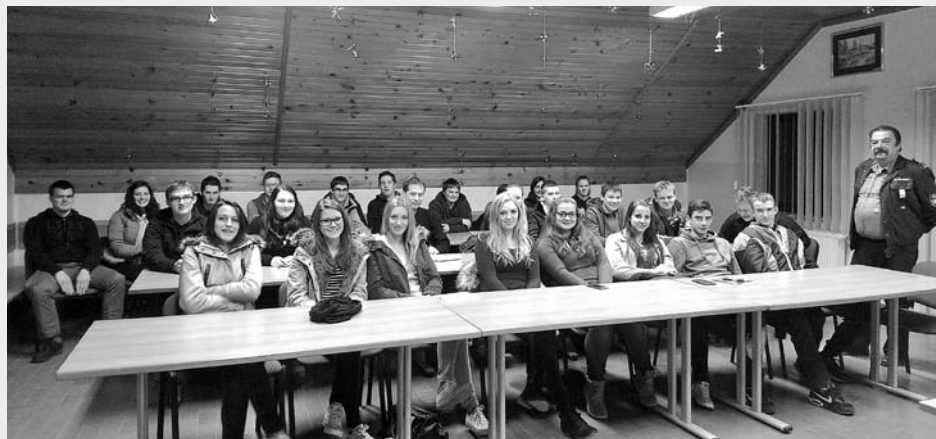
Glede na leto poprej je bilo minulo leto, kar se intervencij tiče, veliko bolj mirno in želimo si, oz. želimo vsem občanom, da bi tako ostalo tudi v prihodnje. V nasprotnem primeru pa...

... NA POMOČ!

■ Tomaz Špelko

Foto: Aleksander Bonifer

Usposabljanje bodočih gasilcev

Dne 12. 12. 2015 se je pričelo izvajanje osnovnega tečaja za gasilca v prostorih Prostovoljnega gasilskega društva Žužemberk.

Tečaja se je udeleževalo enaintrideset tečajnikov iz petih prostovoljnih gasilskih društev (PGD Žužemberk, PGD Šmihel pri Žužemberku, PGD Dvor, PGD Hinje, PGD Reber) Občinskega gasilskega poveljstva (OGP) Žužemberk.

Vsem tečajnikom želimo uspešen zaključek izobraževanja ter aktivno nadaljnjo pot na področju prostovoljnega gasilstva.

Z gasilskim pozdravom "Na pomoč".

■ Nevenka Urbančič

Nazdravljamu uspešnemu zaključku gasilskega leta

Gasilci Prostovoljnega gasilskega društva Šmihel pri Žužemberku so se zbrali z namenom, da proslavijo uspešen zaključek letošnjega leta.

Pozdravljajo pozitivne strateške odločitve vodstva in uspešno sodelovanje v občinskem gasilskem poveljstvu.

Vsem vam želijo obilo zdravja in sreče v prihajajočem letu, sami pa si želijo čim manj gasilsko - reševalnih intervencij.

Ostanite zdravi!

■ Nevenka Urbančič

Tudi gasilce ovajajo

Ajdovski gasilci spadajo med zavzeta prostovoljna gasilska društva v Občini Žužemberk. To s svojim delom nesebično dokazujejo že več kot štiri desetletja. Na občnem zboru v soboto, 13. februarja, so pregledali delovanje organov društva in načrtali delo v prihodnje. » Na začetku minulega leta, kmalu po občnem zboru, so nas obiskali kriminalisti. Nekdo je na policijsko postajo poslal anonimno prijavo glede asfalta, ki smo ga položili pred gasilskim domom,« je na zboru gasilcev povedal predsednik Davor Gorenčič in dodal, da so gasilci asfalt dobili na pošten način in se zahvalil gradbeništvu NG Darko Vidmar za sponzorstvo vročega asfalta, ki se je »hladil« kar nekaj mesecev. Seveda to ajdovskih gasilcev ni zaustavilo pri njihovem delu, saj so s prostovoljnim delom poleti zamenjali dotrajano ograjo, postavili jurčka, zadnje dni v letu pa so pričeli s temeljito obnovo gasilskih prostorov. Gasilci so prisluhnili tudi poročilu poveljnika Jerneja Štravs, ki vestno skrbi za operativno. Gasilci so na zboru podelili številna priznanja gasilcem za dolgoletno službovanje in se zahvalili številnim sponzorjem, ki so priskočili društvu na pomoč v obliki donacij in z drugimi oblikami pomoči. Med drugim je zahvalo prejelo podjetje I-les Pavel Iskra, Gregor Mravljak, David Iskra, Jože Zupančič, Andrej Gorenčič, GG Novo mesto in drugi. Zbor gasilcev so s pesmijo in z glasbo popestrili moški pevski zbor vinogradniškega društva, harmonikaš in mladi glasbeniki.

■ Urednik

Oseminosemdeseti občni zbor šmihelskih gasilcev

V soboto, 30. 1. 2016, je v prostorih prostovoljnega gasilskega društva Šmihel pri Žužemberku potekal 88. redni občni zbor društva. Poleg domačih gasilk in gasilcev so na njem sodelovali tudi predstavniki šestih društev OGP Žužemberk, predsednik gasilske zveze Novo mesto Fikret Fejzić in podžupan občine Žužemberk Jože Šteingel.

Sodeč po poročilih, ki so jih podali posamezni organi društva, je bilo leto z vidika intervencij zelo umirjeno, saj so prejeli samo en poziv za pomoč pri gašenju travniškega požara v Hinjah. Svojo pripravljenost in znanje so operativni gasilci izpopolnjevali na operativnih vajah, ki so jih v letu 2015 izvedli 5, tudi v sodelovanju s sosednjimi društvi, konec oktobra pa so organizirali tudi sektorsko vajo okrajnega gasilskega poveljstva Žužemberk. V mesecu juliju so pripravili slavnostno parado s prevzemom vozila, na kateri so podelili zahvale in priznanja vsem donatorjem in sponzorjem. Pregled leta 2015 so zaokrožili s poročilom o uspešnosti na raznih gasilskih tekmovanjih in začetku osnovnega tečaja za gasilca, ki je potekal v Žužemberku, na katerem je sodelovalo 9 tečajnikov PGD Šmihel. Na zboru sta predsednik GZ Novo mesto Fikret Fejzić in predsednik PGD Šmihel Miha Glavan podelila priznanja in zahvale za dolgoletno delo v gasilstvu.

Pogled naprej v leto 2016 kaže, da bo to še eno zelo aktivno leto na vseh področjih. Kako uspešno bo, pa bomo izvedeli na naslednjem rednem občnem zboru.

■ Matevž Kuhelj

Druženje mladih gasilcev

Po uspešno zaključenem začetnem tečaju za gasilca smo se tečajniki odločili, da se za naše dosežke prijetno nagradimo in se podamo na izlet z našimi mentorji.

V soboto, 27. 2. 2016, ob 12. uri, smo se podali na pot proti Beli krajini. Obiskali smo Prostovoljno gasilsko društvo Črnomelj. Nadvse prijazni gasilci društva so nam predstavili njihovo zgodovino

delovanja, organiziranost ter podrobneje razkazali njihova vozila in opremo. Na koncu obširne ter poučne predstavitve so nas tudi prijetno pogostili.

Našo pot smo nadaljevali proti Metliki, natančneje na ogled vinske kleti Prus. Po nadvse uporabnih informacijah o delovanju njihovega obrata ter najnovejših proizvodnih tehnikah je sledila pogostitev z mesnimi izdelki, belokranjsko pogacho ter pokušino vrhunskih vin pridelovalca.

V poznih večernih urah, na poti domov proti Suhi krajini, smo bili polni novega znanja ter prijetnih občutkov, ki smo jih doživeli na skupni poti. Zares se veselimo čim hitrejšega ponovnega druženja in seveda tudi nadaljevanje našega gasilskega tečaja, ki bo sledil v jeseni letošnjega leta.

■ Nevenka Urbančič

Pogled v leto nazaj in naprej – PGD Reber

Člani PGD Reber smo na letnem občnem zboru pregledali aktivnosti v minulem letu, ki jih ni bilo malo, in si načrtali nove cilje za leto 2016.

Člani PGD Reber smo se v nedeljo, 7. 2. 2015, zbrali na letnem občnem zboru v gasilskem domu na Rebri.

V poročilu za preteklo leto in programu dela za leto 2016 sta predsednik PGD Reber Janez Papež in poveljnik Janez Krese predstavila aktivno delo društva v minulem letu.

Leto 2015 je bilo zaznamovano z uspešnimi pripravami in odličnimi rezultati na različnih tekmovanjih. Mladina se je prvič spoznavala z disciplinami, ki so bile za nas povsem nove. Udeležili smo se Kviza gasilske mladine in Gasilske orientacije in pokazali odlično znanje ter sodelovali tudi na državni ravni.

Velik poudarek je bil tudi na izobraževanju in usposabljanju gasilcev ter sodelovanju na gasilskih vajah. Zagotavljali smo dobro požarno preventivo in leto preživeli brez intervencij. V društvu smo v svoje vrste sprejeli tudi 6 novih članov in s priznanji nagradili najbolj zaslužne.

Zbrane člane so nagovorili tudi župan Franc Škufca, predstavnik GZ Novo mesto Milan Pajk ter predstavnik OGP Žužemberk Aleš Repar, ki so pohvalili našo dejavnost ter nam zaželeli dobro

delo tudi v bodoče. Po uradnem delu je sledila še pogostitev in prijetno druženje.

■ Tanja Hrovat

Hinjski gasilci so imeli v preteklem letu več vaj kot intervencij

Z novim letom je prav, da se ozremo nazaj in pogledamo, kako uspešno je bilo naše delo v preteklem letu. Pregled dela v preteklem letu so, drugo soboto v januarju, na občnem zboru, naredili tudi gasilci PGD Hinje.

Srečanja so se udeležili tudi gostje: predsednik GZ Novo mesto Fikret Fejzić, župan in podžupan občine Žužemberk, poveljnik OGP Žužemberk ter predstavniki okoliških društev.

Iz poročil smo izvedeli, da so imeli gasilci PGD Hinje dve intervenciji: marca so gasili travniški požar na Selih, novembra pa je zagorel strop stanovanjske hiše na Žvirčah. Oba požara so hitro pogasili.

Zelo aktivni so bili pri sodelovanju, pa tudi organizaciji različni društvenih vaj.

17. 7. je potekala vaja na OŠ Prevole. Uprizorili so gašenje požara in evakuacijo, pri tem pa je sodelovala tudi reševalna enota Slovenske vojske iz Novega mesta. Vaji je sledil prikaz opreme ter dela gasilcev in reševalne enote. Vsi navzoči so ta dan z zanimanjem spremljali zanimivo in poučno dogajanje.

V juliju so se udeležili tudi vaje – gašenje gozdnega požara na Dvoru.

Oktobra so se udeležili sektorske vaje, ki jo je organiziralo PGD Šmihel in je bila obširna, zahtevna in hkrati zelo poučna.

28. 11. pa je potekala regijska vaja. Naloga PGD Hinje je bila uprizoritev žledoloma in priprava gorečega magnezija, pri čemer so se zelo dobro izkazali.

Delo gasilcev so predstavili tudi otrokom iz šole s prilagojenim programom Novo mesto, ki so bili nad prikazom zelo navdušeni.

Niso pozabili niti na izobraževanje. V preteklem letu je en član uspešno zaključil izobraževanje za bolničarja, ena članica pa je začela s tečajem za izprašano gasilko. Zavedajo se, da je za razvoj in obstanek gasilstva izobraževanje ključnega pomena, zato bodo v naprej dajali le-temu še več poudarka. Želijo pa si tudi aktivnega dela z najmlajšimi, s čimer se v preteklem letu ne morejo ravno pohvaliti. Zaradi pomanjkanja mentorjev in težav z organizacijo se niso uspeli udeležiti nobenega tekmovanja.

Srečevali so se na različnih delavnih akcijah, organizirali so tekmovanje harmonikarjev in veselico, sodelovali pri izvedbi kolesarske dirke, pa tudi pohoda iz Žužemberk do Močil.

V tem letu so polni načrtov – predvideli so nabavo oblek in dopolnitev gasilske opreme, ureditev centralne napeljave, nabavo računalniške opreme, miz za veselico in še veliko drugega.

Na koncu so spregovorili tudi gostje, ki so delo hinjskih gasilcev pohvalili, hkrati pa so jih vsi spodbudili k intenzivnejšemu delu z mladino in udeležbo na čim več izobraževanjih. Predsednik GZ Novo mesto je ob koncu čestital vsem dobitnikom priznanj in napredovanj, ki so bila podeljena na srečanju.

Poveljnik Matej Skebe je svoje poročilo zaključil s pregovorom: »V slogi je moč«. Če bo delo potekalo v slogi, je pred nami zagotovo uspešno gasilsko leto.

■ Mojca Obrstar

Gasilski pripravniki odšli na potep

V hladnih jutranjih urah sobotnega dne smo se gasilski pripravniki Občinskega gasilskega poveljstva Žužemberk odpravili na pot proti Nove-mu mestu. Začrtali smo si končni cilj: Gasilsko reševalni center Novo mesto, kjer nas je pričakal njihov pripadnik Danijel Sajevic. Za uvod nam je opisno predstavil njihov raznolik obseg dejavnosti dela. Razkazal nam je opremo, s katero delajo vsakodnevno, ter podrobneje razložil uporabo le-te.

Ponosno in glasno lahko rečemo, da smo pridobili kar nekaj novega znanja.

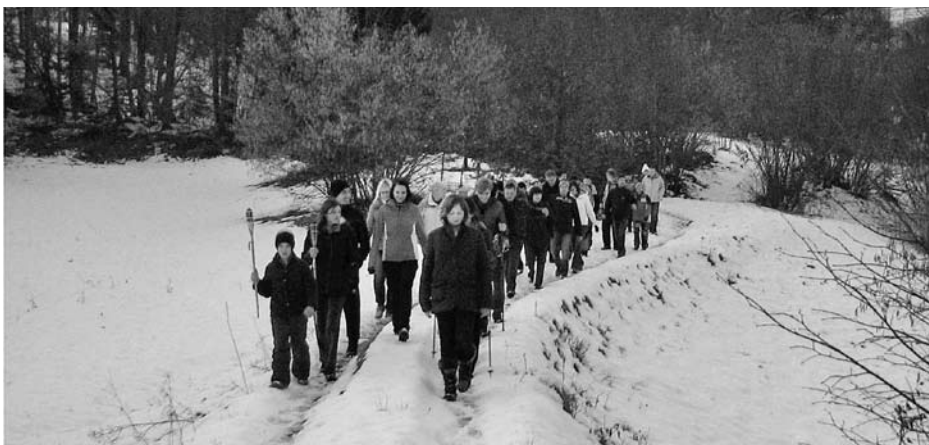
■ Nevenka Urbančič

6. Valentinov pohod

Sobota, dan pred valentinovim, je bila kot nalašč za izvedbo sedaj že tradicionalnega Valentinovega pohoda, pod okriljem PGD Križi.

Blizu sedemdeset pohodnikov in pohodnic, vseh starosti, od blizu in daleč, se je letos na 8 km dolgo pot izpred gasilskega doma odpravilo eno uro prej kot prejšnja leta, saj smo upoštevali željo nekaterih udeležencev iz preteklih let, da bi del poti opravili še ob svetlem delu dneva, del pa pod okriljem noči. In res se je izplačalo: novoza-padli sneg, sonce in čudoviti razgledi, pozneje pa zvezde jasnega neba in blesk bakel na svežem snegu so relativno kratkemu in nezahtevnemu pohodu dajali prav poseben pridih, zato lahko zapišem, da je šlo za prav sproščujoč in romantičen sprehod. Na že ustaljenih okrepčevalnicah so nas tudi letos razvajali s toplimi napitki in različnimi prigrizki, ki pohod tudi kulinarčno popestrijo. Časovnico pohoda si še posebej v zadnjem delu lahko vsak kroji nekoliko po svoje, večina pa je bila mnenja, da so letošnje tri ure, kolikor smo v povprečju potrebovali za celoten krog, minile kar nekoliko prehitro. V gasilskem

domu nas je že čakala večerja, nato pa so se nam pridružile še harmonike in ob živi glasbi se je pričela zabava, ki je trajala pozno v noč.

Po uspešni izvedbi pohoda, ki počasi pridobiva na priljubljenosti, tudi v prihodnje ni

izključena kakšna "nadgradnja", vsekakor pa se bomo še naprej trudili, da praznik zaljubljenih tudi v bodoče ne bo minil brez Kriškega dnevnno-nočnega pohoda.

■ Tomaž Špelko

Člani Radiokluba Žužemberk so se zbrali na občnem zboru

V petek, 11. marca 2016, so se člani Radiokluba Žužemberk zbrali na rednem letnem občnem zboru. Ker je od volitev organov preteklo štiri leta, je bil ta zbor tudi volilni.

Najprej smo poslušali poročilo o delu v letu 2015. Aktivnosti smo si začrtali na preteklem občnem zboru. Iz poročila je razvidno, da je delo, ki ga opravljajo člani društva, pomembno. Poleg izobraževanj in tekmovanj je zelo pomembna tudi usposobljenost za delo ob nesrečah, ko je potrebno hitro in učinkovito reševanje in pomoč. Vsekakor so člani operatorji na radijskih postajah usposobljeni za delo v takšnih primerih. Vsako letu nabavimo tudi naprave, ki so v pomoč in v skladu s civilno zaščito. V tekmovanjih pa se operatorji kalijo v kvalitetne kadre, ki so v takšnih situacijah zelo pomembni. Vsi cilji, ki smo si jih zastavili, so bili realizirani. Za naslednje leto po-

novno načrtujemo dopolnitev opreme, da bomo še bolj učinkoviti v kočljivih situacijah. Potrebno je namreč dopolniti antenski sistem in posodobiti sistem na tekmovalni lokaciji. Poleg tega se bo društvo ponovno predstavilo na Trških dnevih, bazarju in s promocijo v osnovni šoli.

Želeli smo si, da bi vrste pomladili, a nismo bili uspešni. Zato tudi v vodstvu društva ni kadrovskih sprememb: predsednik Dušan Mikec, tajnik Uroš Podbrežnik in blagajnik Jože Krese. V načrtu imamo, da usposobimo mlajše, ki bi delo v društvu uspešno popeljali naprej.

■ Dušan Mikec

Občni zbor DU Žužemberk

Leto je naokoli. Tako smo se tudi člani Društva upokojencev Žužemberk v velikem številu udeležili občnega zbora, ki smo ga imeli 6. 3. 2016.

Pred pričetkom smo imeli kratek kulturni program, ki so ga pripravile naše recitatorke in pevke ter učenci OŠ Žužemberk pod vodstvom Alenke Pavlin.

Na občnem zboru smo podali poročila o delu društva v preteklem letu. Iz poročil je razvidno, da je v preteklem letu zelo napredovala naša sekcija za šport pod vodstvom Miha Mohorčiča. Pohvaliti moramo tudi delo našega novega vodje izletov Štefanič Branka, ki nam je pripravil zanimive izlete, in sicer: Olimje z okolico in s kopanjem v Tuhinjskih Toplicah, ogled obronkov Pohorja (Zreče, Rogla), Slovenskih Konjic in Žička kartuzija, zadnji izlet pa nas je popeljal na

področje Cerkniškega jezera, na Babno polje in v Gorski Kotar.

Naše članice so bile aktivne pri pripravi razstave ročnih del in kot recitatorke. Organizirali smo tudi kosanjev piknik, martinovanje in silvestrovanje.

Za letošnje leto že načrtujemo iste dejavnosti (šport, srečanja), kakor tudi izlete, ki se jih naši upokojenci radi udeležujejo. Za letošnje leto se veselimo naslednjih:

- ogled Ljubljane in prevoz z ladjico,
- obisk Sladkega Vrha ob Muri,
- potep po Dravski dolini in Haloških hribih,
- izlet po Zgornjesavinjski dolini.

Ob koncu pa smo podelili še plaketo za zlato poroko Jožetu in Mariji Mirti iz Žužemberka in jima zaželeli še mnogo zdravih skupnih let.

■ Tinca Cajnko

Foto: Jole Adrianić

Aktivni upokojenci

Člani in članice društva upokojencev Dvor so se v soboto, 5. marca, v prostorih gasilskega društva Dvor zbrali na rednem občnem zboru. Za prijeten kulturni uvod so poskrbeli moški zbor Dvorjani, otroci podru-

žnične šole Dvor in recitatorke društva. Zbrane člane je pozdravil predsednik Dušan Mikec in podal obširno poročilo o delu društva v minulem letu. Z delom 298 članov društva je predsednik Dušan Mikec zadovoljen,

v svojem poročilu pa je predvsem izpostavil delo na športnem, kulturnem področju in tudi druženju. Koordinatorica projekta Starejši za starejše Zvonka Bradač je predstavila projekt za boljšo kakovost življenja, v okviru katerega upokojenci obiskujejo starejše, Marica Ban pa je poročala o stanju denarnih sredstev na računu društva. Zbrani so soglasno sprejeli tudi načrt dela društva za letošnje leto. Prisotne je pozdravil podpredsednik PZDU Dušan Kraševac, v imenu občine Žužemberk Marica Ban in vodja policijskega okoliša Žužemberk policist Edvard Kramar s Policijske postaje Dolenjske Toplice, ki je imel tudi zanimivo krajše predavanje na temo varnosti. Na predlog predsedujočega delovnega predsedstva občnega zbora Slavke Andrejčič so člani soglasno potrdili sklep za donacijo 300 evrov dvorskim gasilcem za novo gasilsko vozilo. Po zboru je sledilo družabno srečanje z zakusko.

■ Urednik

Tekmovanja v pikadu

28. 1. 2016 je društvo upokojencev Dolenjske Toplice organiziralo in pripravilo tekmovanje upokojencev v pikadu med ekipama Žužemberk in Dolenjske Toplice. Gostitelji so bili znatno boljši in na tekmovanju pokazali, da so dobro pripravljene in natrenirane.

Nadaljevanje turnirja v pikadu je potekalo 5. februarja v Uršnih selih v dopoldanskem času. Tokrat je bila pobudnik skupina upokojencev iz Društva upokojencev Žužemberk, samo tekmovanje pa je potekalo v prostorih DU Uršna sela. V prijetnem ambientu in prijateljskem razpoloženju se je tekmovanje končalo z zmago tekmovalcev Uršnih sel.

Člani DU Žužemberk so se 11. 2. 2016 pomerili v pikadu s člani Društva upokojencev Straža v njihovih prostorih v Straži. Tudi tokrat so bili nasprotniki boljši, kar pomeni, da moramo še in še trenirati, da jih sploh dohitimo, kaj šele premagamo...

Ekipi upokojencev Dvor in Žužemberk sta se 18. februarja pomerili v pikadu v Žužemberku, v prostorih upokojencev Žbk. Tekmo je organizirala

in seveda tudi zmagala ekipa Dvora. Dogajanje je bilo v prijetnem vzdušju in z obljubo, da se še dvorski upokojenci priključijo ob torkovih treningih...

■ Jole Adrianić

Novoletni šahovski turnir dveh generacij v šoli Žužemberk

Prednovoletni praznični dnevi so vedno priložnost za druženja in tekmovalništvo. Šahovska ekipa Društva upokoencev Žužemberk in gostje iz Straže smo se ob zaključku leta pomerili z mladimi, nadarjenimi šahisti-učenci osnovne šole Žužemberk.

Neva Čopi, ki je mentorica mladih na šoli, in moja malenkost sva naključno govorila o možnostih medgeneracijskega sodelovanja mladih in »upokojenih« šahistov Žužemberka. Ta lepa kraljevska igra ima sicer v Suhi krajini dolgoletno in bogato tradicijo. S Čopi Nevo sva se dogovorila, da za začetek sodelovanja organiziramo tekmovanje kar v šolski jedilnici. S tem je soglašala tudi ravnateljica šole, gospa Kovačeva, ki nas je vse lepo sprejela, nagovorila ter zaželela vse najboljše v novem letu in uspešen nastop.

Tekmovalni sistem igranja med pari v posameznem kolu, ki smo ga dogovorili pred začetkom turnirja, omogoča napredovanje boljšim po znanju, borbenosti, vztrajnosti in hitrosti. Za evidenco rezultatov in pošten tekmovalni naboj je poskrbel sodnik, šahovski mojster Andraž Čopi. Mladi šahisti so pokazali, da lahko v vseh naštetih prvinah šaha enakovredno tekmujejo z bolj izkušenimi. Po odigranih petih kolih se je že izostrila lestvica najboljših, tistih perspektivnih mladih šahistov, ki bodo šahovsko

igro kot tekmovalni šport gojili naprej in nadaljevali tradicijo v domačem kraju in širši domovini. Za vzpodbudo in bodoče delo so najboljši prejeli lepe nagrade. Šola je med odmori in na koncu turnirja pripravila okrepitevne napitke, da ne bi kdo »omagal« zaradi tekmovalnih naporov. Lepa gesta organizatorja in šole Žužemberk.

V upanju, da bodo tovrstna medgeneracijska srečanja postala tradicionalna, se zahvaljujem v imenu šahistov DU Žužemberk in DU Straža vsem sodelujočim, organizatorju in šoli. Hvala, vsem in SREČNO v letu 2016!

■ Miha Kastelec

Društvo kmečkih žena Suha krajina na tekmovanju potic in poprtnikov

Članice društva kmečkih žena na tekmovanju potic v Šentjernej in poprtnika v Dobropolju

Za Miklavža smo se članice Društva kmečkih žena Suha krajina – Žužemberk peljale v Šentjernej na ocenjevanje potic. Na državno ocenjevanje potic smo jih dale devet: orehove in eno kokosovo, med katerimi je bilo pet zlatih in štiri srebrne. Dve med njimi so dosegle vse točke, in sicer članice ga. Štefke Praznik in ga. Majde Hrovat. Sodelovale smo tudi pri poprtnikih v Dobropolju. Gospa Drab Olga je prejela zlato priznanje, srebrno pa ga. Marica Zupančič. Vsem iskrene čestitke.

■ Tadeja Lavrič

Kuharski tečaj

V soboto, 23. januarja, smo imele članice društva kmečkih žena - Suha krajina Žužemberk kuharski tečaj v osnovni šoli Žužemberk. Ker se je bližal pustni čas, smo se odločile, da spečemo peciva, značilna za ta čas. Pekle smo krofe, miške, flancate, kvašene in krhke, ter rožice iz krhkega testa. Zanimanje je bilo kar veliko, saj nas je bilo kar dvaintrideset. Gospodinjje so prišle iz Moravč in Ribnice ter naše članice DKŽ. Spečeno smo na koncu tečaja tudi veselo poizkusile.

■ Tadeja Lavrič

Razstava suhokranjskih dobrot

Ob kulturnem prazniku so članice Društva kmečkih žena Suha krajina Žužemberk v soboto, 6. februarja, s slavnostnim odprtjem pripravile tradicionalno, štiridnevno razstavo dobrot. Bogato obložene mize z mnogoterimi krušnimi dobrotami, raznovrstnimi pecivi, poticami in drugimi jedmi, stene, polne ročnih del, vezenin in domače obrti, je več kot trideset marljivih članic pripravljalo kar nekaj časa. Zbrane v dvorani Lovske družine Plešivica so nagovorili predsednica društva Tadeja Lavrič, župan Franc Škufca in slavnostna gostja Helena Mrzlikar, dolgoletna koordinatorka svetovanja za večjo kakovost življenja na dolenskem podežlju. Predsednica Lavričeva je spregovorila o življenju in dogodkih iz preteklosti v povezavi z današnjim tempom življenja, ki predstavljajo pomemben kamenček v mozaiku seznanjanja z bogato zakladnico suhokranjske kulturne in kulinarne dediščine, ki jo dvajseto leto zapored prenašajo suhokranjske kmečke žene prihodnjim

rodovom. »Včasih slišim, da je razstavljeno vedno enako, toda tako kot ne moremo stopiti v isto reko, tudi razstave v enaki obliki ne moremo ponoviti,« je poudarila Lavričeva. Pester in glasbeno bogat kulturni program, ki ga je domiselno povezovala

Lilijana Hrovat, so obogatili učenci Osnovne šole Žužemberk, moški pevski zbor Dvorjani, pesnica Silva Mohorčič in folklorna skupina Društva podeželskih žena iz Dolenjskih Toplic

Foto: S. Mirtič

Njihovo delo bogati kraj

Na občnem zboru, ki so ga 7. marca pripravile dejavne članice Društva kmečkih žena Suha krajina Žužemberk, so z veliko pozornostjo pregledale delo v minulem obdobju in zastavile načrte za letošnje leto, ko bodo gostile državno razstavo in ocenjevanje potic. Poročilo, ki ga je podala predsednica društva Tadeja Lavrič priča o njihovem bogatem delu v kraju in izven njega. Tako so Majda Hrovat, Olga Drab, Marica Zupančič, Štefka Praznik in Veronika Gorenčič na prireditvah ob občinskem prazniku Občine Žužemberk na stojnicah predstavljale dobrrote iz domače kuhinje. V počastitev 25-letnice dnevov evropske kulturne dediščine, pod skupno temo Praznovanja, so znatno pripomogle k odkrivanju šeg, navad in običajev, s pripravo izvrstne razstave, na kateri so sodelovale Gorenčič Veronika, Jarc Marija, Longar Iva, Lavrič Tadeja, Novak Anica, Košiček Jožica, Zupančič Marica in Praznik Štefka. Na najboljši

način, z bogato razstavo, pa so se članice društva skupaj z vinogradniki, čebelarji in šolarji predstavile tudi na vsakoletni razstavi v mesecu februarju. Na državnem tekmovanju v peki potic v Šentjernej so prejele srebrno priznanje Veronika Gorenčič, Vanja Košiček, Tadeja Lavrič in Zupančič Marica, zlato priznanje pa Majda Hrovat, Saša Urbančič, Štefka Praznik, Kmet Anica in Skube Anica. Tudi Olga Drab je bila uspešna na tekmovanju izven občinskih meja, saj je pri ocenjevanju pletenic v Prečni prejela srebrno priznanje, v Dobrepolju na razstavi in ocenjevanju poprtnikov pa sta Olga Drab prejeli zlato in Marica Zupančič srebrno priznanje. Izvrstne so bile tudi na razstavi Topliško jabolko v Dolenjskih Toplicah, saj je Bernarda Tomažin prejela bronasto priznanje, Olga Drab in Anica Kmet srebrno priznanje in Pavla Tomažin zlato priznanje. Ob prižigu kope v Srednjem Lipovcu so članice Anica Skube, Pa-

vla Štravs, Andreja Koncilja, Štefka Praznik in Anica Šuštar poskrbele za pecivo. Pevke »Žitni klas« s svojimi pevskimi vložki vedno popestrijo tudi različne prireditve ob občinskem prazniku, pridružijo pa se jim tudi recitatorka Marija Vidmar. Zimske ure zapolnijo z organizacijo različnih predavanj in izobraževanj s področja varnosti, vrtnarstva, kulinarike, organizacije različnih pekovskih tečajev, izdelave adventnih venčkov in podobno. Jeseni so se v polnem številu udeležile tudi ekskurzije v Krško in Posavje. Zbrane članice so pozdravili in jim čestitali ob njihovem prazniku ter jim obljubili podporo župan Franc Škufca, predsednik TD Suha krajina Vlado Kostevc in predsednica KUD Žužemberk Magda Kastelic Hočevar. Članice so se na koncu tudi družno povesile ob zvokih mladega ansambla.

■ Urednik

20-letnica »Društva kmečkih žena Suha krajina-Žužemberk«

Začetki povezovanja kmetič segajo v leto 1973. Na območju Žužemberka je z ustanavljanjem »Aktivov kmečkih žena« začela **Ivanka Novinec**. Mentorstvo je prevzela **Lea Hotko**.

Leta 1990 je delovanje društev prevzela Kmetijsko-svetovalna služba, v okviru KGZS. Tako je leta 1991 mentorica **Cvetka Lavrič** ustanovila devet krajevnih »društev kmečkih žena«.

V Žužemberku je to nalogo leta 1995 prevzela **Kastelic Ida**. Z gospo **Slavko Legan** se je dogovorila, da postane predsednica društva. Slavka Legan je ostala predsednica društva celih 17 let.

Pozneje, leta 1997, se je devet posameznih društev združilo v »Društvo kmečkih žena Novo mesto«. Prva predsednica društva je bila **Magda Golob**.

Območje delovanja društva je bilo veliko, saj je obsegalo področje občin: Novo mesto, Straža, Dolenjske Toplice in Žužemberk. Ob ustanovitvi novih občin (leta 2000) se je odcepilo tudi naše društvo in dobilo ime, ki ga imamo še danes. Predsednica »DKŽ Suha krajina-Žužemberk« je ostala Slavka Legan.

Mentorica društvu je ostala Cvetka Lavrič, za nekaj let jo je zamenjala Mateja Zajc iz KGZS Novo mesto. Včlanjene smo bile in smo še vedno tudi v »Zvezo kmetič Slovenije«, ki jo vodi **ga. Uletova**. Irena Ule nas povezuje in seznanja z dogodki drugod po Sloveniji. V društvu je včlanjenih okrog 70 članic. Članstvo se z leti spreminja in pomlajuje. Na občnem zboru leta 2013 smo izvolili novo vodstvo. Predsednica »DKŽ Suha krajina-Žužemberk« je postala **Tadeja Lavrič**. Že prvo leto je organizirala obisk na TV in sodelovanje v oddaji »Na zdravje«, ki smo se je udeležile skupaj s turističnim društvom in kuhale s študenti arhitekture (EASA), ki so mesec dni preživel v Žu-

žemberku. Na srečanju Sela-nov iz vse Slovenije in zamejstva, na Veseli vasi, smo spekle pecivo in pomagale pri strežbi. Opravile smo tudi tečaj računalništva, zeliščarstva in medicinarstva. Rade se udeležujemo raznih delavnic, predavanj, izobraževanj, kuharskih tečajev, strokovnih ekskurzij in podobno. Pevke »Žitni klas« širijo ljudsko petje po Dolenjski in povsod, kamor jih povabijo. Dejavnosti smo tudi izven naše občine, saj se udeležujemo tekmovanj v peki: kruha (v Beli Cerкви), šarklja (na Bučki), pletenice (v Prečni), »štrudlja« (v Dolenjskih Toplicah), poprtnika (v Dobrepolju) in lani tudi tekmovanja v peki potice (v Šentjerneju). Članice društva so tekmovale tudi na državnem tekmovanju na Ptuj in prinesle več zlatih in srebrnih priznanj. Vsa ta leta smo se drugje udeleževale pekovskih tekmovanj. Odločile smo se, da tudi same pripravimo prireditve in nastala je »razstava in ocenjevanje potic«.

Potica velja za tradicionalno slovensko sladico. Njen obstoj je omenjal že Valvazor v knjigi »Slava vojvodine Kranjske«. Piše, da je to hrana bogatih in revnih, saj so se ljudje tudi zadolžili, da je bila za praznike na mizi potica.

Naše članice so se na prvem ocenjevanju zelo dobro uvrstile, zato imamo pogum in željo, da postane in ostane prireditve »Razstava in ocenjevanje potic« ob martinovanju vsakoletna.

Zadnja leta opažamo, da je kmetijstvo in delo na kmetiji bolj spoštovano. Da ljudje bolj cenijo domače pridelke in ljudi, ki jih pridelujejo. Prepričana sem, da so k temu veliko prispevala tudi združevanja in izobraževanja v društvi kmečkih in podeželskih žena.

Da »Društvo kmečkih žena Suha krajina-Žužemberk« uspešno deluje, se moramo zahvaliti predvsem našim članicam, ki so društvo ustano-

Štefka Praznik

Ana Novak

Tadeja Lavrič

Slavka Legan

Marica Zupančič

Anica Kmet

vile in vztrajale od začetka. Poleg že naštetih bi rada omenila še prizadevne članice: Zalko Papež, Ivanko Kovač, Marijo Rojc in ostale. Nekatere še danes razdajajo svoje znanje in čas; to so predvsem Veronika Gorenčič, Marija Jarc, Ivica Longar in druge, da dediščina naših babic in dedov ne bo pozabljena.

Posebna zahvala gre dolgoletni predsednici Slavki Legan za njeno delo in čas, da je ohranila delovanje društva, razdajala svoje znanje, spretnosti in talente v skupno korist. Ob tem pa sta nam bili v pomoč Mateja Zajc in Cvetka Lavrič, ki je še vedno naša opora.

Zahvala gre občini, ki nam finančno pomaga, osnovni šoli Žužemberk, ki nas z razumevanjem podpira, skupaj z nami nastopa na razstavi in nam vsako leto odstopi kuhinjo za kuharski tečaj, lovskemu društvu za brezplačen najem prostora za vsakoletno razstavo, turističnemu društvu, čebelarstvu, vinogradniškemu in drugim društvom, ki z nami sodelujejo. Hvala vsem!

Dvajsetletno delovanje DKŽ Suha krajina-Žužemberk nam je omogočilo veliko novih znanj in prijetnih spominov ob druženju s številnimi članicami društva.

Vsem, ki nas podpirate in se z nami veselite uspehov, iskrena hvala.

Članice z Veroniko Gorenčič (desno)

Srečanje na tromeji

V nedeljo, 6. 6. 2015, smo se planinci in ostali ljubitelji pohodništva in druženja v naravi pridružili tradicionalnemu 14. srečanju županov občin Kočevje, Žužemberk in Dolenjske Toplice na tromeji navedenih občin, na Svetem Petru, ki z 888 metri nadmorske višine predstavlja suhokranjski Triglav.

Pohodniki PD Krka Novo mesto smo se zbrali na Jami, kjer smo si po jutranjem okrepčilu oprtali nahrbtnike in se odpravili v smer našega cilja, kamor nas je vabil prijetno svež sončni dan, ki je kar presenetil pohodnike glede na slabo napoved. V vasi Podgozd smo si spotoma ogledali še skulpturo, umetniški dosežek domačina, ki krasi njegov dom. Kmalu zatem smo se začeli vzpenjati mimo postaj križevega pota, ki so zlasti prvoprstopnikom merile dolžino prehojene poti oz. oddaljenost od vrha. Z vsakim korakom smo bili bližje, sicer pa so v dobri družbi ob prijetnem klepetu tudi manj uhojeni pohodniki pozabili na utrujenost, le potne sage na obrazih so kazale, da se vendarle kar vzpenjamo. Pri dvanajsti postaji si skoraj vsak misli, da je že skoraj na vrhu, vendar kot pri križevem potu iz Svetega pisma je tudi pri vzponu na Sveti Peter zadnji del najtežji, saj se po strmini v tem delu lahko primerja tudi s kakšnim bistveno višjim vrhom. Trud ni bil zaman, saj nas je na vrhu očaral čudovit pogled po bližnji in daljni okolici vse do Julijcev. Na vrhu smo se pridružili pohodnikom, ki so prišli iz iste in tudi drugih smeri, med njimi je bil tudi letošnji gostitelj, župan Občine Kočevje. Z veseljem je pozdravil pohodnico, ki je bila z nami, županjo Šmarjeških Toplic. Še bolj kot prelep razgled pa je pohodnike razveselilo novo zavetišče, ki vztrajno raste na pogorišču ob podpori občin in ostalih donatorjev ter predvsem ob požrtvovalnosti in prostovoljnem delu planincev Planinske sekcije Dvor pri PD Krka Novo mesto in ostalih domačinov, ljubiteljev Svetega Petra. Število pohodnikov se je povečevalo, kmalu sta se pridružila tudi župana občin Žužemberk in Dolenjske Toplice. Po izmenjavi pozdravov in uvodnih besed so sledili prijetni pozdravni nagovori vodje Planinske sekcije Dvor, vseh županov in županje, predsednika PD Krka Novo mesto

in predsednika MDO Dolenjske in Bele krajine. Vsi so poudarili predvsem pomembnost medsebojnega sodelovanja, ki vedno daje dobre rezultate, kot se je izkazalo pri obnovi tukajšnjega zavetišča. Če bomo nadaljevali v tej smeri, bo mogoče v prihodnje realizirati še nove projekte, so poudarili in nazdravili s šampanjcem. Prijetno druženje se je nadaljevalo ob dobri hrani in pijači, za kar je poskrbela gostiteljica, Občina Kočevje.

Čeprav bi nekateri še kar kramljali na prijetnem soncu, se je naša skupina družno spustila v dolino in zapustila družbo preko sto pohodnikov in drugih obiskovalcev. Preživeli smo prijeten dan, poživili dušo in telo, navezali nova poznanstva in si obljubili, da se pridružimo 15. srečanju na tromeji, kamor nas je že letos povabil župan Občine Žužemberk.

■ Valerija Vidmar

Miklavževanje v Križih

Da je tudi Kriško planoto obiskal sv. Miklavž, ni nobena novica, vendar pa je bil tokrat njegov obisk nekaj prav posebnega. Če je do sedaj prihajal ponoči, v vsako hišo posebej in ga nikoli ni nihče videl, pa je bilo letos nekoliko drugače.

Nekaj dni pred njegovim prihodom smo dobili sporočilo, da nas bo obiskal že v soboto zvečer pred gasilskim domom in nas takrat vse skupaj tudi obdaroval. Otroci in odrasli smo se v velikem številu zbrali že popoldne in radovedno čakali, kaj se bo zgodilo. Da nas ne bi zeblo, so poskrbeli člani PGD Križi, ki so za sprejem pripravili gasilski dom, pekli palačinke, poskrbeli za tople napitke, pecivo, itd. - vse brezplačno in v želji, da naredijo prijeten Miklavžev večer. Napetost je naraščala, dan se je prevesil v noč, ko... so se iz teme pričele pojavljati lučke in kmalu je med nas stopil sam sv. Miklavž. Veselje je težko opisati. Z več strani sem (odrasle) slišal, da sv. Miklavža vidijo sploh prvič v življenju. In imeli smo kaj videti. Sprevod, sestavljen iz njegovih pomočnikov in angelčkov, ki so pripeljali njega in še eno polno »šajtrgo« daril ter parkeljna (na srečo je bil le eden). Česa podobnega v Križih res še nismo videli.

Po uvodnem pozdravu se je sv. Miklavž najprej posvetil otrokom, ki so odgovarjali na njegova vprašanja, peli in molili, nato pa se je pričelo težko pričakovano obdarovanje. Miklavž je bral imena pridnih otrok in ti so prihajali po darila. Izkazalo se je, da so bili vsi prisotni otroci med letom pridni, zato jim tudi parkelj ni mogel do živega, čeprav se je močno trudil. Nekoliko pa se je zapletlo pri obdarovanju odraslih. Ti so po večini dobili le skromna darila, na lastne oči pa sem videl, da se jih je lotil tudi parkelj, jih nekaj polovil in odvedel neznano kam. Iz videnega bi lahko sklepali, da so otroci v Križih zelo pridni, pri odraslih pa je še nekaj "rezerve".

Po obdarovanju se je sv. Miklavž še krajši čas zadržal v naši družbi, nato pa s svojim spremstvom izginil v gosti megli, še prej pa obljubil, da nas obišče tudi prihodnje leto - če bomo pridni seveda. Tudi otroci so kmalu odšli domov odpirat darila, odrasli pa smo z Miklavževanjem nadaljevali še pozno v noč in polni vtisov prišli do sklepa, da... ja, prihodnje leto bomo morali biti še nekoliko bolj pridni.

■ Tomaž Špelko

Suhokranjski konjerejci silvestrovali v Hinjah v gostišču Krnc

19. 12. 2015 so se člani konjerejskega društva Suha krajina ob 19. uri še zadnjič v tem letu zbrali v Hinjah v gostišču Krnc, kjer so se poslovili od starega leta.

Ob zvokih ansambla Urok in postrežbi gostišča Krnc so si ob 00.00 uri zaželeli veliko sreče in zadovoljstva, prav tako v družbi s svojimi štirinožci v sedlih ali z vpregami. Ob zvokih domače in zabavne glasbe se je plesalo vse do jutranjih ur, ko se nekateri morali kar iz lokala naravnost v »štalo«, kjer so jih čakale prazne jasl in rezget njihovih konjičkov.

■ Jole Adrijanič

Konjerejsko društvo Suha krajina in KD Kljuse - prihod Božička

Konjeniško društvo Kljuse in suhokranjski konjerejci so pripravili Božičkovo obdaritev otrok iz Budganje vasi in okolice v koči KD Kljuse.

Prijetno vzdušje in veliko pridnih otrok v pričakovanju daril se je zbralo na Luži, kjer so pričakali Božička, ki se je tja pripeljal z daljnega severa, najprej s sanmi, ko pa je zmanjkalo snega, so ga na Lužo pripeljali člani konjerejskega društva Suha krajina s kočijo.

Pred kočjo ga je nestrpno čakalo veliko otrok v spremstvu staršev v upanju, da Božiček ni pozabil na darila.

In kot vedno se je Božiček kar nekaj časa zadržal v koči Kljuse, preden so bila razdeljena vsa darila, saj otrok ni bilo malo. Prireditve se je končala z odhodom otrok s polnimi naročji proti domu, Božiček pa je naenkrat izginil, verjetno obdarovat še neobdarjene otroke.

■ Jole Adrijanič

17. redni letni občni zbor Konjerejskega društva Suha krajina

23. 1. 2016 ob 19. uri so se člani KD Suha krajina zbrali na rednem letnem občnem zboru v gostišču Bobenček na Dvoru pri Žužemberku.

Podana so bila poročila predsednika, blagajnika ter gospodarja kočje o delu društva, finančnem stanju, stanju na parceli in v konjerejski koči. Sledil je pozdrav gostov: župana Franca Škufca v družbi s podžupanom g. Jožetom Šteinglom, predsednikov KD Semič, Gombišče in kmetije Vidmar in Radohova vas. Vse je v objektiv ujelo oko g. Slavka Mirtiča, urednika Suhokranjskih poti. Sprejet je bil tudi nov član društva, Primož Hrovat.

Ker pa je potekel štiriletni mandat dosedanjega vodstva, so bile na tem občnem zboru tudi volitve, na katerih je bilo izvoljeno novo-staro vodstvo z nekaj spremembami. Dosedanji predsednik Boštjan Bradač je ostal na funkciji predsednika, le da mu bo v pomoč in oporo podpredsednik Alojz Kuhelj, ki ga bo nadomeščal v času odsotnosti z vsemi pooblastili. Tajnik

društva bo po novem Simon Miklič, v pomoč pa mu bo dosedanja tajnica Mateja Papež, blagajnik ostaja Bojana Bradač, gospodar kočje ostaja Marjan Zupančič, njegov pomočnik bo Miha Štravs.

Po končanem občnem zboru in volitvah je sledila večerja in prijetno druženje članov in gostov ob postrežbi gostišča Bobenček.

■ Jole Adrijanič

Pust in Konjerejsko društvo Suha krajina 2016

Na pustno soboto 6. februarja smo se člani konjerejskega društva Suha krajina našemili in odpravili na pustovanje po Suhi krajini. Tokrat nas je

pot vodila s trga v Žužemberku na Gombišče k članom konjerejskega društva na kmetijo Vidmar. Na prelepo sončno nedeljo je pot vodila proti vasi Reber, kjer je bil postanek pri Glavanovih (z malico). Pot smo nadaljevali po zasneženih gozdnih poteh na Sela Podšumberk v Drvenik, kjer je bil krajši postanek tudi za konjičke. Od tu se preko doline prav lepo vidi kraj Gombišče. Pot smo končali na kmetiji Vidmar, ki je znana po vzreji konj pasme haflinger. Gostoljubni člani kmetije Vidmar in člani KD Gombišče so nas pričakali s toplim obrokom in pijačo.

Ker pa še ni pomlad in je dan še dokaj kratek, smo se morali počasi odpraviti proti domu z željo, da to turobno zimo odženemo in v deželo privabimo pomlad. Znano pa je, da je mesec februar dokaj trdovraten zimski čas, ki nas lahko preseneti s hudo zimo in visokim snegom, zato boginjjo pomladi Vesno naprošamo, da nam pomaga uresničiti želje.....

■ Jole Adrijanič

Kulturni praznik na konjerejski Plešivici

Dan pred 8. februarjem, slov. kulturnim praznikom, se suhokranjski in belokranjski konjereji že nekaj let tradicionalno dobivajo na parceli konjerejskega društva Suha krajina.

Belokranjska konjenica na čelu s stotnikom Milanom Plutom nas je tudi letos počastila s svojim prihodom na Prešernov dan na Plešivico. Druženje ob toplem obroku in dobri kapljici se je v prijetnem vzdušju zaključilo s povabilom, da bi naslednje leto Suhokranjci prijahali v Belo krajino, kjer bi jim nasproti prihajala belokranjska konjenica. Nismo jim obljubili, da zagotovo prihamo, bomo pa poizkusili uresničiti njihove želje. Razpoloženje v sicer turobnem nedeljskem, oblačnem in vetrovnem vremenu je bilo prijetno. Prišel je čas odhoda proti domu, Belokranjci v Belo krajino, mi pa na svoje domove v pričakovanju letošnje zime, ki še vedno kaže svoje zobe....

■ Jole Adrijanić

Jubilejni občni zbor podeželske mladine

Društvo podeželske mladine (DPM) Suha krajina je letos obeležilo že deseto leto delovanja, in sicer z občnim zborom, ki je bil 27.2.2016, v prostorih gostišča Dom na Frati. Poleg jubileja pa se je leto 2016 začelo tudi z novim vodstvom. Funkcijo predsednice je po desetih letih prevzela Urška Skube s tajnico Karmen Koncilja in blagajnikom Vinkom Longarjem. V društvu je zopet zavzel spomladanski veter, ki je dodobra osvežil tudi novo mladino in jo spodbudil k številnim novim aktivnostim, ki se bodo odvijale skozi vse leto. V preteklem letu smo se udeležili kmečkih iger, športnih iger, kviza Mladi in kmetijstvo, organizirali piknik, sodelovali pri organizacijah, predvsem pa smo namenili čas druženju. Svojo zbirko pokalov z vseh tekmovanj kar nekaj časa že skrbno zbiramo v prostorih vaške kaje v Srednjem Lipovcu, kjer se zbiramo tudi za sestanke.

Ob tem priložnostnem občnem zboru smo zavrteli čas nazaj, se spomnili vseh desetih let, povabili stare člane, bivše predsednike, goste in tudi ustanovitelja društva dr. Matjaža Glavana. Besedo smo namenili prav vsem in se tako s pomočjo slik in videov sprehodili skozi obdo-

bje našega delovanja. Nekaj spodbudnih besed nam je namenil tudi župan občine Žužemberk. Na koncu pa smo podelili priznanja in zahvale vsem zaslužnim, ki so na kakršenkoli način v teh letih pomagali društvu.

Po besedah predsednice bo leto pestro in zelo aktivno. Najprej bomo marca organizirali regijski kviz Mladi in kmetijstvo, izpeljali kmečke igre v

okviru trških iger 2016, sodelovali pri organizaciji nove maše in državnega srečanja oglarjev v Srednjem Lipovcu, udeležili se bomo kmečkih iger, športnih iger, bowlinga, Planice, vikenda na Kolpi, strokovne ekskurzije in še mnogo več. Druženje je zagotovljeno skozi celotno leto in mi že komaj čakamo.

■ Karmen Koncilja

10. otroško pustno rajanje na Dvoru

Kulturno društvo Dvor je že desetič zapored organiziralo pustno rajanje za otroke in njihove spremljevalce. Tradicionalna pustna prireditev se je odvijala na pustno nedeljo v telovadnici Osnovne šole Žužemberk, podružnice Dvor, ki organizatorjem in predvsem otrokom že nekaj let zapovrstjo prijazno odstopi svoje prostore.

Na letošnji jubilejni prireditvi je bilo še posebej veselo in zabavno. Organizatorji so v goste povabili Zavod enostavno prijatelji, ki je pustne šeme vseh starosti in ne glede na like, ki so jih

predstavljali, zbližal med seboj, da so peli, plesali in rajali kot pravi prijatelji. Pod taktirko gusarja in Pika Nogavičke, ki sta s svojim programom znala navdušiti tako mlajše in kot starejše otroke,

dečke in deklice ter njihove spremljevalce, je bilo nedeljsko pustno popoldne res zabavno. Vsaka maskara je našla svoje mesto na zabavi, na koncu pa so bile vse maskare nagrajene s pustnim kro-

fom in sokom, s slastnim krofom pa so se lahko posladkali tudi spremljevalci in ostali obiskovalci. Na letošnji jubilejni prireditvi so organizatorji poskrbeli še za profesionalno poslikavo obraza. Ustvarjalka je mnogim otrokom na lička pričarala njihove želje in ideje, s čimer je nedeljsko pustno popoldne na Dvoru otrokom pustilo še lepši pečat. Pustno rajanje na Dvoru privabi vsako leto več obiskovalcev, saj je postalo prepoznavno tudi izven lokalnih meja. Na letošnji prireditvi je bila udeležba rekordna, saj je telovadnica še komaj zadoščala za številne maskare in njihove spremljevalce, kar daje organizatorjem vzpodbudo za nadaljnje delo. Da smo lahko izpeljali že 10. pustno rajanje, gre zahvala predvsem zvestim donatorjem, ki imajo posluš za naša prizadevanja, da popestrimo dogajanje tudi v vašem okolju. Ob tej priložnosti se vsem donatorjem iskreno zahvaljujemo za podporo našemu delu. Skupaj z vami nam je že desetič uspelo, verjamemo, da bo tudi v prihodnje tako.

■ Valerija Vidmar, Vesna Može in Jadranka Meglen

Foto: Jadranka Meglen

Prednovoletno srečanje obrtnikov in podjetnikov

V petek, 18. decembra, je v gostišču Zupančič v Žužemberku potekalo že tradicionalno prednovoletno srečanje župana Franca Škufca s podjetniki in gospodarstveniki, ki pomembno soustvarjajo življenje v občini Žužemberk. Srečanja pa so se udeležili tudi nekateri občinski svetniki. Leto, ki se izteka, je bilo po besedah župana Škufca tudi za občino Žužemberk uspešno leto, saj bodo vsi projekti, ki so že realizirani, v korist vsem občanom in občankam, največ pa si obetajo od Suhokranjskega vodovoda, ki bo v delu prihodnje leto. Župan se je v svojem nagovoru posebej zahvalil gospodarstvenikom, podjetnikom in obrtnikom, ki kljub neugodnim gospodarskim razmeram dosegajo zadovoljive rezultate in pomembno vplivajo na gospodarski razvoj Suhe krajine. Za dobro vzdušje in ples pa je v nadaljevanju poskrbel ansambel Urok.

■ Urednik

Društvo Koranti Petovio Ptuj v Suhi krajini

V okviru letošnjega popotovanja prijateljev iz Društva Korant Petovio Ptuj na Dolenjskem so se koranti predstavili 4. februarja v Žužemberku. Tu so jih pričakali številni domačini, pozdravil jih je žužemberški župan Franc Škufca, predsednik TD Suha krajina Vlado Kostevc in predsednik Turistične zveze Dolenjske in Bele krajine Jože Barbo, ki ima veliko zaslug za njihov obisk. Izročilo pravi, da kurenti z glasnim vriščem, ki ga pri poskakovanju ustvarjajo zvonci, obešenimi okoli njihovih pasov, odganjajo zimo, kličejo pomlad ter dobro letino. Tako so zaplesali in s "tušem" odganjali zimo tudi v Žužemberku.

■ Urednik

Kračevanje v Žužemberku

Žužemberški kračmani ohranjajo star običaj kot posebno zanimivost in dediščino Suhe krajine. Naši predniki so namreč vsako leto na dan svetega Antona puščavnika, to je 17. januarja, priromali v starodavno cerkev svetega Roka s častljivo letnico iz leta 1626 in prosili za zdravje živine, svoje in zdravje najbližjih.

Praznično na ta dan je bilo tudi letos, saj je mašo daroval novomeški škof msgr. Andrej Glavan in blagoslovil novo pridobitev- obnovljene kipe sv. Avgušтина, sv. Monike, sv. Roka in stranski oltar, posvečen Mariji Pomagaj. Drugi del pa je potekal v gostišču Koren, kjer so zbrane darove licitirala kračmana Franc Longar in Vlado Kostevc. Po skoraj štiriurnem licitiranju številnih mesnih dobrot, med katerimi so bile tudi krušne dobrote, vina, likovna dela ter izdelki domače obrti je bilo živahno. Med odmori so za prešerno vzdušje poskrbeli harmonikaš Primož Pasar in ansambel Krvavški planšarji, na koncu pa je sledil najzanimivejši del kračevanja, licitacija največje in najlepše krače, ki jo je daroval dolgoletni kračman Franc Rojc in je za okroglih 500 evrov pripadla suhokranjskim konjerejcem. Likovni pedagog Martin Šušteršič je podaril kračmanom sliko, Društvo kmečkih žena Suha krajina je podarilo košaro z dobrotami in novo knjigo kuharskih receptov, Franc Zupančič iz Stavče vasi je izdelal lično uro v obliki prašička

in lepe, lesene krače, medtem ko je Marica Zupančič s Podgozda izdelala velik koš. Med odlične licitatorje in dobrotnike letošnjega kračevanja so se s prostovoljnimi darovi zapisali tudi žužemberški motoristi, ekipa župana Franca Škufce in podjetnikov, številni posamezniki: Jože Mohorčič, Boštjan Bradač, Ivek Samobolec, Gregor Longar, Jože Kozinc, Viktor Dolinšek, Jože Blatnik, Dušan Papež, Marko Gliha ter številni drugi. Tudi letošnji seštevek kračmanov je pokazal, da so bili sila uspešni. Prostovoljne darove v višini 2050 evrov bodo namenili za vzdrževanje cerkve sv. Roka.

■ S. Mirtič

3. pohod iz Zalisca na Hrib

Na sončno soboto, 26.12.2015, na Štefanovo, smo se letos že tretjič zbrali na pohodu iz Zalisca na Hrib.

Na pobudo in v organizaciji vaščana Janeza Kreseta ml. smo se na sončno sobotno jutro prijatelji in znanci zbrali v Zalisču. Vsi, stari in mladi, na mestu za odhod in vsi z istim ciljem – prehoditi celotno traso do vinorodne gorice - Hriba.

Pot nas je iz Zalisca vodila preko Rebri, Zafare, Trebče vasi mimo številnih kapelic in drugih znamenitosti do Malega Lipovca in vse do našega končnega cilja – Hriba.

Uspešno premagana pot je bila nagrajena z odličnim golažem in domačim vinom ter zvokom iz harmonike. Vsekakor pa se nismo izognili prijetnemu martinčkanju na toplem soncu in lepim razgledom na bližnjo okolico in daljne gorske vrhove.

Dobra volja in nezahtevna pot je številne pohodnike preprosto navdušila. Upamo, da se bo prijetno druženje ponovilo tudi v naslednjem letu in postalo prava tradicija.

■ Tanja Hrovat

Delavnica »PRAZNIČNI JEDILNIK V DOMAČI HIŠI«

V soboto, 19. 12. 2015, sta Krajevna skupnost in Kulturno društvo Hinja organizirala kuharsko delavnico, ki je potekala v prostorih OŠ Prevole. Delavnico z naslovom »PRAZNIČNI JEDILNIK V KMEČKI HIŠI« je vodila ga. Barbara Štimec iz Turistične kmetije Mlin Grbec.

Udeleženske smo aktivno sodelovale, opazovale in okušale praznične jedi, ki smo jih pripravljale iz dobro znanih sestavin. Druženje je bilo poučno in hkrati prijetno, zato bi podobnega z veseljem še kdaj ponovile. Z novimi znanji in idejami, ki smo jih pridobile, pa bomo lahko popestrile in obogatile praznike, ki so pred vrati.

■ Mojca Obrstar

Gnidovec pridelal šampionsko vino

Vinogradniki iz različnih vinskih goric vinorodnega okoliša Suhe krajine, so na enaindvajseto ocenjevanje prinesli kar 92 vzorcev, od tega 35 vzorcev belih in 47 rdečih vin. Predsednik ocenjevalne komisije je bil Bajuk Andrej, člani pa Jože Rozman, Slavko Gliha, Jože Gnidovec in Toni Novak. Predsednik ocenjevalne komisije

belih vin ter dolensko rdečih in cvičkov P.T. P. je bil dr. Mitja Kocjančič, člani pa dr. doc. Dejan Bavčar, Peter Lavrič, Stane Novinc in Anton Koncilja. Komisiji nista imeli lahkega dela, z delom vinogradnikov sta bili izredno zadovoljni, kljub temu pa sta bila izložena dva bela vzorca in trije rdeči, kar je relativno malo in pohvalno. Napake

so bile H₂S in oksidacija. Pri rdečih vinih, kar 27 jih je bilo, so prevladovali zweigelti.

Najvišjo oceno je pridelal Tilen Gnidovec z oceno 18,17, ki je pridobil tudi naziv šampiona. Drugo najvišjo oceno 18,07 je prejel zweigelt Slavka Glihe in tretje, z oceno 18,03 je prejel vinogradnik Janez Kocjančič. Modre frankinje je bilo ocenjenih 15 vzorcev. Najvišji oceni je prejel Gregor Zaletelj z oceno 17,87 in 17,70 ter Marko Mohorčič z oceno 17,50. Najboljše dolensko rdeče je pridelal Uroš Podbreznik z oceno 16,78. Najboljši cviček je pridelal Anton Koncilja z oceno 15,87. Med belimi vini je bilo najboljše ocenjeno vino traminec Gnidovec Tilna z oceno 18,07. Najboljši kerner sta pridelala Jože Lavrič z oceno 17,33 in Gnidovec Ferdinand z oceno 17,27 ter najboljši chardonay Štupar Andrej in Karmen z oceno 17,57.

Vinogradnikom so podelili odličja in medalje ob njihovem tradicionalnem srečanju 19. marca v Žužemberku.

■ Urednik

Sadinja vas postala vzrejalšče pasemskih mačk neva masquerade

Sadinja vas vedno znova preseneča. No, pravzaprav nas je presenetila mlada družina Pirc. Mama Vesna je še prav posebna ljubiteljica mačk, to, da se bo posvetila mačkam je sanjala že v mladosti, sanje pa so sedaj postale resničnost.

Doma imajo nepasemsko muco Mio, prelepo Greto Garbo in Exodusa, pasme neva masquerade.

In kako se je zgodba začela? Leta 2014 so se odločili, da bodo Miji poiskali družbo. Začel se je pravi nenavadni mačji lov, saj so želeli nekaj novega, posebnega, drugačnega – pasmo, ki je nima vsak. Težko iskanje po internetnih straneh je obrodilo sadove. Očarala jih je pasma neva masquerade [sestrska pasma tradicionalnih sibirskih mačk. Drugačno ime ima zaradi vzorca maske na obrazu, spominja na maske, ki se nosijo na plesu

z maskami (masquerade). Neve izvirajo iz Leningrada, današnji St. Petersburg, ki je lociran poleg reke Neva.] in takoj so vedeli, da jim je ta pasma pisana na kožo.

Že v jeseni 2014 so dobili Greto Garbo. Mačko s prelepimi modrimi očmi, z masko tigra na obrazu, elegantno lepoto ali z eno besedo – ljubezen. Komaj leto dni kasneje se jim je pridružil še maček Exodus s Poljske. Vesna je vztrajno in s pomočjo čudovitih mentorjev, novih prijateljev, počasi spoznavala, kako potekajo mačje razstave. Delili so ji lastne izkušnje, ji pomagali, svetovali, predvsem pa spodbujali ob preprekah, ki pa jih žal ni bilo malo. Kljub vsemu jim je uspelo. SI*Nevalord je prvo vzrejalšče neva masquerade mačk, registriranih v Felinološkem društvu Ljubljana ter v zvezi Felinoloških društev Slovenija

pod okriljem mednarodno priznane Felinološke organizacije FiFe.

V kolikor bi si želeli imeti mačko pasme neva masquerade, nam ni več potrebno prebroditi pol sveta, le v Sadinjo vas se je treba zapeljati. Naša vas se je tako postavila ob bok krajem, kjer je rejcev mnogo več ter imajo lažje pogoje. Vesno in njene ljubljence pa lahko spremljamo tudi na facebook profilu Nevalord cattery. Vesna, tebi in tvoji družini iskreno čestitam za pogum in vam želim še veliko veselja pri uresničevanju tvojih/vaših sanj. Če močno verjameš v svoje sanje, se te uresniči, kajne.

■ Tjaša Primc

Najboljši sosedje iz najboljše vasi

V občini Žužemberk, natančneje na njenem samem obrobju, se nahaja majhna vasica z imenom Drašča vas. Vsega skupaj šteje 36 hiš in ima 84 prebivalcev. Prav posebna vasica je to, v kateri ni tuja medsosedska pomoč in solidarnost. V poletnih in jesenskih dneh, ko je veliko poljskih opravil, se vaščani zberejo in s skupnimi močmi postorijo najzahtevnejša dela. Še posebej veliko pozornosti namenijo sovaščanom, ki so starejši oziroma težje mobilni. V zimskih časih čistijo zasnežene dovoze do hiš in s tem prihranijo drug drugemu veliko truda. Tudi praznovanja rojstnih dni vaščanov so v Drašči vasi prav poseben praznik. Vedno znova presenečajo drug drugega z malenkostmi in si s tem pričarajo nasmeške na obrazu. Še in še bi lahko naštevali. Skratka, njihovi solidarnosti ni ne konca in ne kraja. Tudi letos so postavili božično drevo, ki krasi in razsvetljuje njihovo malo vasico.

■ Nevenka Urbančič

Potopisno predavanje Pik Lenin

Planinski skupini Dvor letošnje vreme pri izpeljavi predvidenih planinskih tur ni bilo posebej naklonjeno. Ker je eden izmed osnovnih namenov planinstva tudi druženje, izmenjava izkušenj in vtisov, smo tokrat pripravili druženje vseh ljubiteljev gora kar v domačem kraju. V goste smo povabili vsestranskega gornika Marjana Markoviča iz Dolenjskih Toplic, ki nam je v sliki in besedi predstavil svoj letošnji vrhunski dosežek. 12-članska slovenska odprava se je letošnjega julija podala v Pamirsko gorovje, katere del je Pik Lenin, ki leži na meji med Kirgizijo in Tadžikistanom in je drugi najvišji vrh tega pogorja. Marjan Markovič je bil krepko najstarejši član v odpravi, pa je kljub temu uspešno osvojil častitljivega 7-tisočaka, kar vsem v ekipi žal ni uspelo.

Marjan Markovič je svoj dosežek predstavil lepemu številu ljubiteljev gora ob diaprojekciji v petek, 4.12., v gasilskem domu na Dvoru. Skupaj z 11 mladeniči iz različnih koncev Slovenije se je v začetku letošnjega julija odpravil v bivšo sovjetsko republiko, kjer še vedno veliko pozornost posvečajo boljševškemu junaku Leninu, katerega ime in kip nosi tudi vrh, ki je bil cilj slovenske odprave. Čeprav so se podali v novo deželo, časa za turistično spoznavanje ni bilo veliko. Na poti k svojemu izhodišču so imeli priložnost opazovati pokrajino, ki je praktično brez drevja, prekrita je s prostranimi pašniki, po katerih se selijo domačini, saj številni še vedno živijo nomadsko življenje. Kljub temu, da je bila tura organizirana in vodena s strani izkušenega gornika, ki je Pik Lenin že osvojil, je pri vzponih, ki zahtevajo skoraj nečloveške napore, vsak udeleženec bolj ali manj odvisen le od sebe, svoje psihofizične pripravljenosti, pomembno vlogo pa igrajo tudi izkušnje, kar je Marjan kot najstarejši udeleženec potrdil v praksi. Svoje vzpone so pričeli iz baznega tabora nekaj nad 4000 metri, od koder so se po nekaj vzponih za potrebe aklimatizacije odpravili svojemu cilju naproti. Ure in ure hoje po ledu, težkem snegu, izredne strmine, prečenje ledenih in snežnih razpok, ki so iz uro v uro spreminjale obliko, so zahtevale izredno pripravljenost, zbranost in uigranost celotne ekipe. Kljub temu, da je vse teklo bolj ali manj po načrtu, tudi vreme jim je bilo naklonjeno, celotna

ekipa ni uspela osvojiti vrha. Marjanu je uspelo, da je objel Lenina na višini 7134 m, za kar so mu domačini po vrnitvi v dolino podelili diplomu, ki bo prav gotovo našla častno mesto v njegovi bogati zbirki osvojenih vrhov. Pik Lenin je drugi najvišji vrh njegove kariere. Gre za vrhunski dosežek, ki so ga navzoči ob zaključku predstavitve pozdravili z velikim aplavzom. Marjan je ob koncu izrekel zahvalo vsem kolegom v ekipi, ki so prispevali fotografije za slikovito diaprojekcijo, in vsem donatorjem, ki vztrajno podpirajo njegova pota, s katerimi pomaga povečati prepoznavnost Slovenije, tudi Dolenjske, izven meja naše domovine.

Marjan že kuje nove načrte, saj ne glede na to, katero goro osvaja, ima vsaka svoj izziv, če malo prilagodim besede, ki jih je zapisal Michael Douglas in s katerimi je Marjan začel svojo predstavitev: »Ne glede, po kateri smeri osvajaš goro, ima vsaka smer svoj izziv.« Pik Lenin ima samo eno smer dostopa, kot smo izvedeli, izziv, vreden ogleda, pa je to vsekakor bil, kar so potrdili vsi navzoči.

■ Valerija Vidmar

Novoletno druženje na Ratju

Ratje, majhna vasica po prebivalcih in po hišah. Naključni popotnik bi sklepal, da se tu ne dogaja nič. Pa vendar se. In teh dogodkov med vaščani niti ni malo.

Tako se je tudi letos, kot že nekaj let poprej, na sredi vasi praznovalo novo leto 2016. Vaščani smo zadnji dan v letu pripravili "lesene šporhate", ki so, poleg ognja, na novoletno noč grela vaščane. Borut Dimić je poskrbel, da je na vasi stala stojnica za raznorazne dobrote, ki so jih vaščani podelili med seboj. Seveda ni manjkalo kuhane vina ter "domačih zvarokov za zdravje". Pred polnočjo se je v žerjavici pekel krompir, po polnoči pa je stari-novi vaščan Jože Novak, poskrbel za izvrsten golaž! Skratka, dobrot ni manjkalo. Za dobro glasbo je skrbel DJ Marjan. Ko je ura odbila polnoč, smo si vsi zaželeli najlepše želje, predvsem zdravja, ljubezni, sreče in nasploh vsega lepega. Edini pok je bil prisoten pri odpiranju šampanjca, saj raket in petard letos v vasi ni bilo. Vaščani smo se dogovorili, da denar, ki bi ga sicer porabili za onesnaževanje okolja,

namenimo za boljši namen. Predvsem so nam zato hvaležne živali ter mali cicibani. Po klepetu in veselem druženju se je center vasi okoli 3h izpraznil, nekateri so odšli spat, nekateri naprej »žurat«.

Če drži, da bo celo leto takšno kot 1. dan v letu, potem bo res odlično leto. Upam, da se v svetu nasilje umiri, da nekatere spet obiščeta pamet in modrost. Da bi se pretirano pehanje za materialnimi dobrinami prenehalo in bi si ljudje vzeli več časa drug za drugega ter šli večkrat k sosedovim na kavo in klepet. Da bi se večkrat spomnili tudi na starejše in osamljene. Študentom želim uspešno študijsko leto, otrokom čim več potolčenih kolen in dobrih dogodivščin, gasilcem čim manj intervencij, športnikom čim boljše rezultate, umetnikom čim več navdiha, mladini veliko energije in zagona, vsem pa želim veliko zdravja, sreče, ljubezni, uspeha. Razmišljajte pozitivno in uživajte življenje v vsakem trenutku.

■ Nika Papež

LITERARNI KOTIČEK

Tokrat bomo predstavili odlomek iz knjige **NI NEMOGOČIH POTI**, ki jo je napisal **TOMAŽ HUMAR**, alpinist svetovnega slovesa.

Rodil se je 18. 2. 1969 v Kamniku očetu Maksu, ki je v sorodu z znamenitim čudodelnikom Jurijem Humarjem, in mami Rozaliji, roj. Globokar, doma iz Klečeta pri Šmihelu. Odraščal je z bratoma Marjanom in Matejem. Kot otrok je v Klečetu preživel veliko počitniških dni. Pomagal je pri kmečkih delih in gradnji počitniške hiše. Ob dedu Jožetu Globokarju je vzljubil gozd in nabiranje gob. Po spominih tete Tončke Globokar je bil Tomaž usmiljenega srca. Rad je imel živali, zlasti konje.

Ded Jože Globokar z vnuki Tomažem, Marjanom, Matejem, Martino, Marijo in Boštjanom v Klečetu na cvetno nedeljo.

Osnovno šolo Žužemberk je Tomaž Humar prvič obiskal 7. 2. 2008. Ob avtobiografskem filmu je prikazal svoje vrhunske alpinistične dosežke. Otroke in odrasle je prevzel z iskrivo iskrenostjo, neposrednostjo, navdušenjem in skromnostjo. Nikoli še ni bil med nami človek, ki je osvojil številne, skoraj nemogoče vzpone na najvišje gore sveta (več kot 1500 vzponov, 70 prvenstvenih; vzpon čez južno steno Daulagirija velja za največje dejanje v zgodovini himalajskega plezanja), in kar je manj znano, pa se nas je vseh dotaknilo: zaradi poškodbe je bil tri leta na invalidskem vozičku. Z

izjemno voljo je premagal lastno ohromelost in se s 60 cm dolgim železjem v nogi spet odpravil v Himalajo. V knjigo vtisov šole je takrat zapisal: »Vedno poslušajte svoje srce in ostanite to, kar ste.«

Tomaž s sorodniki in mentoricama v Šolskem muzeju znanih Suhokranjcev.

O Tomažu Humarju je nastala **raziskovalna naloga**, ki so jo izdelali učenci in mentorici ga. Mira Kovač in ga. Erika Gjerek. Za znanega Suhokranjca je bil razglašen junija 2008. Na prireditvi sta z njim prišla tudi starša ter bližnji sorodniki iz Klečeta. V Muzej znanih Suhokranjcev je bila postavljena spominska ploščica. Komaj dobro leto za tem, novembra 2009, smo dali na njej z žalostjo vgravirati leto smrti Tomaža Humarja v Himalaji.

Starša sta kasneje podarila šoli za muzej Tomaževo fotografijo in njegove dereze, ki so poleg Štukljeve lupe, Kuhljevega geometrijskega orodja in Bradačevega obtežilnika za papir najdragocenejši eksponat v muzejskih vitrinah.

V letu 2016 načrtujemo postavitve tretjega spomenika z bronastimi reliefi Franka Lovšeta, dr. Antona Kuhlja in Tomaža Humarja. Ponosni smo na legendo klasičnega alpinizma, prijatelja za vedno, veliko zvezdo iz majhne dežele, srčnega in dobrosrčnega človeka s suhokranjskimi koreninami.

■ mag. Jelka Mrvar

TOMAŽ HUMAR: NI NEMOGOČIH POTI – odlomki

Stene – oltar; plezanje – molitev

Moj mladostni nemir je mnoge že na začetku spominjal na drugačnost, mojim domačim pa je bil boleča izkušnja. Starša sta me sicer poskušala vzgojiti tako, kot sta vzgojila moja mlajša brata: v normalnega ali, če hočete, povprečnega človeka. Takim sem morda ravno zaradi svoje drugačnosti nadel zbadljiv vzdevek *Tenstan krompir* in *Goveja župa*.

V osnovni šoli in pred njo me je oče s trdo vzgojo držal na kratkih vajetih. Že pri sedmih letih sem pri zidavi hiše prvič občutil, kako je nositi petdeset kilogramov cementa na hrbtu. Taki in podobni recepti za uničevanje viškov energij so delovali tam nekje do pubertete. Jaz pa sem si v tem času želel kaj bolj zanimivega kot težaško

delo v skromnih razmerah. Danes si težko predstavljam svoja otroka v podobnih okoliščinah. Toda poznejši dogodki so me pripeljali do spoznanja, da je bila ravno ta mladost odločilna za razvoj mojega trdega in v marsičem drugačnega značaja, zaradi katerega sem uspel preživeti v okoliščinah, ki bi se marsikomu zdele brezupne.

Po nekaj letih srednje šole, kjer se me je prijel vzdevek Hammer, so bili akumulatorji polni. Višek energije in hotenja, ki sem jih vse težje obvladoval in skrival pred okolico, se je sem ter tja zlil čez rob. Rad verjamem, da domači niso našli prave rešitve za mojo drugačnost, še manj pa razlage zanjo.

Prav gotovo se takrat v gorah nisem znašel po naključju. V stenah sem kmalu prepoznal svoj

oltar, v sprva zelo tveganem plezanju pa svojo *molitev*. To je bil začetek novega življenja. V gore sem hodil nabirat energijo, ki sem jo potreboval in jo še dandanes potrebujem za premagovanje dolinskih pritlehnosti, pa tudi za preskakovanje polen, ki so mi bila, to že moram priznati, prej v vzpodbudo kot pa v breme.

Zaradi svoje neposrednosti sem večkrat okusil resnico reka: *če si majhen, bodi srečen, da si živ*. Vendar pa me je življenje naučilo še nečesa: na ta svet smo prišli z eno samo stvarjo – človeškim dostojanstvom. Če poklekneš, zapraviš vse, kar si imel. S tega sveta ne bomo odnesli ničesar, ostala pa bodo naša dejanja.

On me ni nikoli pustil na cedilu!

Ob petih dosežem dno vršnega koloarja, ki je popolnoma zasnežen, tako da ne morem razločiti njegovih obrisov. Pokličem v bazo, kjer me že od jutra pričakujejo. Ko izvejo, da sem tik pred vrhom, vse najbolj skrbni moje zdravstveno stanje. Globok sneg, neurje, višina in mraz so storili svoje; zelo sem utrujen, a od vrha me ločita še dobri dve uri hoje. Ko se mi uspe po vseh štirih preriti na vrh koloarja, se zaradi globokega snega držim bolj levo, kjer je več skal. V hlastanju za zrakom se zaplezam v ne prestrmo skalno zajedo, od koder mi potem nekako le uspe priti tik pod vrh, ki ga tvori snežna opast. Proti zahodu se poleg osamljenih skal v obliki črke V rdeče zasveti Daulagiri v zahajajočem soncu. Okrog sedmih prižgem postajo in tulim vanjo:

»Baza, javi se, to je noro, to je noro!«

V bazi završi, oglasi se Tone:

»Kaj je noro, kje si, kako se počutiš?«

»A veš, kakšen sončni zahod je... to je noro!«

Med solzami skušam opisati svoj položaj. Govorim še z Damjanom, potem pa nadaljujem do vrha, kjer me zagrjeta noč in tišina... Slikam okrog sebe. Za nekaj trenutkov se usedem in se poskušam umiriti. Ni časa za nič, le za beg nazaj v življenje. Strahoten mraz pritisne, da me zaboli v tilniku. V intervalih po dvajset in več metrov začnem dobesedno teči nazaj, potem se vržem v sneg in diham, diham, pa spet na noge...

Ob pol desetih sem spet v bližini šotora in začnem klicati Arjanu. Po nekaj klicih se oglasi, oddahnem si. Skupaj pregledava prste na nogah. Razen omrzlin ni nič hujšega. Skuha mi čaj, jaz pa javim v bazo, da sem na varnem.

»Wrong way, Tomas, wrong way!« vpije Arjun.

Kako sem ga vesel! Tako mi odleže, da še nekaj časa ne pridem k sebi. Arjun pa, kot da se spreha po Katmanduju, zopet brezskrbno odhiti naprej. Sonce je visoko na obzorju, Arjun je že pri taboru tri, jaz pa opazujem vabeče kuloarje v skalnatem Srpu, ki še zmeraj čakajo na svojega prvega princa. Pogledam navzgor, ko se naenkrat zruši velik del serakov nad Srpom. Najprej tečem proti desni, vržem se v sneg, zakopljem glavo in čakam nekaj neskončnih trenutkov. Nekaj tisoč ton ledu

preorje celotno pobočje in sproži pršni plaz, ki mu sledi tišina... Ko se vse poleže, pogledam kot miš iz bele moke po preoranem pobočju. Sem imel spet srečo? Tabora tri ne najdeva več, bil je žrtev plazov v zadnjih dneh. Žejen in utrujen sem, ko daleč spodaj zagledam šerpe, ki so prišli pospraviti tabor dve. Še preden prideva do njih, odidejo in za seboj pustijo še nekaj konzerv. Želim si nekaj požirkov, oni so pa kar odšli! Vzamem nož, prebodem konzervo sardin in popijem vse ribje olje, zatem pa še slanico iz konzerve hrenovk. Počasi se odpravim naprej... Loteva se me občutek, da tega dneva ne bo nikoli, ampak res nikoli konec.

Pozno popoldne prispeva v dolino. Prva naju pričakata Damjan in Janko, na robu ledeniške morene pa čaka še Tone.

»Zdaj si utrujen in evforičen. Ko prideš k sebi, se bova pomenila,« mi očetovsko reče, medtem ko mi čestita.

»Tone, zdaj se lahko vse zmeniva! Ko sem bil tam gor, družina zame ni vedela že dva meseca, ti zame nisi vedel tri dni. Ko sem tam gor, sem samo Njegov! On me ni nikoli pustil na cedilu!«

Utihne, potem pa reče:

»Le drži se tega še naprej!«

Zadnje sporočilo bližnjim – 7. 10. 2009

Med odpravo je o poteku poročal svojim bližnjim.

V sredo, 7. oktobra, je prek telefona poslal sporočilo:

Dežuje cel dan. Bil pri tibetanski družini. Oče 50 let, hči 20 let, otrok 3 leta.

Črna kuhinja. Skromnost. ZA nagrado nosil v dežju otroka.

IME mu je MIMGMAR, tako kot meni. Rodil se je v torek, dostojanstvo, mir v duši, veliko srce.

SREČEN SPET DOMA. SPET JAZ. Langtang 3340 m, jutri grem pogledat bazo 4200m.

Ni naključij.

LANGTANG LIRUNG, 7227 m

1. oktober 2009–14. november 2009

- člana odprave: Tomaž Humar (vodja), Jagat Limbu (šerpa)
- predviden solo vzpon po zahodnem delu južne stene

Langtang Lirung je najvišja gora v himalajskem pogorju Langtang, ki se nahaja jugozahodno od osematisočaka Šiša Pangme. Med alpinisti je znan po obsežnih navpičnih pobočjih tik nad vznožjem. S 7227 m nadmorske višine je 99. najvišja gora na svetu.

5. oktobra se je Tomaž odpravil v dolino Langtang. V bazni tabor je prišel 8. oktobra. 14. oktobra si je natančno ogledal steno Langtang Lirunga in preplezal do grebena 5350 m, kar predstavlja novo smer na greben med JV in JZ steno Langtanga. 1. in 2. novembra je opravil aklimatizacijo do višine 6350 m.

V steno je vstopil v noči s petka, 6. novembra, na soboto, 7. novembra. V soboto se je javil z višine 6400 m. V ponedeljek, 9. novembra, je javil, da se je poškodoval in da prosi za pomoč. Začela se je hitra reševalna akcija. V torek zjutraj, 10. novembra, se je zadnjič javil šerpi Jagatu in rekel: »Jagat, ta je moj zadnji.« V akciji so se v petek vključili tudi švicarski reševalci iz Zermatta. Tomaža so našli v soboto, 14. novembra, zjutraj. Žal mu ni bilo več pomoči.

Iz fotografij, ki jih je Tomaž posnel med vzponom, je mogoče sklepati, da je pred padcem preplezal začrtano smer in jo priključil Japonski smeri, ki teče po grebenu.

Pustil nam je sanjati

Ko sem leta 2005 srečal Tomaža Humarja v Ravalpindiju, takoj po razburljivem reševanju iz južne stene Nange Parbata, je bil povsem iz sebe – od sreče, da je ostal živ, od izjemnega helikop-

Tomaž Humar z družino

terskega manevra na 6000 metrih nadmorske višine, predvsem pa od pozornosti, ki mu jo je prinesla ujetost v steni, kar si lahko v živo spremljal od koderkoli prek svetovnega spleta. Eden najboljših svetovnih alpinistov se je kot iz onega sveta vrnil med ljudi – vendar ne v svoje življenje. Leta 2007, na južni strani Anapurne I, pričakovanja njegovih oboževalcev ne bi mogla biti manjša, ko pa je bil Tomaž leta 2009 uradno pogrešan, smo vsi – njegovi občudovalci in sorodniki – pričakovali njegovo drugo rojstvo, morda še bolj izjemno reševanje. Žal je pomoč takrat prišla prepozno.

Tomaž Humar, grob v Himalaji

Izgubili smo Tomaža Humarja, tudi zato, ker smo od njega pričakovali preveč. Morda tudi zato, ker je toliko težje stopati po svoji poti, kolikor več ljudi tudi v tvojem življenju išče lastno srečo. Ekstremni alpinizem, kakor se ga je nepopustljivo, drzno in večje lotil Tomaž, skriva veliko nevarnosti. Ena od njih je odnos oboževalcev, ki postanejo nestrpni, če njihov junak ne stori tega, kar od njega pričakujejo. Zavedati bi se torej morali lastne odgovornosti in Humarja ne bi smeli pozabiti predvsem zato, ker nam je pustil sanjati.

■ Reinhold Mesener, 2009

PARK ZNANIH SUHOKRANJCEV – projekt zgodovinskega spomina in suhokranjske identitete

V Suhokranjskih poteh, ki pridejo v vsako družino Občine Žužemberk, smo v preteklih številkah predstavili projekt »Park znanih Suhokranjcev«, spremljali smo njegovo uresničevanje, se zahvalili donatorjem in napovedali nadaljevanje.

Tudi v 61. številki sporočamo nekatere informacije, ki so pomembne za vse, ki živimo v Suhi krajini in nam je mar za kulturni razvoj naše občine. 10. 7. 2015 je bilo v parku na trgu v Žužemberku odkrito **prvo spominsko obeležje** s 37 imeni doslej odkritih znanih Suhokranjcev, 13. 11. 2015 pa že **drugo z bronastimi reliefi** kneza Janeza Vajkarda Auersperga, jezikoslovca dr. Frana Bradača in dr. Janeza Gnidovca, škofa, dobrotnika.

Z veseljem ugotavljamo, da se ob obeležjih ustavljajo domačini in turisti, ki so zadovoljni, da nastaja nov kulturni prostor, in občudujejo lepoto reliefov. **Naj se tudi na tem mestu zahvalimo darovalcem za velikodušne darove, s katerimi ste podprli projekt, ki krepi našo suhokranjsko zavest, ponos in prispeva k večji povezanosti krajev in ljudi.** Po izidu 60. številke so se zapisali med donatorje: *Ministrstvo za kulturo; Krka, tovarna zdravil, Marica Ban, Jože Šteingel, Anton Gnidovec, Roza in Maks Humar ter Tomaž Zajc.*

Kaj načrtujemo v letu 2016?

Najprej bo v času **Trških dni** odkrita **spominska plošča** na nekdanji Pehanjevi hiši (danes pošta). V njej je bila namreč **l. 1882 ustanovljena Narodna čitalnica v Žužemberku**. O pobudi g. Slavka Glihe ste brali v Suhokranjskih poteh.

Čitalniško gibanje si je prizadevalo za razširitev uporabe slovenskega jezika in njegovo uveljavljanje v javni rabi. Tako pomemben cilj ima tudi danes svoje poslanstvo, saj naš materni jezik ogroža tudi neupravičena raba tujih jezikov na različnih področjih. Spominsko ploščo bo oblikovala akademska kiparka **mag. Alenka Vidrgar**, livarsko delo pa bo v rokah mojstra

Boruta Kamška iz Volavelj. Oba sta se velikodušno odpovedala plačilu, za kar se jima lepo zahvaljujemo.

11. 11. 2016 bomo praznovali **Dan spomina na znane Suhokranjce**, in sicer s kulturno prireditvijo, ki jo bosta pripravili OŠ Žužemberk in OŠ Prevole, ter z **odkritjem 3. spominskega obeležja**. Na njem bodo bronasti reliefi akademika **dr. Antona Kuhlja**; **Franka Lovšeta**, guvernerja in senatorja v ZDA; in vrhunskega alpinista **Tomaža Humarja**.

Učenci obeh šol bodo načrtno spoznavali znane Suhokranjce, ob pomoči mentorjev tudi raziskovali. OŠ Prevole bo v l. 2016 predstavila raziskovalno nalogo o **Franku Lovšetu**, OŠ Žužemberk pa o grofu **Volku Engelbertu Turjaškem**.

Upamo, da bo Park znanih Suhokranjcev dobil zaključeno podobo **leta 2018**, in sicer s še enim stebrom in z 9 bronastimi reliefi. Poleg

sredstev, ki jih bo zagotovila **Občina Žužemberk** v dvoletnem proračunu, se bomo s prošnjo obračali na krajanje, ljubitelje Suhe krajine, firme, da bi prispevali za našo skupno kulturno in duhovno dobroto.

Podatki za donacijo:

TRR SI56 0139 3010 0015 568,

sklic SI00 730100, z namenom »Za Park znanih Suhokranjcev«

Že izpolnjen plačilni nalog brez zneska donacije lahko dobite v sprejemni pisarni Občine Žužemberk.

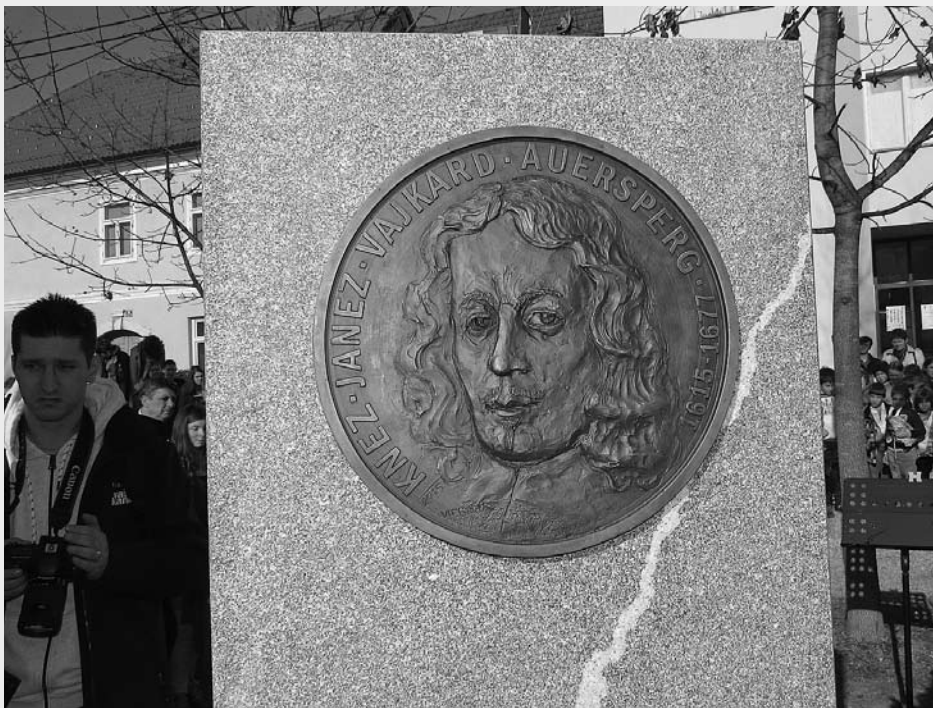
Dragocen bo vsak, tudi najmanjši dar.

Vsi darovalci bodo napisani na ploščico ob zaključku akcije.

Hvala že vnaprej za vašo naklonjenost projektu.

■ mag. Jelka Mrvar

Foto: Slavko Mirtič

Prva pravljíčna urica v letu 2016

V Šmihelu pri Žužemberku so se zbrali mladi bralci in si popestrili petkov večer z branjem pravljíce "Snežni ples" avtorice Rosie McCormick. Pravljíca pripoveduje o čudovitih spremembah in pojavih v naravi, ki se dogajajo v zimskem času. Slikovno obarvana knjiga je udeležencem pričarala čudovit izlet domišljije v zimsko idilično pokrajino.

Mentorici Tina Turk in Simona Sadar vas vljudno vabita, da se nam pridružíte na naslednji pravljíčni urici.

■ Nevenka Urbančíč

Miklavž obiskal najmlajše

Tudi žužemberške najmlajše otroke je 6. decembra obiskal sveti Miklavž. Radostni in polni pričakovanj so ga pričakali v cerkvi sv. Mohorja in Fortunata, kamor je prišel v družbi strašnih parkeljnov, vragov in dobrih anđelčkov.

■ Urednik

Izdelali čudovite božične okraske

Na Miklavžev večer smo se mladi in stari zbrali v gasilski domu na Rebri, kje smo že v začetku decembra podoživeli pravo božično-novoletno vzdušje.

Že na začetku nas je pričakala okrašena smrečica z bonboni in pozitivnimi mislimi. Z navdušenjem in dobro voljo smo ustvarjali okraske

iz testenin, storžkov, slanega testa in papirja. Otroški smeh, pričakanje Miklavža in božične pesmi so ustvarile res prijetno vzdušje. Dru-

ženje ob ustvarjanju okraskov, sladkih dobrotah in čajanki je res nekaj nepozabnega.

■ Tanja Hrovat

Stara navada ostaja

Na sveti večer je družinska tradicija združila sorodnike iz spodnje Rebri – Zatučne.

Po stari navadi smo se na božični večer zbrali sredi vasice in blagoslovili svoje domove. Z blagoslovljeno vodo smo pokropili in s kadihom pokadili naša bivališča, kmetijska poslopja in ostalo lastnino ter se v božičnem vzdušju sprehodili skozi vas, obsijano z lučkami. V mirnem vzdušju je sledila še molitev ob jaslích in veselo čakanje na polnočnico, ki smo se je udeležili v Žužemberku.

Z navdušenjem pa pričakujemo še dva »sveta večera«: večer starega leta in predvečer Treh kraljev, ko se bomo ponovno zbrali skupaj in nadaljevali našo tradicijo.

■ Tanja Hrovat

Prav poseben dan za pravljíčno urico

V petek, 19. 2. 2016, je ponovno prišel čas za novo pravljíčno urico v podružnični šoli Šmihel pri Žužemberku.

Tokrat so se otroci podali v idilično pomladansko deželo jezeve družine. Brali so pravljíco z naslovom "Prav poseben dan" dveh avtoric, in sicer M. Christine Butler ter Tine Macnaughton.

Pravljíca pripoveduje prigodo malega ježka, ki je odšel na potep s svojimi prijatelji v cvetoči gozd. Med potepanjem in nabiranjem zvonč-

nic je mali ježek zašel v robidovo grmovje ter izgubil svojo najljubšo odejico. Pravi pustolovščini ni bilo ne konca in ne kraja.

Posebej moramo omeniti, da je tokratno pravljíčno urico obiskalo enajst malih nadobudnežev, kar je najbolj številčna udeležba doslej. Izkoristimo trenutek, da povabimo naše najmlajše na ponovno srečanje in druženje čez štirinajst dni. Mentorici Tina Turk in Simona Sadar vas prisrčno pozdravljata.

■ Nevenka Urbančíč

»Bil je velik človek.«

Pogovor z go. Cvetko Lovše, sorodnico znanega Suhokranjca Franka Lovšeta

Cvetka Zofija Lovše živi v hiši, iz katere izhajajo korenine Frenka Lovšeta, nekdanjega guvernerja države Ohio, ZDA, in ameriškega senatorja, prvega senatorja slovenskega rodu. Gospa Cvetka je sestrična mojega očeta, in ker vse njeno ožje sorodstvo živi v tujini (tri sestre z družinami), se je med njo in našo družino spletla trdnejša sorodstvena vez. Vedno sem jo rada poslušala, saj ve veliko povedati o njenih mladih letih, vojni, najraje pa sem poslušala zgodbe in gledala slike z njenih obiskov v Ameriki, kjer živita njeni dve sestri. Na nedeljskem obisku je z veseljem odgovorila na vprašanja za Suhokranjske poti.

Najprej nam na kratko predstavite svojo življenjsko pot od rojstva do danes.

Sem najstarejša od štirih sestra. Rojena sem bila na cvetno nedeljo, zato so me poimenovali Cvetka. Po mami pa sem dobila še drugo ime, Zofija. Moje otroštvo je izoblikovala vojna. Med vojno smo bili požgani in pregnani, najprej smo bili na Žvirčah, kjer se je rodila najmlajša sestra Jožica, nato nas je pod okrilje vzela teta iz Straže. Od tam smo šli za nekaj časa k sorodnikom v Klopce in nato domov, kjer smo počasi obnovljali hišo.

Pri enajstih letih mi je umrl oče. Pri hiši smo ostale samo punce. Ker sem bila najstarejša, sem prevzela vsa moška dela, kot je delo v hlevu, košnja, priprava drv za zimo in podobno. Pri šestindvajsetih sem se zaposlila v Iskri v Dobropolju. Ta čas sem stanovala na Vidmu. Moja mama je ostala sama doma, saj sta šli sestri Nadi in Anči v Ameriko. Najmlajša Joži pa se je takrat še šolala, kasneje se je poročila in se preselila v Nemčijo. Vsak konec tedna sem prihajala v Hinje k mami in skrbela zanjo, saj je bila slabega zdravja. Po njeni smrti pa sem se preselila nazaj domov.

Odkar sem upokojena, mi dela ne zmanjka. Zelo rada pečem in z dobrotami pogostim prijatelje. Veliko hodim na sprehode in se družim s prijatelji in sorodniki. V zimskem času preberem kakšno dobro knjigo, poleti pa več časa preživim na vrtu, v posebno veselje so mi tudi rože.

Lovšetova hiša, Hinje št. 2

Iz Vaše hiše je bil doma Alojz Lovše, oče znanega Suhokranjca Franka Lovšeta. Kako ste v sorodu z njim?

Da, Alojz Lovše res izhaja iz naše hiše. Šele pred nedavnim smo izvedeli, kako je potekala njegova življenjska pot, saj je bil edini izmed otrok, ki ni bil rojen v Hinjah. Oče Alojza Lovše-

ta, Franc Lovše, je bil rojen v Hinjah številka 2, kjer je moj dom. Bodočo ženo je našel v Kukovem (vas v takratni župniji Polom), kjer sta se tudi poročila in krstila svojega prvega otroka Alojza. Kasneje sta se preselila nazaj v Hinje. Alojz Lovše in moj oče Jože Lovše sta bila mala bratranca.

Sorodniki iz Amerike: od leve proti desni: teta Ivana Hočevar, njen mož Andrej Hočevar, sestra Nadi Veselič, Frank Lovše in Bratranec Richard Hočevar

Frank Lovše govori na Slovenski proslavi I. 1981

Kaj veste o njem, njegovi družini v Ameriki in še posebej o Franku Lovšetu?

Alojz Lovše je šel v Ameriko kot takrat mnogi drugi. Tam je spoznal Frančiško Milavec, po rodu Slovenko iz Velikih Lašč, in se z njo tudi poročil. Imela sta 10 otrok. Alojz se je ustalil v Clevelandu. Bil je zelo uspešen, saj je kmalu odprl svojo gostilno, kasneje je bil tudi vinar. Z ženo sta pomagala kasnejšim priseljencem, ki so prihajali v Ameriko s trebuhom za kruhom. Usmerjal jih je, z njimi hodil na urade in jim pomagal urejati dokumente za bivanje. Ker je Alojz dokaj mlad umrl, je njegovo delo nadaljevala žena Frančiška. Pri tem ji je pomagal tudi sin, kasnejši senator in guverner države Ohio, Frenk Lovše.

Da je vse to res, je potrdila tudi moja sestra Nadi Veselič, takrat še Lovše. V Ameriko je šla k teti Ivani in njenemu možu Andreju Hočevanju, prav tako iz Hinj, ki sta šla v Ameriko nekaj desetletij pred njo. Takrat sta že prijateljevala s Frenkom Lovšetom, zato sta jo po enem letu njenega bivanja peljala k njemu, da je z njegovo pomočjo pridobila podaljšanje vize za bivanje še za nekaj mesecev. V tem času se je poročila in ostala v Clevelandu.

Kakšne stike so imeli Vaši starši in Vi z njimi? Bili ste v Ameriki. Ali ste se srečali tudi s sorodniki? Česa se najbolj spominjate?

Moji starši z njimi niso imeli stika. S Frenkom se je večkrat srečala sestra Nadi, ki tam živi.

Slovenci v Clevelandu imajo svoj prostor, ki jih vsaj malo spominja na domovino in kjer se radi sestajajo. Imenuje se Slovenska Pristava. Ob mojem prvem obisku Amerike, leta 1981, so me med drugim peljali tudi na Pristavo. Tam

se je takrat odvijala pomembna prireditve, saj sta na obisk iz Slovenije prišla Dimitrij Rupel in Lojze Peterle. Na prireditvi je bil slavnostni govornik ravno Frenk Lovše. Zanimivo mi je bilo, da je imel govor v slovenščini in v angleščini. Kajti ne govorijo vsi otroci slovenskih staršev, ki so se rodili že v Ameriki, slovenskega jezika. Frenk Lovše ga je. Takrat sem ga prvič in zadnjič videla. Sestra ga je imela priložnost večkrat videti in se z njim pogovarjati. Rada pove, da se je tudi slikala z njim.

Ali imate ohranjene kakšne predmete iz stare hiše iz časov Alojza Lovšeta, fotografije, pisma, dokumente....?

Ker je med vojno hiša pogorela, ni ohranjeno ničesar, kar bi bilo povezano z Alojzom Lovšetom. Smo pa lani odkrili vpis njegovega imena v krstni knjigi župnije Polom, kar je dragoceno dokazilo, da je bil Frank Lovše res suhokranjskega rodu.

Frank Lovše velja za enega najpomembnejših Slovencev, ki so v ZDA dosegli najvišje položaje. Kakšen človek je bil po Vaših spominih in vedenju?

Ker sem Frenka srečala le enkrat, na to vprašanje težko odgovorim. Po pripovedovanju tete Ivane in sestre Nadi pa sem slišala samo dobre stvari o njem. Lahko rečem, da gre za zelo pravičnega in dobrega človeka, vedno pripravljenega pomagati. Že kot mlad fant je prevzel očetovo vlogo pri pomoči priseljencem in ta dobrota ga je spremljala vse življenje.

Letos bo F. Lovše dobil bronasti relief v Parku ZS v Žbk. Kaj pomeni to za Vas, za Suho krajino?

Vsekakor nekaj posebnega, ponosni smo

Frank Lovše

na to. Ne samo jaz, celotno sorodstvo. Prav je, da se ve, kako velik človek (pravnik, senator, guverner) ima korenine v našem kraju in da to vedo tudi mlajše generacije.

Kaj si želite v prihodnosti?

(smeh) Da bi dobila še veliko penzij, četudi so majhne. Kar bi pomenilo še mnogo let. Predvsem si želim zdravja in da bi še naprej imela tako dobre odnose s prijatelji in sorodniki. Ker sem bila že večkrat na obisku pri sestrah v Ameriki, si želim, da bi tudi one prišle kdaj domov. Če bo zdravje služilo, imam tudi jaz željo, da jih še kdaj obiščem.

Hvala za pogovor, ki bo bralcem Suhokranjskih poti približal žive vezi in spomine na velikega človeka, znanega Suhokranjca Franka Lovšeta. Naj se Vam uresniči vse želje.

■ Nataša Škufca

Obisk pisateljice Irme Jančar na Ajdovcu

Tudi letos smo na podružnični šoli Ajdovec obeležili slovenski kulturni praznik z javno prireditvijo. V četrtek, 11. 2. 2016, smo ob 17.00 uri v gasilskem domu PGD Ajdovec z Zdravljico slavnostno začeli kulturni program. S pevskimi in dramskimi točkami ter recitacijami so se predstavili učenci naše podružnice. Program je z zvoki harmonike popestrila naša nekdanja učenka Vesna Zarabec iz 7. razreda. Tudi pevci vinogradniškega pevskega zbora so se prijazno odzvali našemu povabilu in so zapeli dve pesmi. Kot slavnostni gostji sta bili zdajšnja ravnateljica ga. Mira Kovač, ki nas je v uvodnem pozdravu nagovorila in podelila priznanja in nagrade šolskega likovnega ter literarnega natečaja z naslovom »Zastava in himna naše šole«, ter prejšnja ravnateljica ga. Jelka Mrvar, ki nam je predstavila dolgoletni projekt o znanih Suhokranjcih,

ki dobiva podobo s Parkom znanih Suhokranjcev. V tem projektu vsako leto pridno sodelujejo tako učenci kot tudi učiteljice z raziskovalnimi nalo-

gami. Na naši podružnici jih je od leta 1995 pa do leta 2015 nastalo kar 11. Kot posebna gostja naše prireditve pa je bila pisateljica gospa Irma Jančar, ki je rojakinja Ajdovške planote, rojena v Srednjem Lipovcu. Veselo se je odzvala našemu povabilu in skozi intervju smo spoznali njena knjižna dela in življenje. Napisala je knjige za odrasle in otroke. Njeno zadnje delo je knjiga za naslovom Deset eko zgodbic za lahko noč. Eno izmed teh pa smo z učenci na prireditvi predstavili z dramatizacijo.

Za bogat kulturni program se zahvaljujemo vsem nastopajočim učencem, učiteljici pevskega zbora ga. Nini Zajec, harmonikašici in pevcem vinogradniškega pevskega zbora ter vsem trem gostjam. Zahvala pa gre tudi PGD Ajdovec, ki nam vsako leto odstopi in pripravi dvorano.

■ Irena Prodanić

Nejc bo zastopal Slovenijo na Euroskillsu!

V Škofji Loki je od 13. do 15. januarja potekala Olimpijada poklicev iz lesarstva. Tekmovanja lesarskih šol v Sloveniji v znanju in spretnostih imajo že dolgoletno tradicijo, saj predstavljajo poleg tekmovalnega duha in dokazovanja tudi nabiranje in izmenjave novih izkušenj. Tekmovanje je bilo razdeljeno v dve kategoriji, in sicer: pohišten mizar ter stavbni mizar. Na tekmovanju je sodelovalo pet šol. Tekmovanje temelji na poklicnih spretnostih mladih od 18. do 25. leta starosti. Ekipe Šolskega centra Novo mesto je bila na tekmovanju zastopana z dvema ekipama. Srednješolsko ekipo lesarjev sta zastopala Gregor Verderber in Tilen Hočevar, višješolsko ekipo pa Nejc Zupančič ter Blaž Luzar. V kategoriji stavbnega mizarja je zmagal Nejc Zupančič iz Stavče vasi pri Dvoru, ki bo skupaj z zmagovalcem kategorije pohištenega mizarja Klemenom Buhom iz Šolskega centra Škofja Loka decembra letos zastopal Slovenijo na Euroskills tekmovanju na Švedskem. Ob tem je potrebno poudariti, da bodo novomeški lesarji na tovrstnem tekmovanju Euroskills že četrto zapored.

Se lahko na kratko predstaviš?

Sem Nejc Zupančič, star sem 22 let, doma sem iz Stavče vasi, ravnokar dokončujem študij na višji strokovni šoli v Novem mestu in pišem diplomsko nalogo, veliko časa preživim v domači delavnici, kjer izdelujem različne izdelke, v prostem času pa se družim s prijatelji na vaškem kopališču in sproščam s cross motorjem.

Kaj te je vodilo k poklicni odločitvi?

K poklicni odločitvi me je vodilo predvsem veselje do ustvarjanja lesenih izdelkov, za ta poklic pa sem se odločil tudi zato, ker je zelo iskan in vse bolj cenjen.

Kje si pridobil dosedanje spretnosti in tudi izkušnje, ki so potrebne za tovrstna tekmovanja?

Največ spretnosti in izkušenj sem pridobil na praksi v šoli, zelo veliko pa sem pridobil tudi v domači delavnici, kjer redno ustvarjam različne izdelke iz lesa.

Si na Srednji gradbeni in lesarski šoli v Novem mestu že sodeloval na podobnih tekmovanjih?

Na podobnih tekmovanjih še nisem sodeloval, sem pa velikokrat zastopal šolo na različnih predstavah in informativnih dnevih.

Kako je potekal trening pred tekmovanjem?

Trening je potekal tako, da smo se dobili v šoli z mentorji, kjer smo podrobno pregledali vse potrebne načrte in iskali najboljše rešitve za izdelavo izdelka, nato smo pripravili les in začeli izdelovati poizkusni izdelek. Med izdelavo izdelka sem si zapisoval, na katerih mestih naj bom previden, da ne bomo naredil napake, ter katero tehniko obdelave naj izberem. Ko je bil izdelek dokončan, smo ga skupaj še enkrat podrobno preučili in se pripravili na tekmovanje.

Lahko opišeš samo tekmovanje, katerega loga ali del le-te ti je bil najtežji?

Tekmovanje je potekalo na Šolskem centru v Škofji Loki, kjer smo imeli na voljo dva dni po 8 ura za izdelavo izdelka. Tekmovanje se je za-

Foto: S. Mirtič

čelo ob osmih zjutraj, ko smo pod budnim očesom sodnikov začeli izdelovati svoje izdelke. Paziti smo morali, da smo imeli vedno na sebi vso potrebno zaščitno opremo in da smo upoštevali varno delo na strojih, drugače smo bili kaznovani s kazenskimi točkami. Med izdelavo izdelka smo imeli tudi vmesno ocenjevanje, za bolj pravično tekmovanje. Najtežja naloga mi je bila izdelava zgornje krivine na vratih, saj jo je bilo potrebno izdelati zelo natančno, na voljo pa smo imeli samo ročne strojčke in nekaj osnovnih strojev.

Kakšni so občutki ob misli, ko boš letos zastopal slovensko reprezentanco na tekmovanju?

Občutki so zelo dobri, saj sem ponosen sam nase, da mi je uspel tak dosežek in se bom lahko pomeril z najboljšimi v Evropi.

Kakšna so pričakovanja?

Pričakovanja niso velika, saj je bil že to zame zelo velik dosežek, zato grem na Švedsko sproščen in zadovoljen. To bo zame nova in zelo zanimiva izkušnja.

Se na tekmovanje že kaj posebej pripravljaš?

Ne, na tekmovanje se ne pripravljam nič kaj posebej, saj je do takrat še daleč, se pa že zelo veselim.

Kako preživljaš prosti čas? Lahko opišeš običajen delovni dan?

Kaj je to prosti čas? ☺ Prostega časa skorajda ni, saj se vedno najde kašno delo v delavnici ali pa kje drugje, nekaj časa pa porabim tudi za šolo in pisanje diplome, če pa se že najde kakšna ura prostega časa pa jo izkoristim za druženje s prijatelji ali pa se zapeljem kakšen krog z enim izmed svojih motorjev.

Moj običajen dan pa po navadi zgleda tako, da vstanem pred osmo uro zjutraj, dopoldne ko

sem še zbran, se posvetim šoli, nato pa grem v delavnico ali pa po kakšnih drugih opravilih. Ko se naveličam dela, si vzamem čas za druženje ali sprostitve. Zvečer se zopet najde kakšno delo za računalnikom in nato grem spat po deseti uri.

Imaš kakšnega konjička?

Prav posebnega hobija nimam, se pa zelo rad vozim z cross motorjem, ki mu posvetim tudi največ prostega časa.

Se aktivno ukvarjaš tudi s športom? Si član kakšnega društva?

Aktivno se ne ukvarjam z nobenim športom, se pa redno udeležujem rekreacij, ki jih organizira športno društvo Stavča vas v dvorski telovadnici ali na kopališču v Stavči vasi. Sem pa

tudi aktiven član športnega društva Stavča vas, kjer redno sodelujem pri vseh aktivnostih.

Na Višji strokovni šoli v Novem mestu končuješ študij. Kakšne imaš cilje in načrte za prihodnost?

Ja, res je, trenutno mi je ostalo še dokončati diplomu. Moji načrti za prihodnost pa so, da bi po končanem šolanju našel primerno zaposlitev, da bi z veseljem opravljal svoje delo in bil uspešen na svojem področju

Nejc, na tekmovanju v ti želimo veliko uspeha, čim boljše uvrstitev in seveda srečno pot tja in nazaj v rodno Stavčo vas.

■ Urednik

Soteški igralci z novo igro "Moža je zatajila"

Že dolgo ni nobena predstava na Dvoru tako navdušila in gledalce potegnila v vrtnec smeha, kot ga je sobotna, 9. januarja, v izvedbi mladih igralcev in igralk gledališke skupine Mlada zarja iz Soteske. S komedijo »Moža je zatajila«, pravi burki zmešnjav in zapletov, ki sta jo režirala Brigita Rončelj in Darko Pavlin, so izvrstno zaigrali in združili elemente smeha Damjan Vovk, Blanka in Brigita Rončelj, Darko Pavlin, Mitja Zupančič, Tomaž Virant ter Maja Fifolt, na pomoč pa jim je priskočila tudi šepetalka Meta Bertonec. Pisan nabor karakterjev, dovršen in prepričljiv nastop je ob domačem dialektu dodal še poseben čar, poldrugo uro dolgi igri. Soteški igralci se ponašajo z bogato zgodovino. Leta 1973 so v okviru KD Zarja uprizorjali različne igre in gostovali po Dolenjski. Dobro desetletje so igralci in igralk vztrajali ter z dobrimi predstavami navduševali številno občinstvo ter s svojim zgledom »zastrupili« mlajšo generacijo. »Nedvomno smo hvaležni starejši generaciji igralcev in igralk, ki nas pri našem delu podpira moralno in tudi materialno«, je dejala vodja sekcije gledaliških igralcev Brigita Rončelj ter se zahvalila podpori domačih gasilcev, saj delujejo pod okriljem PGD Soteska. Nekajletno kulturno mrtvilo so soteški igralci prekinili z ustanovitvijo Mlade zarje, ki se je na gledališke odre vrnila leta 2013 s predstavo Vozel, pa tudi s številnimi prireditvami, kjer so nastopali stari in mladi. Rončljeva je še posebej vesela, da so k igranju in nastopih

pritegnili predvsem mlade, kajti na njih je prihodnost tudi soteškega odra. Gledališniki, ki so premierno novo predstavo že uprizorili na domačem odru, bodo v naslednjih mesecih gostovali v domači in sosednjih občinah ter drugod po Dolenjskem. Izkupiček ene od predstav bodo ponovno namenili v humanitarne namene.

■ Urednik

Decembrsko vzdušje v Šmihelu

Decembra je bilo v Šmihelu zopet pestro. Minil je v vzdušju ustvarjanja, obdarovanja in skrbi do drugih, predvsem starejših sokrajanov.

V začetku decembra so otroci skupaj s starši in učiteljicami na podružnični šoli Šmihel izdelovali voščilnice z dobrimi željami za prihajajoče praznike, namenjene starejšim vaščanom, ki so jih potem dodali škatli s piškoti.

Na Miklavžev dan je otroke obiskal Miklavž s svojima angelčkoma in nepogrešljivim parkeljnom, ki je zopet opomnil otroke, da morajo biti prični, če nočejo, da on dobi darila namesto njih.

Sekcija Mlaj je zopet organizirala dobrodelno akcijo Topli piškotki in tako so se 19. decembra zopet izkazale gospodinje okoliških vasi, ki so napekle sladke dobrote za starejše, ki jih je v okviru sekcije Mlaj in KORK zbiral Maja P. Iskra. Letos so zbrali 37 kg piškotov. S pomočjo ostalih pridnih rok so oblikovali pakete presenečenja za 69 sokrajanov.

Tudi na decembrski pravljični urici so otroci brali o prihodu dobrih mož ter knjige z božično vsebino in ustvarjali voščilnice z dobrimi željami.

24. 12. pa so učenci podružnične šole Šmihel z učiteljicami Petro Zadel in Marjeto Zore naredili že tradicionalni praznično obdarovalni sprehod in starejšim občanom ter ljudem s posebnimi potrebami razdelili škatlo piškotov z voščilnico otrok.

■ Helena Barle Kastelic

Naj bo lep ta dan

Otroški pevski zbor, zb. Nina Zajec

Moški pevski zbor Cirila Zajca, zb. Nina Zajec

Mešani pevski zbor, zb. Nina Zajec

Starejši mešani pevski zbor, zb. Slavka Hrovat

Žiga Jernejčič, organist in pianist

Na sončno nedeljo, 27. decembra 2015, smo vsi željni dobre glasbe prisluhnili čudovitemu božičnemu koncertu kar štirih sestavov. Vodita jih Slavka Hrovat in Nina Zajec. Naj ob tej priložnosti iskreno čestitam slednji za prejem Prešernove nagrade Akademije za glasbo UL za študijsko leto 2014/15 za magistrsko delo Franc Požun – organist, zborovodja in skladatelj.

Božični koncert je s skladbo Tiho, le tiho (J. Trošt) pričel moški pevski zbor Cirila Zajca, nato so se izmenjale z otroškim, mešanim in starejšim pevskim zborom podajali skozi koncert.

Lilijana Hrovat, Jani Kranjc in Karmen Turk so nas s veznim tekstom lepo popeljali med skladbe, da pa smo slednjim lažje sledili, je poskrbela Mateja Filipič, ki je lično pripravila koncertni list.

Zbori so pripravili kar šestnajst skladb domačih in tujih skladateljev. Nastopilo je tudi nekaj solistk. V otroškem zboru so zapele Lucija Gotlib, Marija Travnik, Zala Legan, Živa Lavrič in Lara Zupančič. V mešanem sestavu pa se je predstavila Špela Zajec.

Za konec so nam vsi zbori skupaj zapeli Gruberjevo Sveto noč. Po župnikovem nagovoru pa so zapeli še skladbo Kaj se vam zdi pastirci vi (slovenska ljudska, prir. Matija Tomc). Tako kot že tradicionalno nas je na poti iz cerkve pospremil organist Žiga Jernejčič. Slednji je s spremljavo na orglah ali klaviaturi dodal pomemben vložek v izvedbo skorajda vseh del.

Predstavljen program nam je obogatil prelep večer. Za marsikaterega poslušalca je bil slišan prvič, upam pa, da bomo tem lepim skladbam lahko prisluhnili še kdaj.

Rada bi vsem nastopajočim čestitala za uspešno izveden koncert. Vedno znova nas presenetite in postavite stopničko višje, zato ne bodite užaljeni, če od vas vsakič znova pričakujemo še več. In naj zaključim s skladbo Naj bo lep ta dan. Seveda je bil lep, lep tudi zaradi vašega petja.

V letu 2016 vsem želim čim več črnih in belih tipk in da iz njih izvažite čim lepšo melodijo.

■ Tjaša Primc

Novi delovni čas Krajevne knjižnice Dvor

Cenjene upravnike knjižnice Dvor obveščamo, da je knjižnica po novem odprta v sredo in četrtek od 10.00 do 14.30. Vse ostalo ostaja nespremenjeno.

Delovni čas:

ponedeljek: 13.00 – 18.00
torek: 13.00 – 18.00
sreda: 10.00 – 14.30
četrtek: 10.00 – 14.30

Poletni (julij, avgust)

ponedeljek: 9.00 – 14.00
torek: 12.00 – 18.00
četrtek: 9.00 – 14.00

Kontaktne podatki: ☎ 07/ 30 88 452

Pravilne ure in ustvarjalne delavnice v knjižnici Dvor:
drugi ponedeljek v mesecu ob 17.00

■ Andreja Špelko

Predavanje na temo prometa

V četrtek, 10. 3. 2016, smo v okviru Sveta za preventivno in vzgojo v cestnem prometu Občine Žužemberk v OŠ Žužemberk organizirali predavanje s prometno tematiko.

Predavala sta redarka Karmen Cesar iz Medobčinskega inšpektorata in redarstva ter policist Edvard Kramar iz Policijske postaje Dolenjske Toplice. Pripravila sta res zanimivo in tematsko aktualno predavanje. Predstavila sta nam prometne razmere v naši občini, napake, ki jih

delamo pri vožnji s prometnimi sredstvi, pereče probleme, redarka je spregovorila o svojem delu in pristojnostih...

Oba sta se res potrudila, za kar se jima zahvaljujemo. Škoda je le, da se občani predavanja niso udeležili v večjem številu. Le z obiskovanjem takih in podobnih dogodkov v naši občini pokažemo, da nam ni vseeno, kaj se s prometno varnostjo dogaja okoli nas.

■ Jana Mrvar

Razstava Barve življenja v OŠ Žužemberk

Adela Margita Petan je ljubiteljska slikarka, ki je na svoji ustvarjalni poti razvija raznolike likovne izraze. Ko se je pred leti z vso dušo, veseljem in izjemno ustvarjalnostjo ter predanim delom posvetila umetnosti, najbrž še ni vedela, da bo le-ta postala temeljna dejavnost v njenem življenju. Ali pač, kajti že od mladih dni si je želela, da bi zanjo imela čas. V ustvarjalnosti je živahna, raziskujoča, pogumna ter močno natančna. Predvsem si je za svoj razvoj postavila izjemno visoke kriterije. Umetnost ni le dodatna dejavnost,

temveč je temelj, na katerem gradi svojo ustvarjalno pot, s katero se razvija prav na vseh življenjskih področjih. Za seboj ima že številne samostojne in skupinske razstave. Sodeluje na vseh razpisih JSKD RS in OI Ivančna Gorica ter drugih organizatorjev po Sloveniji. Udeležuje se različnih natečajev, likovnih kolonij in extemporov. Konstantno se izobražuje in preizprašuje meje slikarstva, posameznega platna ter postavitve slik v prostor. Njena najnovejša dela so posebno presenečenje. Abstraktno zajema sprva z linijo in

točko ter nadaljuje z dekorativnimi in zapletenimi kompozicijskimi idejami. Slike so postale vir in izvir simboličnih oblik, eruptivnih nanosov barve in ekspresivnosti izraza. Živi in ustvarja v Ivančni Gorici.

Joanna Zajac-Slapničar je akademska slikarka. Študij slikarstva je diplomirala na Poljskem na Akademiji za likovno umetnost. Leta 2007 je bila sprejeta v ljubljansko društvo likovnih umetnikov ter na podiplomski študij na akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. Samostojno je razstavljala na Poljskem, v Italiji, Švici in Sloveniji. Med delovanjem v Sloveniji je razstavljala v prostorih Univerze v Ljubljani, Moderni galeriji, Štanjelu, na Jurčičevi domačiji na Muljavi, Mestni knjižnici Grosuplje in drugod. Dejavno se udeležuje na mednarodnih in slovenskih natečajih, kolonijah in ekstemporih. V svojih delih zrcali svet, v katerem živi. Njen navdih je življenje samo, mali utrinki vsakdanjosti, drobne prigode, podobe njene družine in ljudi, ki so ji blizu. Kot vsa njena dela tudi te slike odlikuje pretanjen občutek za barve, učinkovita preprostost oblik in intimna vsebinska pripoved. Njene oblike so na videz poenostavljene in preproste, v resnici pa so dobro premišljene in trdno zasidrane v natančno usklajenih kompozicijah. Njene figure bi bile lahko bežne sence, motne in izmuzljive, če njihovo gibanje ne bi bilo tako resnično in njihova snovnost tako povedna. Njeni otroci so živi, razigrani in radovedni raziskovalci svojega sveta. Barve; tople, žive, a

uporabljene na nežen, občuten način, ki vnašajo v te male likovne svetove občutek svetlobe, optimizma in veselja do življenja.

Razstavo so si vodeno ogledali vsi učenci OŠ Žužemberk in starejši otroci iz vrtca. To tradicionalno likovno doživetje prispeva k estetski vzgoji otrok – v domačem okolju.

■ Maja Mlakar

FOTO: Maver

Javna prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku na Dvoru

*Pravi prijatelj vedno pomaga
in se ne hvali, ko me premaga.
Pravi prijatelj mi vidi v srce
in brez ovinkov resnico pove.
Prijatelja najti ni vedno lahko,
če zanj se ne trudiš, ga k tebi ne bo.*

V četrtek, 4. 2. 2016, je ob 17.00 uri v telovadnici PŠ Dvor potekala dobro obiskana in vsebinsko bogata javna prireditev S prijatelji je življenje lepše v čast Prešernovemu dnevu. Uvod v prireditve so naredili pevci MPZ Cirila Zajca iz Žužemberka, ki jih vodi Nina Zajec. Poslušalcem so se predstavili z lepo zapetimi pesmimi. Vse prisotne je pozdravil g. župan Franc Škufca in poudaril pomen kulture za naš narod. Ravna-

teljica šole Mira Kovač je učencem podelila nagrade, ki so si jih prislužili na šolskem literarnem in likovnem natečaju Himna in zastava šole Žužemberk. Sledila je glasbena pravljica S prijatelji je življenje lepše, ki jo je napisala Zvonka Struna.

Njena realizacija je zahtevala veliko truda nastopajočih in mentorjev. Pri izvedbi pravljice so pod vodstvom vseh strokovnih delavk PŠ sodelovali vsi učenci podružnice ter se izkazali kot igralci, pevci, plesalci, deklamatorji in povezovalci programa. Učenci so sodelovali tudi pri izdelavi scene. Za glasbeno spremljavo pravljice sta poskrbeli Nina Zajec in Zala Legan. V zaključnem delu prireditve so se predstavili mladi glasbeniki ansambla Boršt ter z ubranim petjem in igranjem navdušili gledalce.

Vsem nastopajočim gostom se lepo zahvalujemo za njihov prispevek, obiskovalcem prireditve pa za obisk. Prireditev je pokazala, da Slovence najbolj združi prav kultura.

■ Z. Struna

Učenje instrumentov tudi v Žužemberku

V Žužemberku se je od konca prejšnjega meseca mogoče učiti igranja na instrument. Izvajalci Glasbeni center Ad Libitum in kulturno umetniško društvo Glasbene muze so z dogovori pričeli lani jeseni, nato pa so po lepem odzivu na informativnem dnevu 29. februarja pričeli z delom.

Pouk poteka v prostorih OŠ Žužemberk v popoldanskem času. Občina Žužemberk, še posebej gospod župan, iniciativo močno podpirajo, prav tako vodstvo Osnovne šole in gospa ravnateljica. Navsezadnje je to velika dolgoročna naložba za kraj, ker bo učenje in igranje instrumentov gotovo pritegnilo lepo število otrok in upamo, da tudi kaj odraslih. Hkrati je staršem s tem, ko obstaja možnost učenja instrumenta v domačem kraju, prihranjen dragoceni čas za

vožnje dvakrat ali trikrat tedensko do glasbene šole v Novem mestu ali v Trebnju, zato izvajalci upajo na vsestransko razumevanje in nadgradnjo začetega, saj so to zametki glasbene šole Žužemberk. Trenutno se je mogoče učiti klavir, synthesizer, kljunasto flavto, violino in glasbeno teorijo, kmalu pa sledi še pouk kitare, električne kitare, harmonike, klarineta, prečne flavte, saksofona in še kaj, odvisno od interesa. Županova želja in prioriteta je ustanovitev pihalnega orkestra, čemur bodo v šoli sledili. Že kmalu pa bi radi ustanovili srednjeveški sestav baročnih flavt, tako da vabijo k vpisu tudi odrasle, mladino, študente ali samouke.

Dokazano je, da je ukvarjanje z glasbo izjemnega pomena za otrokov celovit razvoj in

v zgodnejših letih vpliva na kasnejšo večjo inteligenco (zlasti igranje instrumentov), v času pubertete pa zagotavlja mladostniku koristno zaposlitev v prostem času ter možnost izražanja čustev, da drugih pomembnih dobrih stvari glasbenega izražanja niti ne naštevamo.

Zainteresirani se lahko vpišejo k zgoraj omenjenim instrumentom, ki se jih trenutno poučuje. Šolo vodi pianistka in profesorica glasbe Maja Tajnšek, specialistka klavirja, pedagogi pa bodo poleg nje uveljavljeni glasbeniki in strokovno dobro podkovani in zagnani kader.

Informacije in prijave na el. naslov kudglasbene.muze@gmail.com ali na telefonski številki 041 672 607.

■ Marija Rijavec za KUD Glasbene muze

Zvezdogled na OŠ Prevole

Na OŠ Prevole je v torek popoldne, 15. 12. 2015, potekal tehniški dan pod naslovom Zvezdogled. Vključeni so bili vsi učenci od 1. do 9. razreda. Razdeljeni so bili v tri skupine po triadah. Vodili pa so jih izkušeni demonstratorji, nekateri med njimi profesorji fizike. Tehniški dan smo pričeli z opazovanjem Sonca (sončeve pege) skozi različne teleskope (H-alfa teleskop, teleskop s filtrom). S seboj so pripeljali planetarij, ki so ga postavili v telovadnici šole. Mehanski planetarij je zamenjal digitalni, ki omogoča virtualno izkušnjo, kjer je opazovalec v središču dogajanja (let skozi kroglasto kopico, galaksijo, Saturnove obročje, nad kraterji Lune ipd.). Vse predstave v planetariju in delavnice so bile usklajene z učnim načrtom in prirejene starosti učencev. Tu so bili učenci najbolj zadovoljni, saj je bila to zanje popolnoma nova izkušnja. Sledilo je multimedijско predavanje o osončju in astronomska delavnica – izdelovanje in spuščanje raket. Tudi pri tej delavnici učenci niso mogli skriti navdušenja, posebno učenci prve in druge triade. Okoli 18. ure pa smo tehniški dan zaključili z opazovanjem Lune s teleskopi.

Učenci so tako odšli domov obogateni z dodatnim poznavanjem astronomije in z novimi izkušnjami na tem področju.

■ Učiteljica Jerneja Lovšin Dodič

Sredi decembra smo imeli na šoli v popoldanskem in večernem času zelo zanimiv tehniški dan. Obiskali so nas poznavalci vesolja in planetov, fiziki, ki so nas popeljali v to prostranstvo vesolja, ki skriva še mnogo ugank.

Učenci opazujejo sonce skozi teleskop

Najprej smo s profesionalnim teleskopom zunaj opazovali sonce, šteli pege na njegovi površini in se s preprosto formulo naučili računati sončevo aktivnost glede na število vidnih peg. V učilnici smo nato poslušali predavanje o posameznih planetih in pojavih v vesolju, zlasti pa veliko novega izvedeli o našem planetu Zemlja.

V naslednji delavnici smo po skupinah izdelovali rakete iz plastenk, ki so pod vplivom tlaka iz tlačilke poletele preko pet metrov visoko in dosegle dolžino obeh igrišč pred šolo.

V telovadnici pa je bil postavljen planetarij, v katerem nam je strokovnjak za astronomijo s pomočjo diaprojekcije predstavil zvezdno nebo, ozvezdja, astrološka znamenja, galaksije, črno luknjo in ta del je bil še posebej zanimiv, ker nam

je dal veliko spodbud za razmišljanje o majhnosti človeka in pomenu obstoja v tej neskončnosti.

Naša zadnja postaja je potekala zunaj pod temnim večernim nebom, kjer smo zopet preko teleskopa opazovali naš edini naravni satelit – Luno, natančno smo videli njene kraterje, doline, gorovja, tako rekoč s prostim očesom.

Vse te aktivnosti so nam ustvarile enkraten, neponovljiv in čudovit dogodek, poln novih znanj, podatkov in informacij. Tako so naše polne glave zvečer, ob zadnjem pogledu na Luno, o kateri sedaj vemo veliko več, odšle z mislimi v vesolje, med zvezde in planete ter vse do jutra breztežno stnno potovale po mogočnih galaksijah.

■ Anja Grden, 9. r.

Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku

Misel »Kultura sem jaz, si ti, smo mi vsi« je bila vodilo letošnje prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku – Prešernovem dnevu.

V dopoldanskem času smo pripravili prireditev za učence OŠ Žužemberk, v večernih urah pa za krajane.

V programu so nastopili učenci OŠ Žužemberk, male baletke iz Baletnega društva Labod in Mešani pevski zbor Žužemberk. Prireditve je bila prepletena z različnimi točkami: deklamacijami, recitacijami, igranjem na glasbila, petjem, plesom, dramsko igro. Podeljene so bile tudi nagrade za šolski literarni in likovni natečaj z naslovom Himna in zastava OŠ Žužemberk. Posebno pozornost smo namenili učiteljici glasbene umetnosti Nini Zajec, dobitnici Prešernove nagrade Univerze v Ljubljani.

Vse točke so bile izpeljane na visokem nivoju, za kar so zaslužni nastopajoči in seveda njihovi mentorji. Obe prireditvi je spretno vodila Blanka Perpar. Vezno besedilo je napisala Jana Mrvar.

Po večerni prireditvi je bila odprta razstava likovnih del Adele Margite Petan in Joanne Zajac Slapničar z naslovom Barve življenja. Adela Margita Petan je bila tudi gostja prireditve. Vse zbrane je prisrčno pozdravila ter predstavila svoje delo. Ravnateljici se je zahvalila za priložnost, da tudi krajanom Žužemberka predstavi svoje slike, prav tako tudi Maji Mlakar, ki se že vrsto let trudi na področju likovne umetnosti in v naše kraje pripelje znane likovne ustvarjalce.

■ Jana Mrvar, Fotografije: FOTO Maver

Vrtec Žužemberk vabi na predstavo **Tri muce** v izvedbi vzgojiteljic enote Jurčičeva ulica, ki bo v četrtek, **7. 4. 2016, ob 17.00 v prizidku telovadnice OŠ Žužemberk.**

Igrica je primerna za predšolske otroke. Prostovoljni prispevki obiskovalcev bodo namenjeni nakupu didaktičnih pripomočkov.

Vljudno vabljeni na prijetno doživetje v deželo Mucarijo.

Zaključek leta na OŠ Prevole

V sredo, 23. 12. 2015, smo imeli na OŠ Prevole kulturni dan, na katerega vedno povabimo tudi starše in druge krajanje, da se skupaj sproščeno in veselo poslovimo od starega leta. Najprej so imeli učenci po starostnih skupinah zabavo s plesom in z družabnimi igrami, mlajši tudi ogled filma, pa medsebojno obdaritev, ob kateri otroci zelo uživajo, temu pa je sledila prireditev na temo božično-novoletnih praznikov. Program smo popestrili še s predavanjem za starše in otroke.

Predaval je gospod Andrej Pešec, univ. dipl. politolog, ki kot zunanji sodelavec in svetovalec sodeluje z vzgojno-izobraževalnimi centri, mladinskimi ustanovami, družinami, posamezniki, podjetji in javnimi zavodi iz Slovenije, Hrvaške, Srbije in Velike Britanije. Že več let proučuje starodavno modrost in skrivnosti vseh vrst odnosov, duševno zdravje, umetnost vzgoje, poučevanja in dela z mladimi, razvoj karakterja, družinsko psihologijo, celostno zdravje, samoozdravljenje, odvisnosti, karierno usmeritev in osebnostno rast ter naravne zakone. Z ljudmi dela tako individualno kot skupinsko. Nekatere izmed njegovih tem so: Kako odkriti poklic, ki nam je pisan na kožo? Skrivnosti vzgoje, družinskih odnosov in psihologije mo-

ških in žensk. Kako odpraviti lenobo, strah in depresijo? Kako spremenimo svoje navade? Čudežna moč žensk. Kako do mirnega uma in kreativne inteligence? Samozavest in samopodoba. Kriza identitete. Kako do odločnosti in neustrašnosti? Kako najti pravo ravnovesje? Načela svobodne volje. Zakaj se slabe stvari dogajajo dobrim ljudem? Živeti dobro ni protizakonito, kakšna so pravila? Predavanja so polna praktičnih primerov, zabavnih prispevkov, modrosti, osebnih izkušenj in preverjenih ter praktičnih rešitev na vseh področjih našega delovanja.

Tako smo slišali kar nekaj nasvetov, kako skupaj z družino, prijatelji, sosedi preživeti ne samo te praznike, ampak vsakdanjike. Je pa res, da se odnosi največkrat skrhajo ravno v prazničnih oziroma prostih dneh, ko drug od drugega pričakujemo morda preveč. Poleg tega pa smo obremenjeni še s pripravami na praznik in tako se prevelika pričakovanja in bombardiranje s strani medijev o popolnosti spreobrnejo v stres, ta pa privede do slabe volje in sporov. A za srečo in zadovoljstvo ne potrebujemo kup šare iz trgovin in obloženih miz, ampak medsebojno spoštovanje, nasmeh, prijazno besedo, sprejemanje in ljubezen in tega ni v trgovinah.

Kdor pozna znanost o odnosih, ve, kako živeti. "Inteligentni težave rešujejo, geniji jih preprečujejo." (A. Einstein)

■ Jerneja Lovšin Dodič, OŠ Prevole

Šola v naravi-Cerkno

Narava se je že začela spreminjati v najlepše rumeno rjave odtenke, ko smo se s tretješolci z Dvora, iz Šmihela in Žužemberka odpeljali v CŠOD Cerkno. Naš glavni cilj je bil plavalni tečaj. Ob prihodu v dom so nas lepo sprejeli. Namestili smo se v lepe, nove sobe. Takoj po okusnem kosilu smo začeli s plavalnim tečajem. Razdelili smo se v skupine po predznanju. Cel teden smo vadili prsno plavanje, kravl, potapljanje, skoke na noge in glavo. Zadnji dan so naše znanje preverili in ugotovili, da smo vsi dosegli cilj 3. razreda, to je preplavati 35 metrov.

Poleg plavanja pa nas je čakalo še veliko zanimivih dejavnosti. Raziskovali in spoznavali smo Cerkno, reševali naloge orientacije, tekmovali v foto lovu, delali poizkuse z vodo, širili svoje znanje o ekologiji, se preizkusili v gledališču, si ogledali zelo zanimiv muzej o pustnih maskah in bolnici Franji,....

Svoje vtise smo vsak dan pridno beležili v dnevnike. Seveda nismo pozabili na starše in smo jim napisali razglednice.

Z veseljem smo pričakovali zadnji dan našega bivanja. Malo zato, ker nas je že močno dajalo domotožje, malo pa zato, ker smo se odpeljali pogledat BOLNICO FRANJO. Prevzela nas je narava, skrivna globel ob potoku in kar predstavljali smo si, kako so po njem nosili ranjence in s tem zakrili sledi. Barake so na nas naredile prav poseben vtis, predvsem pa še predmeti, ki so v njih razstavljeni. Po ogledu smo se utrujeni, a polni vtisov odpeljali v Žužemberk. Tu so nas že čakali starši in kar nismo mogli ugotoviti, kdo je koga bolj pogrešal. ŠVN pa nam bo ostala v res lepem spominu.

■ Alenka Pavlin, OŠ Žužemberk

FS

AVTOPRALNICA

Žužemberk

Telefon: (07) 38 85 500

(07) 38 85 505

www.fs-prevozi.si

**OSNOVNO PRANJE,
VOSKANJE,
PRANJE PODVOZJA**

**PRANJE OSEBNIH
AVTOMOBILOV,
TOVORNIH VOZIL
IN AVTOBUSOV**

Naši občani praznujejo!

Olga Drevenšek

Olga Drevenšek je dne 18. 2. 2016 praznovala svoj visoki življenjski jubilej – 80 let.

Rojena je bila v vasi Kuželjevec pri Zagradcu v družini z 11 otroki, kot najmlajša v družini. Od vseh sedaj živi samo še sestra Pepca, pa še ta je v tujini.

Po končani osnovni šoli je šla v šolo za medicinske sestre, in sicer v Maribor, ker druge take šole ni bilo. Ko je končala s šolanjem, se je zaposlila kot medicinska sestra v Straži pri Novem mestu, kjer je delala eno leto, po tem času pa je bila razporejena na delo v Žužemberku kot patronažna sestra. Tu je delala vse do upokojitve.

Že v času šolanja v Mariboru je spoznala svojega bodočega moža Rudija, ki se je preselil v Žužemberk, in se z njim poročila leta 1959.

Jubilanti – 80 let

V zakonu je rodila dve hčerki: Anito in Darjo, ki sta jo obdarili s številnimi vnuki: Anita – 3, Darja – 8. Med tem časom pa sta si zgradila tudi novo stanovanjsko hišo v znanem Iskrinem naselju, kamor sta se preselila z družino.

Oba z možem z veseljem delata v vinogradu, kjer imata majhno zidanico in večino letnega časa preživita tam. Hčerke so ju razveselile s številnimi vnuki (11) in pravnuki (8), ki jima s svojimi obiski razveselijo marsikateri dan. Vnuk Aljaž z družino pa živi v hiši.

Člani DU Žužemberk smo jo ob njenem visokem jubileju obiskali, zaželeli še veliko zdravja v krogu številnih najdražjih domačih in da bi se nam še kdaj pridružila pri različnih srečanjih ter jo skromno obdarili.

■ Tajnica DU Žužemberk: Tinca Cajnko

Jubilej Štefke Vovk

Navada je, da predstavniki Občine Žužemberk in Rdečega križa obiskujejo jubilate, ki so dopolnili okrogle obletnice. V ponedeljek, 28. decembra, je bil še posebej prazničen dan za Štefko Vovk, po domače Dolenčevo z Jame pri Dvoru, ki je praznovala častitljivo 90-letnico. Na njenem domu jo je obiskal župan Franc Škufca z delegacijo občinskih mož in s predstavnicama tukajšnjega Krajevnega odbora Rdečega križa-predsednico Marijo Legan in Marto Repar. Njena življenjska pot je bila, kot za številno njeno generacijo, težka in preizkušena. Na Dvoru se je izučila za šiviljo in spoznala moža Romana. Dolga leta sta živela in delala v Ljubljani, po upo-

kojitvi pa sta se oba preselila v domačo, prenovljeno hišo na Jami. V zakonu sta se jima rodila dva otroka: hči Zdenka in sin Roman. Oba sta ustvarila družine in jo obdarila s tremi vnuki in petimi pravnuki. Pogovor s čilo jubilatko, ki res skriva leta, je stekel ob obloženih mizi in dobri vinski kapljici. Štefka ima še zmeraj izjemen spomin na minula leta, rada kuha, šiva, kvačka in si krajša čas z branjem časopisov in knjig. Njeno bogastvo so njeni vnučki in pravnuki, s katerimi se zelo rada sreča, pravo družinsko snidenje pa je bilo prav v gostišču na Pajčni, kjer so ji ob jubileju nazdravili in zaželeli še vrst zdravih let.

■ S. Mirtič

Jubilanti – 90 let

Jože Klun

3. marca je svoj častitljivi jubilej 90 let praznoval Jože Klun iz Drašče vasi. Ob tem prazniku so mu še veliko zdravja, dobre volje in še tako mladostnost, ki jo kaže zaželeli Krajevni odbor RK iz Šmihela pri Žužemberku

Jubilanti – 90 let

s predsednico Silvo Papež ter župan Franc Škufca z delegacijo.

Jože se je rodil 3. marca 1926 v Bušči vasi pri Cerkljah na Dolenjskem, kjer se še danes nahajajo tako imenovane Klunove toplice z izjemno zdravilno termalno vodo. Njegovo odraščanje je zaznamovala 2. svetovna vojna in izgnanstvo, saj so celotno družino očeta, mater, Jožeta in pet sester odpeljali v internacijo, kjer so preživeli 3 leta. Po koncu vojne so se vrnili domov na popolnoma opuščen in izprazenjen dom. Po prihodu je kmalu nato Jože odšel še na služenje 3-letnega vojaškega roka nato se je zaposlil ter ob delu opravil šolanje ter svojo poklicno pot zaključil kot učitelj praktičnega pouka.

V Draščo vas se je preselil naključno. Kupil je nekoliko zapuščeno domačijo in jo s svojim delom urejal in dograjeval. Kljub svojim častitljivim letom je Jože zelo čil in še povsem sam skrbi zase, žena in sin pa ga redno obiskujeta. Najbolj pa pogreša vožnjo z svojim avtomobilom, saj zaradi bolečin v kolenih nima več voznškega dovoljenja.

■ Vladimír

Na Hribu pri Hinjah praznovali

Martina Šporar je 6. marca dopolnila 90 let

Martina se je rodila na Selih pri Ratežu. Pozneje je živela na Ratežu, kjer je preživela tudi obdobje druge svetovne vojne. Pri štirinajstih letih je pričela delati v trgovini in se izučila za trgovko. Pri 22 letih je prišla na Hrib in se poročila. Na pogorišču domačije sta z možem zgradila novo hišo. Ko sta gradila hišo, sta že pričela razmišljati o neki dejavnosti, ki bi kraju koristila. Dogovorila sta se, da spodnji del prostora namenita trgovski dejavnosti. Pod okriljem Kmetijske zadruge sta tako omogočila odkup pridelkov in s tem izboljšanje gmotnega položaja prebivalcem. Do upokojitve je delala kot poslovodkinja.

Rodila je dva sina. Na domačiji je ostal Franc, drugi sin Marjan pa si je zgradil hišo na Malem Slatniku. Z možem sta dočakala dve vnukinji. Po smrti moža pa se je veselila še štirih pravnukov, ki jo pomlajujejo. Vesela je, ker sin in snaha zanjo dobro skrbita in ji lajšata tegobe zrelih let.

Martino smo člani Društva upokojencev Dvor, župan Franc Škufca z delegacijo in s predsednico Faniko Pečjak KO RK Hinje obiskali v ponedeljek, dan po veselem dogodku. V hišo sta nas pospremila sin in snaha. Slavljenka nas je sprejela z nasmehom, kar nam je dalo občutek, da ima kljub letom v sebi še vedno mladostno zagnanost. Podarili smo ji šopka in skromni darili. Ob klepetu in prigrizku smo izvedeli marsikaj iz njene preteklosti. Kljub letom uporablja le nekaj tablet, ki jih danes predpišejo

Jubilanti – 90 let

zdravniki mlajšim od nje. Prijeten klepet bi še kar nadaljevali, če se ne bi stemnilo in je pričel naletavati sneg.

Ob koncu obiska smo se zahvalili za pogostitev, ji zaželeli zdravja v prihodnjih letih in zagotovili, da se kmalu ponovno srečamo.

■ Dušan Mikec

Jubileji članov Društva upokojencev Dvor

Konec leta 2015 in januarja 2016 smo člani vodstva DU Dvor obiskali člane, ki so praznovali. Prav poseben praznik je bil v Mačkovcu nad Dvorom, kjer sta zakonca Kužnik praznovala biserno poroko. Na Hinjah je praznoval Ivan Kranjc, ki je dopolnil 91 let, na Selih pri Ajdovcu pa Marija Gnidovec 93. rojstni dan.

BISERNI JUBILEJ

Marija in Feliks Kužnik sta 6. januarja 2016 obeležila biserno poroko. Čeprav tega nista obežala na veliki zvon in odšla na poroko, sta priredila slovesnost in medse povabila bližnje.

Mož Feliks se je rodil 1931 v Trebči vasi kot najmlajši izmed šestih otrok. Pri mojstru Janezu Mohorčiču iz Žužemberka se je izučil za krojača in se leta 1949 zaposlil v Ljubljani v Veletekstil. Bil je vzorčni krojač in eden boljših tudi v obratu, ki je v tistih časih slovel z izjemnimi kroji in bil moderno naravnani. Žena Marija (Marica) je bila rojena leta 1936 v Trzinu kot najmlajša izmed štirih otrok. Po končani osnovni šoli se je zaposlila kot delavka v tovarni električnih aparatov Elma in pozneje v tiskarni Slovenija. Spoznala sta se na poroki Feliksovega prijatelja in se zatem kmalu poročila. Živela sta v najemniškem stanovanju. Rodila sta se jima hčerka Mojca, ki

bo letos praznovala 60-letnico, in sin Daniel, ki je dopolnil 47 let. Obdarila sta jo z dvema vnukoma in dvema vnukinjama ter enim pravnukom in eno pravnukinjo. Sanje, da imata svoj dom, so se jima je uresničile, ko sta v Mačkovcu kupila hišo in jo temeljito preuredila. Feliksu se je ob obnovi porodilo veliko tehničnih izboljšav, ki jih je s pridom uporabil. Kljub zdravstvenim težavam je vedrega obraza in se zna nasmejati. Z ženo sta zadovoljna, ker sta se odločila, da se iz Ljubljane preselita v Suho krajino, saj občudujeta reko Krko, ki vijuga v dolini pod hišo.

Delegacija Društva upokojencev Dvor in občine ju je obiskala dva dni po lepi obletnici. Vesela sta bila obiska. Ob prigrizku smo se pogovorili o marsičem in obudili spomine na pretekli čas, ki hitro teče. Obveznosti se pač ne moremo izogniti in morali smo se posloviti. Zahvalili smo se jima za postrežbo in zaželeli zdravja v prihodnjih letih.

91 LET IVANA KRANJCA

Na Hinjah na številki 36 živita zakonca Kranjc. Mož Ivan je 23. decembra 2015 dopolnil 91 let. Ni mi sicer znano, da bi bil na našem področju še starejši moški. Na pogled bi človek dejal, da to ne drži, a je tako. Še vedno vozi avto in opravlja vsa hišna in vsakodnevna opravila. V teh letih je sicer normalno, da se dogodi, da se kakšen dan počuti malo slabše, a ni hujših težav.

Ivana smo na domu obiskali člani Društva upokojencev točno na njegov rojstni dan. Na vrtu, pred hišo nas je dočakal, kjer smo mu tudi izročili darilo in mu stisnili roko za tak lep jubilej. Bil je vesel, da smo ga obiskali. Povabil nas je v

kuhinjo, kjer je žena pripravila bogat prigrizek in ponudila pijačo, ki jo je pridelal najmlajši sin, ki živi na Primorskem. Tu smo se zadržali kar nekaj časa, saj smo poklepetali o marsičem. Zakonca sta skupaj doživela veliko prijetnih, a tudi slabih trenutkov. Zadovoljna sta, ker jima zdravje še vedno dobro služi, čeprav je večkrat potrebno obiskati zdravnika. Dokler ima Ivan še voziško dovoljenje, je kar v redu, a ne ve, kako bo, če voziškega dovoljenja ne bo mogoče več podaljšati.

Lahko bi še kar klepetali, a potrebno se je bilo posloviti. Zahvalili smo se zakoncema za prijeten klepet in postrežbo, jima stisnili roko in zaželeli še vrsto let v zdravju in zadovoljstvu.

93 LET MARIJE GNIDOVEC

Marija Gnidovec s Sel pri Ajdovcu je 2. januarja 2016 praznovala svojo 93. pomlad.

Člani Društva upokojencev smo jo obiskali teden za tem, saj je bilo vreme takrat slabo in tudi obiski domačih so v prvi vrsti. Pred hišo nas je pričakal sin Marjan, ki skrbi zanj. Pospremil nas je v spalnico, kjer je že čakala slavljenka. Sedela je na postelji, ob njej pa bergli, ki ji pomagata pri hoji po hiši. Pred leti je padla in od takrat dalje rabi pomoč. Sin Marjan skrbi

zanj, kuha in pere. Ima pa tudi urejeno pomoč na domu, saj jo vsak dan obišče delavka Centra za socialno delo, jo uredi in preobleče. Čeprav ima težave, je bila vesela, ker smo jo obiskali. Izročili smo ji darilo in šopek ter ji čestitali za rojstni dan.

Ob klepetu smo posedeli in se pogovarjali, nato smo se poslovili in ji zaželeli še vrsto let ter zdravja.

■ Dušan Mikec

RAZPORED CEPLJENJA PSOV PROTI STEKLINI V OBČINI ŽUŽEMBERK

TOREK 12.04.2016

8.00	BREZOVA REBER
8.30	VELIKI LIPOVEC
9.00	AJDOVEC
9.30	PODLIPA
10.00	SREDNJI LIPOVEC
10.30	TREBČA VAS
10.45	SADINJA VAS
11.00	VINKOV VRH
11.30	DVOR
12.15	GORNJI KOT
12.30	DOLNJI KOT

ČETRTEK 14.04.2016

8.00	PODGOZD
8.30	JAMA
9.00	VELIKO LIPJE
9.15	MALO LIPJE
9.30	GRADENC
10.00	PLEŠIVICA
10.30	BUDGANJA VAS
11.00	ŽUŽEMBERK (desni breg)
12.00	ZAFARA
12.30	ŽUŽEMBERK (levi breg)

SREDA 13.04.2016

8.00	STAVČA VAS
8.30	LAŠČE
9.00	LOPATA
9.30	SELA (Hinje)
9.45	VRH (Hinje)
10.15	VISEJEC
10.45	RATJE
11.15	PREVOLE
11.30	ŽVIRČE
12.00	PLEŠ
12.15	HINJE

PETEK 15.04.2016

8.00	PRAPREČE
8.30	VRHOVO
8.45	GORNJI KRIŽ
9.15	ŠMIHEL
9.45	KLEČET
10.00	DRAŠČA VAS
10.30	DEŠEČA VAS
11.00	CVIBELJ
11.30	REBER
12.00	ZALISEC

CENA CEPLJENJA: 31,42 EUR

CENA označitve, izdaje potnega lista in registracije: 29,90 EUR
Za registracijo mladiča potrebujemo tudi številko mikročipa matere!

Cepljenje lahko opravite tudi v ambulantni Novo mesto (tel.: 07/ 393 47 51) vsak delavnik od 7.00 do 19.00 ure, ob sobotah od 7.00 do 11.00 ure.

Pri cepljenju imejte s seboj EMŠO lastnika psa, ki je obvezen podatek v centralnem registru psov. Za cepljenje in čipiranje mladičev je obvezen podatek o poreklu matere.

Odjava psa se zaračunava v vrednosti 10,08€.

Več informacij na tel št.: 07/393 47 40 Novo mesto, 07/ 308 73 19 Žužemberk (med 7.00 in 8.00 uro)

Vir: <http://veterina-nm.si/male-zivali/nasveti-male-zivali/110-cepljenje-psovprotisteklini2016>

TRGOVINA PLAMEN

Nudimo vse vrste sveč:

- nagrobne, ● krstne, ● čajne, ● dekorativne.
- dišeče, ● vrtne, ● proti mrčesu,

Dodatna ponudba:

- žalni zavitki,
- umetno cvetje,
- žalne in rojstnodnevne voščilnice,
- priložnostna darila.

Delovni čas:

Pon - pet:

8:00 – 11:00 in 14:00 – 17:00

Sob: 8:00 – 11:00

Ned: zaprto

☎ **041 804 101**

Obiščite nas na **Grajskem trgu 27 v Žužemberku** – nekdanja Hotko trgovina.

www.facebook.com/trgovinaplamen

www.svecarstvo-perko.si

Perko A d.o.o., Trgovina Plamen, Grajski trg 27, 8360 Žužemberk

VABILO NA ELEKTRONSKI VNOS ZBIRNE VLOGE 2016

Elektronski vnos zbirnih vlog *poteka letos od 29.02.2016 do 06.05.2016 v pisarni Izpostave Trebnje, Temeniška pot 1, 8210 Trebnje. Vlagatelji ste v mesecu februarju že prejeli vabilo z uro in datumom vnosa (abecedni vrstni red vasi A - Ž). V primeru, da vabila niste prejeli oz. uveljavljate ukrepe kmetijske politike prvič, se obrnite direktno na nas na telefonsko številko 07/ 34 60 673; 051 692 401 (Polonca Seničar).*

PRED PRIHODOM NA VNOS OBVEZNO PREVERITE:

- **GERK-e**, (prevzem ali oddaja površin) ter uskladite rabo kmetijskih zemljišč z dejansko rabo v naravi na Upravni enoti Novo mesto (07/ 39 39 190, 07/ 39 39 159, 07/ 39 39 189, 07/ 39 39 182, 07/ 39 39 167)
- **ZAHTEVE ZELENE KOMONENTE** (kmetije nad 10 ha njivskih površin – diverzifikacija kmetijskih rastlin - lahko prva kultura zavzema največ 75%, druga pa 25 % njivske površine, kmetije nad 15 ha njivskih površin morajo izpolnjevati tudi zahteve površin z ekološkim pomenom (površine v prahi, setev rastlin ki vežejo dušik, dosevki, posevki 2 vrst rastlin).
- **PLAČILA ZELENE KOMONENTE DOBIJO VSE KMETIJE**, ZAHTEVE IZ NJE PA IZPOLNjujejo SAMO KMETIJE NAD 10 OZ. 15 HA NJIVSKIH POVRŠIN.
- **KMETIJE, VKLJUČENE V KOPOP program in EKOLOŠKE kmetije**, morajo pred oddajo zbirne vloge imeti v aplikacijo vnesen posodobljen program aktivnosti (analize tal, gnojilne načrte v primeru gnojenja z mineralnimi gnojili, sestavljen 5-letni kolobar – ukrep Poljedelstvo in zelenjadarstvo) v primeru, da so se površine pod ukrepi povečale oz. zmanjšale. Vključevanje v ukrepe KOPOP je možno le še v letu 2016.

S SEBOJ OBVEZNO PRINESITE:

- ZBIRNO VLOGO 2015, ZAPISNIK UE
- BANČNO KARTICO, GSM ŠTEVILKO in naslov E- POŠTE
- Podatke o POSEJANIH KULTURAH NA NJIVAH
- V PRIMERU KOPOP PROGRAMA – PAS – UŠESNE ŠT. ŽIVALI

NOV UKREP DOBROBIT V GOVEDOREJI – PAŠA:

Pogoji:

- paša najmanj 2 GVŽ,
- neprekinjena paša 120 dni v obdobju od 1. aprila do 15. novembra,
- govedo lahko prenočuje v hlevu, krave molznice pa se morajo pasti vsaj 1 čas
- med jutranjo in večerno molžo,

- koprolška analiza blata na parazite,
- vodenje dnevnika paše,
- kmetije, ki se odločite za ta ukrep, ob vnosu zbirne vloge obvezno prinesite
- seznam z ušesnimi številkami živali, za katere se ukrep uveljavlja,
- plačilo 53,40 EUR/GVŽ.

Koprolška analiza mora biti za govedo, ki je na dan vnosa zahtevka starejša od šestih mesecev, opravljena najpozneje 14 dni pred začetkom paše v letu vlaganja zahtevka. Za teleta, ki so na dan vnosa zahtevka stara do vključno šest mesecev, pa je koprolško analizo potrebno izdelati v obdobju od začetka paše do 60. dne po začetku paše. Vzame se povprečen vzorec blata znotraj posamezne kategorije, če je v vsaki kategoriji do 20 živali. Analiza in morebitno zdravljenje mora biti zavedeno v hlevski knjigi. Za analizo blata se obrnite na vašo veterinarsko postajo.

Roki so vezani na datum začetka 120 dnevnega obdobja paše, ki se prijavi na zahtevku za plačilo ukrepa DŽ - govedo. Datum začetka paše mora biti enak ali večji od 1. 4. 2016 ter hkrati enak ali večji od vnosa živali na zahtevek DŽ-govedo.

PROSIMO VAS, DA SI ZA VABLJENI TERMIN VZAMETE ČAS IN SE DRŽITE RO-KOV. BREZ TEHTNEGA RAZLOGA VAS NE BOMO PRESTAVLJALI OZ. VAM BOMO LAHKO ZAGOTOVILI VNOS PO REDNEM ROKU - to je po 7.5.2016.

VSAK ZAMUDNI DAN PREDSTAVLJA 3% znižanje plačil za plačilne pravice in 1% znižanje plačil za ostale vloge (KOPOP, EK, OMD) na delovni dan.

Uradne ure v dežurni pisarni v Žužemberku bodo zopet od 11.05.2016 dalje, in sicer vsako sredo od 8. - 12. ure.

KGZS-Zavod NM izpostava Trebnje

■ Polonca Seničar, kmetijska svetovalka

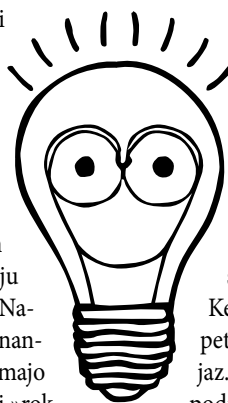
»Mali« okviri »velikih« ljudi

Iphoni menjajo dobre knjige. O seksu se ne govori. Kulturi se odžira še zadnje cekine. Vsi smo pretirani individualisti. Ups! Izzivam družbo ali ji postavljam ogledalo? Nam postavljam ogledalo, saj sem vendar ponosen otrok 21. stoletja. Nasičen s preventivo in naučen definicij o svobodi, demokraciji, v sebi pa najbolj ukalupljeno bitje. Vsi smo. Izjalovili smo najbolj pristne trenutke in našli srečo v lastnem uspehu, sredi betonskih zidov, ponosni na svoja polikana življenja. Ne obsojam, saj živimo v svobodni deželi, kjer vsak posameznik odgovarja za svoja dejanja, ali pač ne? Odgovorite si sami, ni v moji moči spremeniti sistema, lahko pa uporabim svoje besede, da se mu upiram, dokler bo v obdobju demokracije prisoten pojem »svoboda govora«. In kot mlad človek imam neverjetno veliko prednost, ker lahko svoje mnenje izražam na kakršenkoli način, in ker sem v »kritičnih letih«, je vsaka, še tako čista resnica le odsev mojih let in temu primerne razmišljanja.

Biti kritičen do naše vlade, ministrov, je danes »in«. Je pravzaprav edinstvena priložnost nezado-

voljnih Slovencev, da krivijo nekaj ali nekoga za svoj neuspeh. Ja, tudi jaz velikokrat spadam v to škaflo. Nekaj pa mi pravi, da situacija, v kateri se nahaja država, ni poglobitveni razlog za nezadovoljstvo družbe. Če pogledam širše, je problem v, že zgoraj omenjenem, pretiranem individualizmu. Po mojem mnenju pa je ta posledica odtujitve naravi. Naravna vegetacija je nekaj tako fascinantnega. Krog se ponavlja. Življenja imajo namen in, če se grobo izrazim, tudi »rok trajanja«. V naravi ni plastičnih operacij in botoksa. Ne, drage dame. Grde gube so posledica naših izkušenj in zato čudovite. In v naravi se vse povezuje, eno brez drugega ne obstaja. Mi pa na to pozabljamo. Vsak čaka na svojih 5 minut slave, v čemer ne vidim nič slabega. Ampak delovati zgolj za to? Biti in ne živeti?

Način življenja je danes pač tak, da je bolje imeti osojno stran srca, kot možganov. In to me žalosti.

Zaradi tega članka se ne bo nič spremenilo. Mogoče se bo zamislil človek. Spremembe pa so nemogoče. Pregloboko smo zabredli. Mogoče sem obstala v času otroških idealov in mogoče je vredno razpravljati o tem. Ker se večina staršev trudi svojega otroka usmerjati na »pravo pot«, četudi jo začrtajo oni sami. In vrtimo se v začaranem krogu. Ker pa smo tako navajeni te sodobne centripetalne sile egoizma, se vrtimo naprej. Tudi jaz. Prav nič nismo mladi inovativni na tem področju. Tega se zavedam in ne krivim naših staršev. Ker ima vsak izmed nas možnost drugačnega pogleda na življenje, sebe samega in logične posledice spremembe. V tem smo vsi enaki. Kajti premostiti ovire, s katerimi se seznanja družba, torej biti najprej Človek, je lastnost modrega človeka. In modrega človeka ne naredi kravata. Izoblikuje se skozi nenehno rast in učenje.

In kam boste po prebrnem stlačili mene? Spadam v generacijo X, Y, mogoče Z?

■ Nika Vidic

70. letnica bombardiranj Žužemberka 5.del

Bombni napadi letal med drugo svetovno vojno so v Žužemberku naredili veliko škodo, pri tem pa je najbolj trpelo nedolžno prebivalstvo. Pri tem so izgubljali premoženje, streho nad glavo in svoje najbližje. Ob uničevanju pomembnih vojaških ciljev, hiš in gospodarskih poslopij je bombardiranje terjalo tudi veliko človeških žrtev. Spomini na te dogodke so po mnogih letih še vedno boleči in trpki.

»Bil je čas brez pouka v šoli, poletje brez sonca, krvavi dež, strele z jasnega neba, to je bil dan 25. julija 1943, ko so italijanska letala brez milosti metala zažigalne bombe po Žužemberku, ena izmed njih je padla na Škrbetov senik poleg naše drvarnice,« se spominja Ivanka Kuhelj Lazar. Bomba je prodrla do skladišča petroleja, last trgovine Konsum, kjer je bila zaposlena Julijana Škrbe, sestra lectarja Škrbete, Kuhljevega sosesa. »Silovit ogenj je zajel senik, drvarnice in posegel na lesene ganke. Ognjeni zubljji so hitro segli do ostrejšij, ki so se naglo zrušila tako s Smrketove, Kuhljeve, Škrbetove hiše in s Konsuma, ki se je držal Škrbetove hiše. Ker so s farovškega hriba metali vodene bombe, da bi pogasili mogočne plamene, je bilo težko reševati iz gorečih hiš, pa tudi tramovi ostrejšij so padali med cerkvico sv. Jožefa in verigo gorečih hiš«.

Letalskih napadov se živo spominja tudi **Milena Plut, roj. Smole**. »Ob napadu nemških štuk, ki so ob napadu spuščale predirljiv zvok, smo bežali v vinsko klet,« je dejala in dodala, da je bilo ob teh napadih tudi več civilnih žrtev, več jih je bilo ubitih v Jagrovi hiši. Zaradi napadov so se preselili v Košičkov mlin, kjer so kuhali in spali. »Hudo je bilo tudi ob napadu na most, takrat sem prala perilo. Bomba je zgrešila

most in padla v vodo. Zasmrdelo je po žveplu, bomba pa je hudo ranila partizana v nogo in so mu jo morali amputirati. Med vojno smo morali kopati tudi obrambne jarkove, ena je kopala s krampom, druga pa z lopato. Bombe so bile velike kot »prašič«, ena bomba je priletela v vogal hiše in ga odnesla, na srečo ni eksplodirala in je ostala cela.«

Požun Francišek Karel, Žužemberk:

Frančišek Karel Požun je sin Franca Požuna, glasbenega talenta, ki so ga med obema vojnama prištevali med najboljše organiste v ljubljanski škofiji. Pomemben je bil tudi kot skladatelj cerkvenih zborovskih skladb in kot zborovodja je deloval v Žužemberku. Požunova življenjska pot se je končala tragično. 8. maja 1942 so ga ubili partizani v avtobusu blizu Zagradca. »Najhujša obdobja bombardiranja sem preživel v Ljubljani, kjer sem hodil v klasično gimnazijo. Imel sem tudi dva brata in tri sestre. Bili so res grozni časi in smo se pogovarjali le, kako bomo preživel. Spomnim se, da smo se skrivali tudi v Mlakarjevi kleti, bombe so padale vsepovsod, bilo je tudi grozno streljanje. Po veliki noči leta 1944 sem potem šel v Ljubljano.«

Ozimek Karmela, roj. Mlakar:

»Naša družina je veliko pretrpela. Oče Franc je bil doma iz Senožeč, tam so jih preganjali fašisti, zato smo se preselili v Žužemberk, od koder je bila doma mama Josipina, ki je bila iz Vehovčeve rodbine. V kleti »Pri Mlakarjevih« smo imeli gostilno, ki pa med vojno ni delovala. Sestra Majda je študirala v Ljubljani, brat Franc je odšel v partizane, doma pa je bila še sestra Lidija in brat Danilo. Spominjam se prvega letalskega napada nemških avionov. V Pasarjevi hiši je bila mrtva gospa, tudi pri Košičkovih na drugi strani trga je bila ubita mama. Ob napadu je bila poškodovana tudi Lavričeva hiša. Naš Jože, takrat star 7 let, je pasel ži-

Od pomladi leta 1945 so se v Suhi krajini odvijale najbolj krvave borbe, kar jih je bilo v celotni dobi druge svetovne vojne. V tem obdobju so se dnevno menjavali gospodarji, vmes pa so posegale letalske skupine.

vino in vse videl, kako so šle hiše v zrak. Domov je prišel čisto zmeden, strašno prestrašen in s partizansko kapo na glavi. Dobro, da ga niso dobili Nemci. Tudi pri Pelkotovih je bilo dosti škode, celi kupi sena in leseno ostrešje je ležalo počez. Na koncu naše hiše je ostala velikanska bomba, ki je ležala pol na vrtu in pol na cesti. 26. aprila leta 1944 sem bila ranjena, zlomilo mi je ključnico. Hudo sta bila ranjena tudi Berta Košiček, ki je imela poškodovano roko, in oče, ki je imel poškodovano glavo. Ceste po dolini reke Krke so bile zaminirane, zato so nas s tovarnjakom peljali v bolnišnico Novo mesto, kjer sem ostala mesec dni.«

»Med vojno je na slovensko ozemlje padlo ali bilo sestreljeno največ ameriških in britanskih bombnikov ter letal. Nekaj jih je padlo tudi na ozemlje Suhe krajine. 9. marca 1945 so letala 817. eskadrilje iz letališča Foggia v območju južne Italije poletela bombardirati železniška križišča v avstrijski Gradec in Bruck. Nemški flaki so bombnik številka 44-6437 zadeli in ga poškodovali. Ko je močno poškodovano letalo izgubljalo višino in letelo mimo Žužemberka proti Lopati, se je obrnilo za 180 stopinj in se obrnilo nazaj proti Gradencu, kjer se je tudi zrušilo. Posadka devetih mož je odskočila in se s pomočjo partizanov srečno vrnila v bazo. Za njih so poskrbeli Ivan Vidmar Samotarjev, postreženi so bili pri Lovšetovih na Podgozdu in na Selih, v hiši Tomaža Papeža.«¹

»V januarju 1945 se je obnovila nemško-domobrankska postojanka. Posledica je bila, da je bil Žužemberk neprestano bombardiran, prej od Italijanov in Nemcev, sedaj od partizanov in celo Angležev. Najhujši napad je bil na svečnico, 2. februarja 1945, popoldne, ko so Žužemberk napadli angleški aeroplani; sreča je bila, da je večina granat padla na pobočje Golega vrha. Žužemberk je bil 20-krat bombardiran. Ob enem takem bombardiranju je bila poškodovana trška cerkev sv. Jakoba in

Bombni napad letal zavezniške vojske na Žužemberk.

beneficija ali Kadunčeva hiša, v kateri je bil g. dekan. Rešil je samo matične knjige in se naselil na Vrhovo k Soldatovim». ³

France Smrke-Još je zapisal, da so bile enote Nemcev in Vlasovcev, ki so se ob umiku iz južnih krajev konec februarja zadrževale v vasi Dvor skoraj šest tednov, napadene od partizanskega in zavezniškega letalstva in jih 2. aprila 1945 bombardiralo. Takrat so bile porušene hiše Pepine Hočevar-Tomat, Franca Novaka, Jožeta Kovača in poslopje nad plavžem-gradič, cerkev in dvorana Jožeta Zurca ter šest gospodarskih poslopij, človeških žrtev pa ni bilo.

»13. februarja 1945 je zavezniško letalstvo v dogovoru z Glavnim štabom NOV in POS bombardiralo Cvibelj, Stransko vas, Zafaro in Žužemberk. Sedemnajst letal je odvrlo več kot petdeset težkih bomb in obstreljevalo sovražnikove položaje v obeh postojankah. Letalski napadi na sovražnikove položaje so bili velika opora partizanom. Isti dan je partizanske položaje napadlo deset nemških letal. 26. februarja so na pomoč Nemcem, Čerkezem in Vlasovcem, z napadi in bombardiranjem partizanskih položajev, priskočila nemška letala. V Žužemberku so na pomlad 1945 bili težki boji. 3. aprila je 13 zavezniških letal bombardiralo položaje v Stranski vasi in Žužemberku. Razbili so bunkerje ter uničili skladišče razstreliva, ob cesti med Zafaro in Cvibljem so uničili tudi več tovornjakov. Napad so zavezniški ponovili 8. aprila, uničenih je bilo več stanovanjskih hiš in stara usnjarna Karola Lavriča, nato še 10. in 11. aprila, v katerem je bilo porušenih nekaj hiš in gospodarskih poslopij. V letalskem zavezniškem

Porušeni trg v Žužemberku

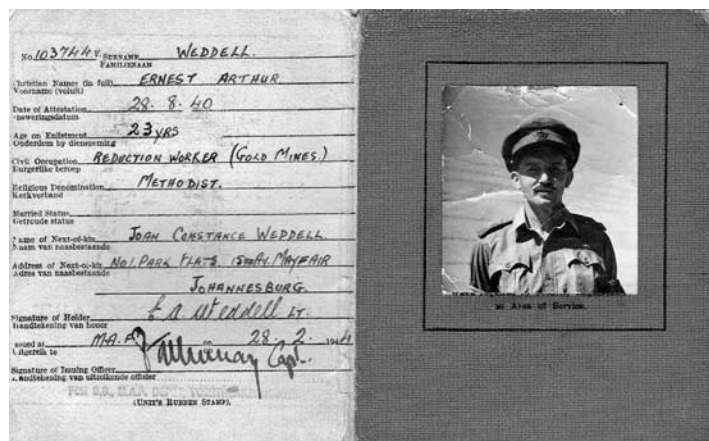
napadu 17. aprila je bila težko ranjena Terezija Gliha, ki je nato umrla v bolnišnici. Napad po utrjenih nemških položajih so zavezniški ponovili tudi 20. aprila. Zadnji letalski napad je Žužemberk z okolico doživel 2. maja 1945, ko je izgubila življenje Štefanija Gracar iz Zafare. 4. maja so se Nemci pričeli umikati, odpeljali so tanke in prevozna sredstva, 5. maja so Žužemberk zapustili skupaj z domobranci. ⁴

Domobranksko glasilo »Za blagor očetnjave« je takrat zapisalo: »V torek, 3. aprila 1945, je priletelo nad Suho krajino dvanajst italijanskih letal. Ura je prav odbila pol treh, ko so pričele deževati bombe na uboge slovenske vasi. Med bombami je bilo veliko zažigalnih, ki so povzročile ogromne požare. Širjenju ognja je pomagal še močan veter. Letala so ves čas obstreljevala s strojnimi bombardirane vasi, tako da je bil vsak poskus požare udušiti nemogoč. Pol ure so strahovalni letalci sejali med ubogo prebivalstvo zmedo in strah. Najhuje so prizadete naslednje vasi: Vinkov Vrh je pogorel do zadnje staje. Tudi cerkvi ni bilo prizaneseno. V Sadinji vasi so pogorela 15 gospodarjem vsa poslopja. Trebča vas je izgubila poslopja enajstih gospodarjev. Popolnoma je razbita tudi cerkev in vas Cvibelj, kjer so štiri družine ob streho. Ob priliki italijanskih bombardiranj za časa okupacije so partizani vedno točili krokodilje solze za požganimi domačijami in vedno trobili ljudem: »Le počakajte, po končani vojni boste dobili vse od Italijanov plačano«. Sedaj pa vidimo, kakšno odškodnino nam dajejo italijanski komunisti. ⁴

Po besedah zgodovinarke in muzejske svetovalke v novomeškem muzeju **Marjete Gregar** je bilo pisanje v domobranskem glasilu čisto zavajanje, saj ni bilo nobenega dogovora med partizansko in »italijansko« vojsko. »So pa piloti zavezniških sil (poleg Američanov, Britancev tudi Južnoafričani, Avstralci in Hrvatje - potomci ameriških izseljencev). Morda pa so imeli domobranci zamero (ali neke vrste užaljenost) do Italijanov zaradi dogodkov ob kapitulaciji Italije. Takrat so praktično vsi vedeli - tudi belogardisti, da bo Italija kapitulirala. So se pa Italijani v Novem mestu pogovarjali o predaji le s partizansko vojsko, ki je bila s strani zaveznikov že priznana. Z belogardisti, kljub temu, da so jih vzeli pod svoje okrilje, pa ne. Oni naj bi takrat to pričakovali in seveda tudi to, da se bodo oborožili z orožjem, ki bi ga Italijani pustili v mestu, kar pa se ni zgodilo.«

■ **Urednik**

SE NADALJUJE

Ernest Arthur Weddell, zavezniški pilot, ki je bombardiral in fotografiral Žužemberk.

Viri:

Matija Žgajnar, Zlomljena krila, Reševanje zavezniških letalcev na Slovenskem med drugo svetovno vojno, ZVB NOV, 2012, str. 512

France Smrke Jošt, Slavko Dokl, Suha krajina v ognju, Dolenjski muzej, 1989, str. 86.

Alojz Zupanc, Kronika župnije Šmihel pri Žužemberku, 1961, str. 20., kopijo hrani Dolenjski muzej Novo mesto.

Za blagor očetnjave, 3. aprila je 13 zavezniških letal bombardiralo Stransko vas in Žužemberk, 10.4.1945, original hrani Dolenjski muzej Novo mesto.

https://sl.wikipedia.org/wiki/Franc_Požun

Fotografije: <http://saafww2photographs.yolasite.com/ernest-weddell.php>

Objavo dovolil: Perry Davies

**FOTO
MAVER**Dejan Maver s. p.
Dvor 12 b,
8361 DVOR

FOTO & VIDEO STORITVE

PRODAJA:

- fotoalbumi
- okvirji
- baterije ...

IZDELAVA:

- plakati
- vizitke
- vabila ...

FOTOKOPIRANJE UOKVIRJANJE SLIK, GUBELINOV

www.fotomaver.si
info@fotomaver.si
facebook/fotomaver.si

051/233-669
07/30-88-322

POGREBNE STORITVE
NOVAK

Marija Novak s.p.
Reber 2a
8360 Žužemberk
Tel: 07/ 38 88 100
GSM: 031/ 876 276

Nudimo Vam kompletne storitve na enem mestu in smo Vam na voljo 24 ur na dan. Naš namen je prevzeti vso skrb in odgovornost v najtežjih trenutkih, ob izgubi vaših najdražjih.

**KONCESIONAR
V OBČINI ŽUŽEMBERK**

Im memoriam • Im memoriam • Im memoriam

Edo Legan

Eda ni več. Zapustil nas je 1. februarja 2016. Ostal bo spomin nanj in na vse, kar je dobrega storil tudi za družbeno skupnost. Zanimal se je za vse, kar je prinašalo življenje v preteklosti in do današnjega dne, naravo, čebele, stroje, starine. Sledil je aktualnim dogodkom in o njih v družbi vedno razpravljaj. Pogovori z njim so bili vedno jedrati, polemični, pa tudi dolgi in zanimivi.

Rodil se je 28. januarja 1934 na Jami pri Dvoru. Edo se je kot 18-letni fant leta 1952 vpisal v vrste dvorskih gasilcev. Takoj ob vpisu je opravil tečaj za izprašanega gasilca ter tako postal operativni član. V dolgih letih operativne je bil v glavnem zadolžen za naloge strojnika. Zelo dobro je skrbel za strojno opremo, kakor tudi za takratna vozila. Tudi ko je zapustil operativne vrste, je kot vodja dvorskega mizarkega podjetja gasilcem pomagal s finančne plati. Z izobraževanjem je napredoval do nižjega gasilskega častnika 2. stopnje. Leta 1994 je Edo postal gasilski veteran, leta 2002 pa je prejel gasilsko odlikovanje 3. stopnje.

V zapuščeno stavbo nekdanje železarnice na Dvoru se je v povojnih letih naselilo mizarstvo podjetje. V mizarstvo je prišel 2. junija 1950 leta, kot vajenec. Vajeniško šolo je obiskoval v Idriji, zadnji letnik pa v Ljubljani. Zanimal se je za šolo in mizarstvo, sama notranjost ga je gnala k novim spoznanjem. Les je miže spoznal na otip in po vonju, celo profesor tehnologije mu je dal kompliment ob tem znanju. Na prvem zagrebškem velesojmu leta 1955 je dvorsko mizarstvo podjetje dobilo bronasto medaljo. Bila je kot pravi »čudež«. Direktor mu je dal na voljo ljudi in izdelali so kompletno spalnico v orehovem furnirju, obdelano s šelakovim polituro. V tej obdelavi je bil pravi mojster, tudi ko je kot upokojenec restavriral staro pohištvo. Kot dolgoletni direktor, od leta 1962 do leta 1972, je v obratu spoznaval lepe, pa tudi grenke plati življenja, ker posel ni šel vedno gladko. »Tišlarijo« je imel takrat za svoj dom. Svojo poklicno pot je nadaljeval v tovarni IMV. Ni mu bilo vseeno, ko je dvorsko podjetje propadalo, kajti zanj se je vsa leta krepko boril.

Eda mnogi poznajo tudi kot čebelarja, ki je čebele ljubil nadvse. Priznanje pa so mu dali številni gasilci, čebelarji in krajani, ki so se na dvorskem pokopališču od njega še zadnjič poslovili. Na njegovi zadnji poti sta se od Eda z besedami slovesa zadnjič poklonila in zahvalila za njegovo društveno delo predsednik PGD Dvor Tomaž Obštetar in krajanka Lilijana Hrovat, še zadnji pozdrav z gasilsko sireno pa mu je namenil vnuk Luka.

■ PGD Dvor
za Slavko Mirtič

POGREBNE STORITVE
NOVAK

LETO 2015 - NOVEMBER:

GLAVAN TOMAŽ, Gornji Kot 9, 8361 Dvor - 56 let
ŠTUPAR ANTON, Sadinja vas 19, 8361 Dvor - 80 let

LETO 2015 - DECEMBER:

KOŠČAK VERICA, Dolnji Kot 9/b, 8361 Dvor - 63 let
TURK MILAN, Lopata 2, 8362 Hinje - 73 let
PAPEŽ JOŽEFA, Žvirče 31, 8362 Hinje - 93 let
ARKO IVANA, Žvirče 50, 8362 Hinje - 90 let

**Prispevke za 62. številko Suhokranjskih poti je potrebno
oddati do 10. junija 2016.**

■ Uredništvo

Odkrivamo stare fotografije

Na fotografiji, ki smo jo objavili v 60. številki, je bil šmihelski župnik Alojzij Zupanc, ob rimskem nagrobniku. V uredništvo smo prejeli kar 29 odgovorov, nagrade naših sponzorjev pa bodo prejeli:

1. **Ludvik Kocjančič**, Nad Miklavžem 3, 8360 Žužemberk,
2. **Urška Turk**, Lopata 2, 8362 Hinje,
3. **Anton Longar**, Stranska vas 74, 8360 Žužemberk,
4. **Marija Grajš**, Klečet 32, 8360 Žužemberk,
5. **Milka Ivanec**, Drašča vas 26a, 1303 Zagradec,
6. **Ana Vidmar**, Šmihel 16, 8360 Žužemberk.

Tokrat objavljamo fotografijo dogodka iz leta 1958. Napišite, za kateri dogodek gre in v katerem kraju in ali morda prepoznate katero izmed oseb na fotografiji.

Odgovore pošljite na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom »Odkrivamo stare fotografije« do 10. junija 2016.

■ Za uredništvo: Mojca Obrstar

Ste bili tudi vi na dogodku?

Nagrado prejmeta **Anamarija Turk**, Lopata 2, 8362 Hinje in **Francka Ožbolt**, Vrta 9, 8360 Žužemberk.

Tokrat objavljamo fotografijo prizadevnih članic pri peki kruha. Če jih prepoznate, nam pišite, čaka vas zanimiva nagrada. Odgovor pošljite najkasneje do 10. junija 2016 na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom »Ste bili tudi vi na dogodku«.

■ Uredništvo

V prejšnji številki smo objavili fotografijo gasilske veselice na Loki v Žužemberku. Na fotografiji so bili: Franci Novak, Bojana Vidmar, Mihaela Ožbolt, Ljubica Jarc, Marija Novak in Jože Plot.

Poznate vaš kraj?

Na fotografiji v prejšnji številki je bil Jožmanov mlin v Drašči vasi. Nagrade sponzorjev prejmejo: **Alojzija Muhič**, Baragova c. 42, 8360 Žužemberk; **Miha Hrovat ml.**, Reber 3c, 8360 Žužemberk in **Rafael Pečjak**, Ježica 12, 1131 Ljubljana. Vsem nagrajencem čestitamo.

Tokrat objavljamo fotografijo studenca. Napišite, kje se ta nahaja in odgovor, najkasneje do 10. junija 2016, pošljite na naslov: Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk, s pripisom »Poznate vaš kraj«. Čaka vas nagrada našega sponzorja.

TRGOVINA

NOVILES

Straža

030 305 106

razrez plošč,
robljenje iverala
mizarsko okovje
vezane plošče
laminati
parketi

SPAX blum celide D+WALT STANLEY HARO teka

NAGRADNA KRIŽANKA

				TOMAŽ PANDUR	MOŠKI PO ITALIJANSKO	'JAMAR' BREZ SAMOGLAS- NIKOV	MANJ POGOSTO ŽENSKO IME		SESTAVILA PETRA KASTELIC
								INDIJSKI IGRALEC KHAN	DRAGICA
				MAG. JELKA NADOME- STEK DE- NARJA					
NINA SIMONE			2. IN 6. ČRKA POSTAJATI VEČJI			IMAM, IMAS, ...			
CELJSKA TO- VARNA						GLAS PRI RIGANJU			
TIHOTAPEC SOLI MARTIN K....					SNOV ZA PRANJE	PLAČILO VNAPREJ KRMA V SILOSU			
UMETNOST (LAT.)				PEDRO SALINAS SAMO EDEN			DEL SUKANCA	INDIJSKI IGRALEC KUMAR	ROBERT ADAMS
STROKO- VNIAK ZA ŽIVALI									
ZAČETEK ABECEDE			VRTNA RASTLINA ANG. KRAT. ZA DAVČNO ŠT.						
	PREKINITI ZVOK								SREDIŠČE VRTENJA
	ZDRAVILNA RASTLINA						TANJA OBLAK		
	PEVKA HORVAT						9. IN 19. ČRKA		

Prejeli smo kar 60 rešitev, med katerimi so bili izžrebani in bodo nagraceni naslednji :

1. **Tjaša Ljube**, Vrh 8, 8362 Hinje
2. **Gregor Blatnik**, Zalisec 16, 8360 Žužemberk
3. **Urška Pelc**, Prevole 14, 8362 Hinje
4. **Slavka Andrejčič**, Dvor 55, 8361 Dvor
5. **Matic Šuštar**, Srednji Lipovec 7, 8361 Dvor
6. **Teja Levstek**, Vodnikova 6, 1000 Ljubljana
7. **Mojca Hočevnar**, Sadinja vas 30a, 8361 Dvor
8. **Barbara Kužnik**, Srednji Lipovec 21b, 8361 Dvor
9. **Dragica Doles**, Žvirče 70, 8362 Hinje
10. **Tjaša Primc**, Sadinja vas, 8361 Dvor
11. **Jasmina Juršič**, Dvor 39a, 8361 Dvor
12. **Anej Vovk**, Soteska 54, 8351 Straža
13. **Ana Fabjan**, Jama 32, 8361 Dvor
14. **Marko Levstek**, Brezova Reber pri Dvoru4b, 8361 Dvor
15. **Peter Veselič**, Mačkovec 1, 8361 Dvor
16. **Rajko Kastelic**, Dešeča vas 30, 8360 Žužemberk
17. **Afrodita Drenšek**, Dolnji Kot 12, 8361 Dvor

Vsem nagrajencem čestitamo!

Rešitev iz tokratne številke pošljite na naslov Suhokranjske poti, Grajski trg 33, 8360 Žužemberk do 10. junija 2016, s pripisom »Nagrada križanka«.

■ Uredništvo

Rešitev križanke 60. številka (vodoravno): MRAZ, ZUNAJ, TZ, MAMA, ONA, VELIKA, POP, UNIKAT, LT, PLAZ, RR, IRČEK, ANTI, NABRAN, MAJ, AJ, ONI.

07/ 30 87 290

GOSTILNA ZUPANČIČ, Gostgrad d.o.o.

Grajski trg 4, Žužemberk, e-mail: gostgrad@volja.net

erc2016.si

European
Rafting
Championship**STRAŽA
2016**

Slovenia

Evropsko prvenstvo v raftingu 2016 v Straži

Občina Straža bo v sodelovanju z Rafting klubom Gimpex Straža in Rafting zvezo Slovenije organizirala evropsko prvenstvo v raftingu od 16. - 22. maja 2016. Častni pokrovitelj prvenstva je predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Prireditveni prostor in nastanitveni kamp za tekmovalce bo v Športnem parku Breza v Straži. Tekme se bodo odvijale na dveh prizoriščih, kajakaški progi v Tacnu in spust na reki Krki od Zagradca do Šmihela pri Žužemberku.

16.-22.
2016 maj

Urnik tekmovanj

Tacen

Ponedeljek, 16. maj

- 11:00 Trening sprint in slalom
- 19:30 Otvoritvena slovesnost / ŠP Breza

Torek, 17. majTekmovanje **sprint in H2H: U19, U23, Veterani**

- 11:00 Start sprint
- 12:30 Start H2H
- 20:00 Svečana podelitev kolajn / ŠP Breza

Sreda, 18. majTekmovanje **sprint in H2H: člani in članice**

- 11:00 Start sprint
- 12:30 Start H2H
- 20:00 Svečana podelitev kolajn / ŠP Breza

Četrtek, 19. majTekmovanje **slalom vse kategorije**

- 11:00 Prva vožnja vse kategorije
- 14:00 Druga vožnja vse kategorije
- 20:00 Svečana podelitev kolajn / ŠP Breza

Reka Krka

Petek, 20. maj (od Zagradca do Šmihela)

- 10:00 Trening spust 1. skupina
- 12:00 Trening spust 2. skupina
- 14:00 Trening spust 3. Skupina

Sobota, 21. maj (od Zagradca do Šmihela)

- 10:00 Tekma spust 1. skupina
- 12:00 Tekma spust 2. skupina
- 14:00 Tekma spust 3. Skupina
- 19:00 Zaključek prvenstva in podelitev medalj

Nedelja, 22. maj (Straža)

- 10:00 Ekshibicijska tekma

Občina Straža
Ulica talcev 9
8351 Straža
www.obcina-straza.si

Rafting Zveza Slovenije
Celovška cesta 25
1000 Ljubljana
www.rafting-zveza.si

Rafting klub Gimpex Straža
Stara cesta 1
8351 Straža
www.rafting-gimpex.si

